PORSGRUNN KOMMUNE

Handlingsprogram 2020- 2023

Økonomiplan med årsbudsjett for 2020

Vedtatt av bystyret 12. desember 2019

Sammen om Porsgrunn

Bystyrets vedtak i sak 98/19: Handlingsprogram 2020-2023, -årsbudsjett 2020 og økonomiplan for 2021-23:

1. Handlingsprogrammet for 2020 – 23 vedtas med de tiltak og økonomiske rammeforutsetninger som fremgår av rådmannens forslag og bystyrets vedtatte endringer og tillegg.
   Økonomiplanen for 2020 – 23 vedtas med de netto rammebeløp for de fem ulike rammeområdene som går fram av budsjettskjema 1B i handlingsprogramdokumentet.

Bystyret vedtok følgende endringer/tillegg i f.t rådmannens forslag:

Endringer i investeringsbudsjettet:

Tall i hele tusen kr.

	2020	**2021**	**2022**	**2023**
Parkering Brønstadbukta	-500			
Teknisk bygg	-1 000	-14 000		
ENØK-tiltak reduseres pga Sandøy samfunnshus	-1 500	-1 500		
Barnehager nytt utstyr oppgradering utstyr	500	500	500	500
Infotavler Uræddløypa	60			
Svømmehall Heistad- oppgrad garedrober	5 000	15 000	15 000	5 000
Legekontor Brevik	-7 000			
Kultur div inventar	-500	-500	-500	-500
Utvidelse Filmsenteret Charlie				-40 000
Etterbruk Stridsklev U		2 000		
Utrede ny skole Herøya			-3 000	
Digitale læremidler i skolen	1 000	1 000	1 000	1 000
Forprosjekt åpning Klyvebekken	500			
Sykkelparkering komm skoler og anlegg	200			
Sjøfartsmuseumsområdet	-3 000	-5 000	-5 000	-5 000
Mule trinn 3	5 000			
Ny skole Tveten U		40 000		
Sum endr utgift	**-1 240**	**37 500**	**8 000**	**-39 000**
Finansiert slik:				
Lån	-862	20 160	-78	-40 801
Mva-kompensasjon	-228	6 900	1 472	-7 176
Overført fra drift	-151	10 440	6 606	8 977
Sum endring inntekt	**-1 240**	**37 500**	**8 000**	**-39 000**

Endringer i driftsbudsjettet: Tall i hele tusen kr	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Formannskapet				
Velkomstpakker	250	250	250	250
Disp - Rådet for funksjonshemmede	100	100	100	100
Tilskudd Porsgrunn min by	200	100	100	100
Barn, unge og kultur				
MOT dagen	150	150	150	150
Felles oppvekst tidlig innsats	-600	-1 100	2 900	2 900
SLT koordinator opp til 100 %	100	300	300	300
Utlånssentralen	100	100	100	100
Åpen barnehage	400	400	400	400
Telemark museum	-500	-500	-500	-500
Vedlikehold kunst	100	100	100	100
Sommerscenen	65	65	65	65
Skolehager	100	100	100	100
Skolefrukt	485	1 000	1 000	1 000
Psykisk helse ungdom	500	1 000	1 000	1 000
Støtte til skoleturer, opplæringsturer		350	350	350
Slå sammen vokensopplæringene i Grenland	-1 000	-2 000	-2 000	-2 000
Kultur voksenopplæringen	50	50	50	50
Helse og omsorg				
Eldredagen	100	100	100	100
Fysioterapi		850	850	850
Omsorgsteknologi	400	1 000	1 000	1 000
Grenland Legevakt		-2 000	-2 000	-2 000
Miljø og byutvikling				
Ny parkeringsordninng	-500	-1 000	-1 000	-1 000
Økn parker, lekeplasser	200	200	200	200
Naturkartlegging skjærgården	200			
Mulighetsstudie Valleråsen	-300			
Vedlikehold bymøbler	100	100	100	100
Fremskynde klimatiltak	200			
Redusert strømforbruk ENØK-tiltak	-300	-400	-500	-600
Rive ned gamle Mule - kutte FDV	-400	-650	-650	-650
Stengt Heistad svømmehall		-200	-200	-200
Endringer i andre utgifter/inntekter				
Omtaksering næringseiendom - økt e.skatt		-10 000	-10 000	-10 000
Omtaksering fritidsboliger - økt e.skatt		-5 000	-5 000	-5 000
Redusere eiendomsskatt boliger		5 000	5 000	5 000
Finansiell effekt av end i investeringer (R & A)	-49	1 095	1 029	-1 242
Sum endring	**151**	**-10 440**	**-6 606**	**-8 977**
Til finansiering av investeringer - endring	-151	10 440	6 606	8 977
Sum netto endring	**0**	**0**	**0**	**0**

Vedtatte verbalforslag:

1.1. Bystyret ber rådmannen, årlig, ved fremleggelse av årsrapport og regnskap og handlingsplan vedlegge en rapport/liste som viser status på vedtatte forslag fremsatt i forbindelse med handlingsprogrammet vedtatt i desember foregående år.

1.2. Bystyret har vært, er og vil fortsatt være, opptatt av å etablere en heltidskultur i kommunen. Dette får vi til ved å samarbeide tett med de ansattes organisasjoner. Bystyret viser til gjentatte vedtak om heltidskultur og ber rådmann, komme med en konkretisering av forslag til Administrasjonsutvalget på hvilke tiltak som nå iverksettes.

1.3. Bystyret ber rådmannen arbeide aktivt for å øke bruken av egne ansatte fremfor innleie både ved kortvarig og langsiktig behov. rådmannen bes fremme en sak til Administrasjonsutvalget om hvordan dette skal oppnås.

1.4. Bystyret ber rådmannen legge frem sak som viser kommunens plan for organisering og håndtering av barnehageplasser i kommunen, private og kommunale, når antall barn går ned. I samme sak bes det om plan for hvordan vi kan få en jevnere fordeling mellom kommunale og private plasser.

1.5. Bystyret ber om sak til UMB på mulig lokalisering og etablering av sentrumsnær bobilparkering.

1.6. Det er mange populære utfartsområder i Porsgrunn kommune og det oppfordres til å bruke våre nærområder til rekreasjon. Det er krevende parkeringsforhold blant annet ved de mest populære områdene som Valås, Årdalsåsen og Fjerdingen. Rådmann og ordfører bes gå i dialog med fylkeskommunen, lokale grunneiere og andre aktører for å se om dette kan bedres.

1.7. Malken på Heistad er en populær destinasjon og rådmannen bes se på muligheten for å få på plass universell utforming der slik at plassen også kan benyttes av alle.

1.8. Kommunen vår har flere lokalsentra og bydeler. Rådmannen bes sørge for at benker fordeles og utplasseres også ute i bydelene hver vår, og ikke bare inne i bysentrum.

1.9. Rådmann bes vurdere å flytte Lyngvegen barnehage og Stridsklev SFO inn i lokalene etter Stridsklev ungdomsskole, når denne flytter til Tveten. En etterbruk av eventuelt ledige bygg og arealer, til f.eks bolig vurderes i samme sak.

1.10. Bystyret legger vekt på et langsiktig og ansvarlig eierskap i Skagerak Energi. Kortsiktige endringer i utbytte bør derfor ikke benyttes til varige driftsøkninger. Utbytte ut over hva som er skissert i handlingsprogram bes derfor benyttet til langsiktige tiltak som for eksempel vedlikehold av formålsbygg, fondsavsetning eller nedbetaling av gjeld.

1.11. Det er et ønske på Herøya om ny skole. Samtidig planlegger Statens Vegvesen en ny riksveg 36 som vil påvirke både skolen og bydelen. Bystyret ber rådmannen sørge for at plassering av ny Herøya skole vurderes i forbindelse med planleggingen av ny riksveg 36.

1.12. Bystyret viser til vedtatt skolestruktur, og ber rådmannen planlegge ut i fra klimavennlig nybygg fremfor rehabilitering på Tveten Ungdomsskole.

1.13. Porsgrunn kommune har kjøpt deler av det historiske området på Nedre Frednes. Det er viktig at de verdifulle bygningene, og det historiske området totalt sett blir fylt av aktivitet f.eks. bolig, handel, teaterpark, kultur eller servering. Bystyret ønsker et vern gjennom bruk både fordi at dette er den beste måten å bevare bygningene for ettertiden, og fordi det kan bidra til at flest mulig får oppleve området. Før det settes av større midler til investeringer bes rådmannen komme til Formannskapet med en helhetlig plan, hvor alle relevante fagområder inkluderes, for hvordan dette kan oppnås.

1.14. Rådmannen bes fremme en sak angående tilstand for teknisk bygg, og for muligheten til begrense kommunens kostnader til kontorer.

1.15. Bystyret viser til at rådmannen har foreslått 40 mnok til utvidelse av filmsenteret Charlie i 2023. Vi ber om at det framlegges en plan for utvidelsen av kinobygget og en definering av behovet med tanke på at vi i dag har kulturhuset Ælvespeilet og biblioteket med pågående utbedringer i umiddelbar nærhet.

1.16. Det jobbes fortsatt med å få på plass et interkommunalt samarbeid om felles legevaktordning med nærliggende kommuner. Rådmann bes avvente en eventuell etablering av et kommunalt legekontor i Brevik til 7 mnok til dette arbeidet er avklart.

1.17. I forbindelse av åpning av nytt anlegg på Kjølnes ber Bystyret Rådmann legge frem en sak for BUK innen april, årlig, på fordeling av halltid basert på følgende prinsipper for prioritering:

1. Elever i Porsgrunn kommunale skoler
2. Elever i Fylkeskommunale skoler
3. Frivillige lag og foreninger i Porsgrunn
4. Andre

1.18. Fordi det i fremtiden vil være en vekst i den eldre befolkning vil det være behov for flere tilrettelagte boenheter i kommunen. Det er viktig å ha tilgang på boenheter som er i tilknytning til nærmiljøet der de har levd et langt liv. Utvalget for helse og omsorg bør se på muligheten for å legge til rette for boliger lik det Langangen har i dag på Sandøya, i Bergsbygda og i Bjørkedalen. Dette blant annet for å ha et alternativ til sykehjemsplasser.

1.19. Den omtalte eldrebølgen vil i den nærmeste fremtid tilta i kommunen, for å forebygge bemannings situasjon bør det i fremtidige budsjett justeres i tråd med behov for økt fagkunnskap og kompetanse. Det bør i den sammenheng vurderes behovet i hjemmetjenesten. Jo flere som kan bo hjemme, mindre press på sykehjemsplasser.

1.20. Bystyret ber rådmann se på muligheten for at Porsgrunn kommunen og Stridsklev Idrettslag sammen kan utvikle et aktivitetshus/klubbhus på Stridsklev. Et aktivitetshus hvor eldre/seniorer kan treffes over en kopp kaffe få kjøp et måltid og være sammen med andre er viktig for de eldres velferd. En åpen møteplass for seniorer i alle aldre, et sted hvor en kan utvide nettverket sitt, fylle hverdagen med ønsket aktivitet eller bare ønsker et trivelig sted for en kopp kaffe eller et måltid mat. Det er kjent med at Idrettslaget på Stridsklev har ønske om et klubbhus. Det bør derfor sees på muligheten for en samlokalisering med et klubbhus for Stridsklev idrettslag og et kommunalt aktivitetshus, der huset kan bli brukt av både yngre og eldre og gjerne på samme tid. Det trengs møteplasser hvor den enkelte kan bidra; et sosialt samlingspunkt hvor generasjonene kan møtes. Et aktivitetshus hvor de også kan få informasjon om kommunale tjenester som de

måtte ha behov for. Det blir flere eldre i årene som kommer, det vil være viktig å ha gode tilbud til disse slik at de vil trives. Stridsklev har et behov for et slikt tilbud og forholdene ligger til rette med gode bussforbindelser. Ensomhet blant eldre er utbredt i dagens samfunn og er et stort problem.

1.21. Bystyret ber administrasjonen søke Porsgrunn kommune som forsøkskommune for fritidskort. Regjeringen vil innføre et «fritidskort» for alle barn fra 6 til fylte 18 år. Fritidskortet skal kunne benyttes til å dekke deltakeravgift på fritidsaktiviteter. I statsbudsjettet for 2020 er det satt 60 millioner kroner for at enda flere kommuner skal kunne være forsøkskommuner.

1.22. Bystyret ber administrasjonen i samråd med BUK finne rom innenfor dagens rammer til å opprette frivillighetskoordinator. I 2018 fikk Porsgrunn kommune sin første frivillighetsstrategi. For å samordne all frivillig aktivitet i kommunen, samarbeide med organisasjoner, ivareta frivillige, samt bidra til at deres innsats er et godt supplement til kommunale tjenestetilbud, foreslås det at kommunen får en frivillighetskoordinator.

1.23. Bystyret ber administrasjonen i samråd med utvalget for Helse og omsorg starte arbeidet med å utvikle en veteranplan for Porsgrunn kommune. 100 000 norske kvinner og menn har siden 1947 gjort tjeneste for Norge i internasjonale operasjoner. De aller fleste av disse er ikke lenger i aktiv tjeneste. Derfor oppfordres landets kommuner, i regjeringens oppfølgingsplan «I tjeneste for Norge», til å utvikle kommunale planer for å sikre våre veteraner fra internasjonale operasjoner et best mulig tilpasset tjenestetilbud. Utvikling av en kommunal veteranplan vil bidra til å synliggjøre kommunens ansvar for veteranene og vil være en viktig anerkjennelse i seg selv.

1.24. Bystyret ber administrasjonen i samråd med BUK starte arbeidet med å utarbeide en handlingsplan for SLT-arbeidet. SLT-arbeidet er en samordning av det lokale rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet mellom politiet og Porsgrunn kommune. Gjennom SLT-arbeidet blir ressursene koordinert og samordnet. Porsgrunn kommune mangler en handlingsplan for SLT-arbeidet. Handlingsplanen skal være et viktig grunnlag for utarbeidelse av konkrete tiltaksplaner og tverrfaglige planer hos både politi, kommune og fylkeskommune.

1.25. Bystyret har tidligere bevilget økte midler for å sette rådmannen i stand til å oppfylle lærenormen. Denne normen skal følges. Med synkende elevtall bør det være oppnåelig innen kort tid. Rådmannen bes følge opp de virksomhetene som ikke følger denne normen, og rapportere jevnlig til BUK på status.

1.26. Bystyret ber administrasjonen i samråd med BUK starte en ny prosess sammen med idrettskretsen og nærliggende kommuner for å se om det nå kan være grunnlag for å etablere en interkommunal friidrettshall på Kjølnes. Porsgrunn kommune bevilger i 2016 kr. 70.000,- til forstudie friidrettshall i Telemark. Sluttrapport Friidrettshall i Telemark – forstudie datert 11.05.2017, ble tatt til orientering i BUK 13.06.2017.

1.27. Porsgrunn kommune må ta aktive grep for å nå vedtatte klimamål. Det innebærer at et klimabudsjett utarbeides for 2021 og at det i forbindelse med hver tertialrapport i 2020 skal legges fram en sak med rapportering på klimagassutslipp, samt gjennomførte og planlagte tiltak for å nå disse målene.

1.28. Bystyret ber om at det satses på styrket kompetanse innen bærekraftige innkjøp i både kommunen og GKI, for at livsløpsanalyser og reduserte klimafotavtrykk skal vektes tyngre i anskaffelser.

1.29. Bystyret ber om at bruk av sykkel på tjenestereise godtgjøres på likt nivå med bruk av privat bil.

1.30. Bystyret ber bypakka jobbe for sykkelparkering på Skjelsvik terminal.

1.31. Bystyret ber om en sak til UMB for å vurdere om Porsgrunn kan bli en torvfri kommune, for å redusere uttak av torv fra myr.

1.32. Bystyret ber om at Porsgrunn setter inn tiltak for å benytte lokalt produserte varer og å kutte matsvinn ved egne institusjoner.

1.33. Porsgrunn Bystyre vil sikre naturmangfoldet i kommunen vår. Rådmannen bes fremme en sak til Formannskapet om relevante verktøy for å oppnå dette i vår planlegging. Det kan være frivillig vern, f. eks Steilås, arealregnskap og blågrønn faktor i arealplan.

1.34. Bystyret ønsker at kommunedelplan for grøntstruktur tas tidlig i perioden.

1.35. Bystyret ber om at i økende grad benyttes stedegne planter - motsetning til fremmede og svartelistede - planter i kommunale parker og grøntanlegg. Egnede grøntområder som driftes av kommunen bør bli benyttet til blomster som er bra for pollinerende insekter, med mål om å etablere nettverk av pollineringskorridorer. Der det etableres parker og grøntområder med insekts vennlige blomster kan det for eksempel samtidig settes opp insekts hotell på egnede steder.

1.36. Bystyret ber om at UMB får en sak om å åpne Klyvebekken fra Porsgrunnselva til Kverndammen. Herunder anslag på kostnader, konsekvenser for grunneiere, hvor stor andel som dekkes av selvkost, muligheter for statlig støtte, i hvilken grad dette tiltaket kan forebygge flom på Vestsiden, og bidra til naturmangfold og byutvikling.

1.37. Bystyret ber om at det legges fram en sak til BUK med forslag til vedtekter for "grønn profil" på arrangementer som får kommunal støtte. Vedtektene skal ha mål om å minimere plastforsøpling og redusere klimafotavtrykk.

1.38. Bystyret ber om at det legges fram en sak til BUK om hvordan kinoen kan nå ut til nye grupper inkludert de med lav inntekt for eksempel ved å bedre utnytte perioder med ekstra kapasitet.

1.39. Porsgrunn kommune tar aktivt del i arbeidet med å tilrettelegge for turveg på aktuelle deler av jernbanespor mellom Porsgrunn og Larvik. Økonomiske forutsetninger beholdes lik tidligere bystyrevedtak.

1.40. Totalbudsjettet for museumsformål endres ikke nå, men fordi Telemark museum har sagt opp sine avtaler i Porsgrunn og Brevik, så vil det være behov for omposteringer innenfor den samme totalkostnaden. Rådmannen bes komme med en helhetlig sak til formannskapet for hvordan Porsgrunn kommune best mulig kan håndtere endringene som nå har skjedd på museumsfeltet. Det er naturlig at eiendomsavdelingen overtar vedlikeholdet av kommunens museumsbygninger i stedet for Telemark museum. Det er i tillegg viktig med et godt samarbeid med historielagene i Porsgrunn og Brevik. Rådmannen bes forhandle frem best mulig avtaler for de tjenestene som

ikke kan leveres av kommunen selv, og deretter legge dette frem for formannskapet. Eventuelle budsjettendringer som følge av saken vurderes i første tertialrapport 2020.

1.41. For å øke kvaliteten og å redusere kostnaden bør voksenopplæringene i Grenland slåes sammen. Rådmannen bes ta kontakt med nærliggende kommuner og legge frem en sak for Bystyret.

1.42. Bystyret ønsker å omtaksere alle nærings- og fritidseiendommer i 2020. Nytt takstgrunnlag i 2021 bør ha reduksjonsfaktor på 30% for å gi større frihet til å fordele byrdene mellom ulike skatteytere. Målet er at andelen som belastes bolig kan gå ned sammenlignet med andelen til fritid og næring.

1.43. Bystyret ønsker å styrke den helhetlige medvirkningen for barn og unge, og dette bør fortsatt være formannskapets overordnede ansvar. Barnas rådhusmøte beholdes derfor i rammeområde formannskapet.

1.44. Kommunal pott til nærlekeplasser, etter søknad, fordeles av ungdomsrådet etter innstilling fra rådmannen. Fordelingen legges frem for UMB til endelig behandling.

1.45. Bystyret ber Rådmann om at ved neste mulighet for å søke tippemidler, må alle muligheter undersøkes - både i nærheten av formålsanlegg som nye skoler og barnehageanlegg, nærmiljøanlegg i bydeler og i samarbeide med frivillig lag og foreninger.

1.46. Det vises til St. melding nr.15, «Leve hele livet», en kvalitetsreform for eldre. Veksten av eldre over 80 år vil ha en markant økning i årene som kommer. Bystyret ber derfor Rådmann ha et sterkt fokus på «Leve hele livet» og et aldersvennlig samfunn. Bystyret mener det er viktig med involvering av eldre i den kommunale planleggingen. Det forutsettes at kommunen setter et aldersvennlig samfunn på dagsorden i den kommunale planleggingen. Kommunen bør kartlegge egne lokalsamfunn og legge konkrete planer for å gjøre fysiske og sosiale omgivelser, transport, service og tjenestetilbud mer aldersvennlig.

1.47. Bystyret ber rådmannen legge frem sak i utvalg for Helse og Omsorg om hvordan deltakelse i barnevaksinasjonsprogrammet kan økes.

1.48. Spesialister i Tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) fremhever i stadig økende kraft at brukererfaring er suksessfaktor nummer en i rehabiliteringen og tilfriskningen. Selvhjelp er i så måte viktig og i Porsgrunn/Grenland har vi flere selvhjelpsorganisasjoner som drives på i drives på ideell og frivillig plan.

1.49. Vi ønsker at alle ansatte i restaurant- og utelivsbransjen skal ha gode og forutsigbare arbeidsforhold. Bystyret ber Rådmannen legge frem sak hvor det fremkommer hvordan useriøsitet i bransjen kan bekjempes. Det tillates å påminne om at fagbevegelsen sikkert kan bistå Rådmannen i dette arbeidet.

2. Første året i økonomiplanen vedtas som kommunens årsbudsjett for 2020 med en samlet ramme til fordeling drift på 2 139,6 mnok, - jfr. budsjettskjema 1B i handlingsprogramdokumentet, og en brutto utgiftsramme på 634,8 mnok for investeringsbudsjettet, - jfr. årets finansieringsbehov i budsjettskjema 2A i handlingsprogramdokumentet.

3. Rammen for investering i anleggsmidler(investeringsrammen) for 2020 fastsettes til 556,9 mnok, - jfr linje 1 i budsjettskjema 2A, fordelt på enkeltprosjekt i samsvar med spesifikasjonen i vedlegg 1 i handlingsprogramdokumentet. Bystyret vedtar en låneramme på 367 mnok for finansiering av årets investeringsprosjekter. Bystyret vedtar at det i tillegg kan tas opp 60 mnok i startlån i Husbanken.

4. Skatt på inntekt og formue for forskuddspliktige skatteytere skrives ut på grunnlag av lovens maksimum.

5. Skattegrunnlaget for utskriving av eiendomsskatt på produksjonsutstyr og -installasjoner i 2020 skal være grunnlaget som ble benyttet i 2018 redusert med to syvendedeler. Skattegrunnlaget for utskriving av eiendomsskatt på næringseiendom (inkl. bygg og grunn i tidligere verker og bruk) økes fra 2019 til 2020 med 10 %. Skattesatsen for utskriving av eiendomsskatt både på produksjonsutstyr og - installasjoner og næringseiendom er 7 o/oo for 2020. Skattegrunnlaget for utskriving av eiendomsskatt for boliger for 2020 skal være den statlig fastsatte formuesverdien. Det skal benyttes en reduksjonsfaktor på 40 %, og skattesats på 5 o/oo av formuesverdi etter fradrag med reduksjonsfaktor. For fritidseiendommer og for boliger hvor det ikke foreligger formuesverdi, - og som ikke tidligere er gitt fritak for eiendomsskatt, skjer utskriving av skatt med utgangspunkt i det takstgrunnlaget som ble benyttet i 2019 tillagt en økning på 10 % fra 2019 til 2020. For boliger og fritidseiendommer benyttes skattesatsen 5 o/oo for 2020. I 2020 gjennomføres det alminnelig taksering, jfr. eiendomsskattelovens §8 A-3, av alle eiendommer, - unntatt er boligeiendommer som f.o.m. 2020 beskattes etter formuesverdi. De nye takstene skal benyttes som grunnlag for utskriving av eiendomsskatt f.o.m. 2021.

6. Bystyret fastsetter satser for gebyr, avgifter og egenbetaling slik det framgår av vedlegg 2 i handlingsprogramdokumentet. Endringene gjelder fra årsskiftet 2019/2020 dersom ikke annet er spesielt angitt.

7. Bystyret godkjenner en trekkrettighet for kassakreditt på 60 mnok.

Innhold

1. Innledning 11

2. Kommunens langsiktige mål 14

3. Økonomiske utfordringer og mål 14

3.1 Kommunens økonomiske hovedutfordring og mål 18

3.2 Om tiltak for omstilling og effektivisering 20

4. Andre forutsetninger og økonomiske rammer 22

4.1 Regjeringens kommuneopplegg for 2020 22

4.2 Andre forutsetninger og enkeltheter som er lagt til grunn 24

5. Hovedtall – drift og investering 27

5.1 Driftsbudsjettet – inntektsrammer 27

5.2 Driftsbudsjett – rammeområdene 29

5.3 Investeringsbudsjettet 32

5.4 Oppsummering – status i.f.t. de strategiske økonomiske målene 32

6. Rammeområder 35

6.1 Formannskapet 35

6.2 Barn, unge og kultur 51

6.3 Helse og omsorg 79

6.4 Miljø og byutvikling 104

6.5 Kirker og trossamfunn 120

Vedlegg 1 Samlet investeringsoversikt – budsjettskjema 2B 123

Vedlegg 2 Gebyrer 126

Vedlegg 3 Økonomiske rammer for virksomhetene 143

1. Innledning

Forventninger og realiteter

En tilnærmet samlet «ekspertise» sier at vi må forberede oss på mindre velferd og mer skatt på lang sikt i Norge. «Ekspertise» har selvsagt det privilegium at den er frikoblet fra de nære ting og kan tillate seg å vurdere utvikling på tidsperspektiver som avviker fra de 4-års sykluser vi er vant til å planlegge innenfor. Noen realiteter tilsier imidlertid at det er grunn til å tenke over hva den såkalte ekspertisen sier:

- Befolkningen blir stadig eldre
- Andelen arbeidsaktive i forhold til befolkningen totalt vil fortsette å synke
- Oljeproduksjonens relative betydning for norsk økonomi har lenge sunket, og denne tendensen vil bli forsterket
- Befolkningens forventninger til det offentliges evne til å produsere velferd har økt kraftig i mange tiår, og disse forventningene ser ikke ut til å bli redusert

Til tross for nedturer i enkelte år, har Porsgrunn kommune i mange år vært begunstiget med relativt gode inntekter. Dette har gjort det mulig for Porsgrunn kommune å tilby velferdsgoder ut over gjennomsnittskommunen. Porsgrunn kommune bruker litt i overkant av 100 millioner kroner mer på de kommunale tjenestene enn gjennomsnittet av kommunene i den kommunegruppen vi sammenligner oss med (Kommunegruppe 13). Kommunen skårer godt på effektivitetsmålinger, men utfordringen er at vi tilbyr flere og mer omfattende tjenester enn gjennomsnittet av sammenligningskommunene. I tillegg har Porsgrunn kommune hatt et investeringsnivå i de siste 30 åra som er vesentlig høyere enn mange andre kommuner. Til illustrasjon av det siste kan det nevnes at investeringen i dobbelthall i tilknytning til svømmehallen på Kjølnes medfører et årlig behov for drifts- og forvaltningskostnader på 6-7 millioner kroner pr. år i 40 år. Disse midlene må tas et sted fra – og det er verken akseptabelt eller forsvarlig at det salderes med økte inntekter.

Av ovennevnte og flere andre grunner er det viktig å skru forventningene ned. Et eksempel på «andre grunner» er at Porsgrunn i de senere år har hatt en befolkningsvekst langt under landsgjennomsnittet. Spesielt bekymringsfull er nedgangen i befolkningen i de yngste aldersgruppene. Fortsetter den utviklingen vi nå ser for disse gruppene, må det eksempelvis bli konsekvenser i form av endret skole- og barnehagestruktur.

Hvordan lukke gapet?

Kommunens ansatte er vant til å ha et kontinuerlig fokus på forbedring og effektivisering. Gjennom konkrete økonomiske mål har kommunen effektivisert driften med mellom 200 og 300 millioner kroner de siste 7-8 åra. Dette er for øvrig en tilnærming som i de siste par år også er innført i statsbudsjettet. Regjeringen legger nå til grunn at offentlig forvaltning skal effektivisere med 0,5% i de ulike etatenes budsjetter årlig. Finansdepartementet har for øvrig regnet ut at gjennomsnittskommunen har et potensiale på 13% opp til den

kommunen som driver mest effektivt i landet, så det er grunn til å anta at Stortinget også i overskuelig framtid vil vedta statsbudsjetter med forutsetninger om effektivisering.

Porsgrunn, med sine utfordringer knyttet til demografi og politisk vedtatte tiltak ut over minimum, må sette mål langt ut over dette. Derfor er det rådmannens anbefaling at vi fortsetter med den type forbedringsmål vi har vært vant til en stund. I tillegg etableres det en prosess (kalt «Prosess +100») med sikte på ytterligere effektivisering for – over litt tid – å sikre at kommunen stabilt kan ha et nivå på kommunens netto driftsresultat på minimum 100 millioner kroner årlig.

I en undersøkelse foretatt av NHO over de kommunene i Vestfold og Telemark som av næringslivet oppfattes som mest attraktive kom Porsgrunn på 3. plass – etter Tønsberg og Bø. Dette er et godt utgangspunkt for minst å vedlikeholde og helst videreutvikle Porsgrunns attraktivitetskraft for næringslivet. Næringsattraktivitet skaper arbeidsplasser, fører normalt til innflytting og sikrer derved en gunstigere befolkningsvekst – som igjen bidrar til å styrke kommuneøkonomien. Det er ikke noe å si på aktiviteten knyttet til investeringer i næringslivet i Porsgrunn. Det, sammen med massive infrastrukturinvesteringer i kommunen og regionen, kan forsvare en viss optimisme knyttet til utviklingen framover. Vi ser også en markant økning i ferdigstillelse av reguleringsplaner, byggetillatelser og både igangsetting av og innflytting i nye boliger. Dette understreker at det går an å se fram til bedre statistikker framover. Den store utfordringen er ikke at det mangler på planer, men kommunens kapasitet, - både administrativt og politisk, til å sikre høyt nok tempo i saksbehandlingen. Dersom det går for sakte eller utvises mangel på fleksibilitet og dristighet (eller blir for mange «omkamper») vil investorer og utbyggere finne andre kommuner.

Det aller viktigste

Viktigere enn alt annet er at vi beholder evnen til å løse de helt grunnleggende deler av samfunnsoppdraget, som er at Porsgrunn skal legge til rette for:

- Å være enn god kommune å bo i
- Fremtidsrettet byutvikling
- Et nyskapende og variert næringsliv
- En kommuneorganisasjon med evne til endring og forbedring

Vi har de beste forutsetninger for å kunne tilby barn og unge gode oppvekstsvilkår og vi har vært igjennom betydelige satsinger på kultur og fritid.

Innenfor helse-, velferds- og omsorgsområdet har det gjennom stor innsats de senere år, vært gjort store løft for å møte befolkningsendringene og innbyggernes forventninger om kvalitet og trygghet i omsorgen.
De ansatte i kommunen har vært igjennom store omstillinger. Kravene til endringsvilje og omstillingsevne vil bli ytterligere forsterket framover. Samtidig med at vi må finne nye måter å jobbe på må vi innfinne oss med at noen jobber vil falle bort og nye vil oppstå. Moteord som digitalisering og robotisering vil også innebære

realiteter for folk som jobber i kommunen. Her er balansegangen å ikke gå for fort fram, men samtidig passe på å ikke bli hengende etter.

Det er all grunn til å takke alle medarbeidere for utvist fleksibilitet. Ikke minst må det fremheves at det i Porsgrunn kommune er et velutviklet samarbeid med de ansattes organisasjoner. Det er åpenbart et konkurransefortrinn.

2. Kommunens langsiktige mål

Kommunens handlingsprogram er det sentrale verktøyet for realisering av de langsiktige mål som ligger i kommuneplanen. Kommuneplanen er en langsiktig plan som beskriver hvordan vi ønsker å ha det i Porsgrunn om 10-12 år. Den er på flere områder retningsgivende for utviklingen av byen og kommunen vår.

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt av bystyret 05.09. 2013, og gjelder for perioden 2013-2025. Samfunnsdelen viser kommunens langsiktige mål, særskilte satsingsområder og hvilke utfordringer og muligheter vi står overfor. Den viser vei for ønsket utvikling av byen og kommunens virksomhet. Kommuneplanen følges opp i mer detaljerte planer, - ikke minst i de fire-årige handlingsprogrammene der det første året er det kommende års budsjett.

Gjeldende samfunnsdel «Sammen om Porsgrunn» peker på tre langsiktige utviklingsmål for ønsket samfunnsutvikling i Porsgrunn, samt et langsiktig utviklingsmål for hvordan kommunen som organisasjon og tjenesteutvikler skal bygge opp under og tilpasse seg denne. Det er de fire utviklingsmålene som fremgår i rådmannens innledning foran.

Til de fire utviklingsmålene er det utarbeidet underliggende mål og strategier. Innenfor rammen av de definerte mål og strategier er det to hovedutfordringer som vektlegges som særskilt viktige:

- Befolkningsvekst
- Barn og unge

Mål og strategier som bygger opp under satsingen på befolkningsvekst og barn og unge skal tillegges vekt i prioriteringene i planperioden. Målet om befolkningsvekst minst lik landet er nedfelt i kommunens overordnede styringsdokument og i regional plan for samordna areal og transport i Grenland, og er et signal om at det er ønskelig å legge til rette for vekst gjennom planer og vedtak. Bakgrunnen er en befolkningsvekst som avviker fra landet og sammenlignbare kommuner og regioner. Planens særskilte fokus på barn og unge er en videreføring av tidligere tiders satsing, og samfunnsdelens mål og strategier legger vekt på at Porsgrunn skal være en god kommune å bo i og med gode oppvekstmiljø i hele kommunen. Kommuneplanens arealdel følger opp samfunnsdelens særskilte satsingsmål om befolkningsvekst ved å ha tilstrekkelig kapasitet gjennom arealformål og bestemmelser.

I handlingsprogrammet er det på tjenesteområdene en rekke tiltak og satsninger som kan begrunnes med utgangspunkt i kommuneplanens langsiktige mål og utfordringer.
For nærmere omtale vedr samfunnsutviklings-perspektivet vises det til kap 6.1.2 med utfordringer, mål og tiltak vedrørende temaene befolkning, bolig, næring og infrastruktur.

Bærekraft

FNs bærekraftsmål [1] er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

Fig. FNs 17 bærekraftsmål

Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Det er derfor viktig at bærekraftmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen.

I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019 – 2023[2] er FNs 17 bærekraftsmål tatt inn som et grunnlag for den kommunale og fylkeskommunale planleggingen.

En annen viktig føring er at kommunene, fylkeskommunene og staten gjennom Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning og øvrig myndighets- og virksomhetsutøvelse skal stimulere til, og bidra til reduksjon av klimagassutslipp, samt økt miljøvennlig energiomlegging. Planleggingen skal også bidra til at samfunnet forberedes på og tilpasses klimaendringene (klimatilpasning).

Bystyret har bedt rådmannen om å starte en prosess med å innarbeide FNs bærekraftsmål i kommunens styringsdokumenter og daglige drift, at prosessen gjerne samordnes med Skien og at den involverer både ansatte og politikere.

Det foreslås at prosessen med å implementere FNs bærekraftmål og delmål i kommunens planverk påbegynnes tidlig i den nye bystyreperioden.

FNs bærekraftmål bør legges til grunn som rammeverk for revisjon av kommuneplanen med lokale mål som ses i sammenheng med bærekraftmålene og delmålene knyttet til disse, og knytte mål og strategier for tjenesteutvikling og samfunnsutvikling opp til enkelte delmål til FNs bærekraftmål. For å implementere hvert enkelt bærekraftmål inn i kommune-planarbeidet er det behov for et metodeverktøy som tar for seg hvert enkelt bærekraftmåls betydning for Porsgrunn kommune og forslag til hva kommunen kan levere på i forhold til hvert enkelt delmål under bærekraftmålene. De globale bærekraftmålene overføres til våre lokale forhold, og plasseres inn i sine respektive områder i kommuneplanens samfunnsdel og i hvert enkelt rammeområde i handlingsprogrammet.
For Porsgrunn kommune vil det være en ny tilnærming til planarbeidet.

Representanter fra kommunens viktigste interessenter bør inviteres inn i en bredere medvirkningsprosess og få mulighet til å komme med innspill på hvordan Porsgrunn kommune kan nå de prioriterte bærekraftmålene.

Klimabudsjett

Bystyret har fastsatt klimamål for Porsgrunn kommune i Kommunedelplan for klima og energi, Skien og Porsgrunn 2018 – 2025 og i Klimahandlingsprogram, Porsgrunn kommune 2018 – 2021, som er vedlegg til klima og energiplanen.
Det skal rapporteres årlig til bystyret på klimahandlingsprogrammet, som en del av årsrapporteringen i kommunens årsberetning. Bystyret tok Årsrapport klima og energi 2018 og Årsrapport luftkvalitet 2018 til orientering i møte 13.06.2019.

Bystyret har bedt rådmannen om å presentere framdrift og prosess for klimabudsjett for Porsgrunn kommune, og at klimabudsjett blir synliggjort i HP 2020 – 2023.

Klimabudsjett som styringsverktøy i arbeidet med å nå klimamålene er nytt for de fleste norske kommuner. Oslo kommune er en av kommunene som har utarbeidet og tatt i bruk et slikt verktøy.
Et klimabudsjett for Porsgrunn kan ha to hovedfunksjoner:

- Vise om klimamålene blir fulgt opp med tiltak som gir tilstrekkelige utslippskutt
- Gi alle kommunale virksomheter plikt til jevnlig rapportering på status i gjennomføringen av klimatiltak de har ansvaret for

Et klimabudsjett har en viktig pedagogisk funksjon ved å vise at det ikke finnes enkelttiltak eller enkeltaktører som kan oppnå tilstrekkelige utslippskutt, men at dette oppnås gjennom et bredt spekter av tiltak, gjennom innsats fra innbyggerne, universitetet og næringslivet, gjennom et godt samarbeid med regionale og statlige

myndigheter og på tvers av kommunens egne virksomheter.
Ambisjonen bør være at årlige klimabudsjett blir tatt i bruk så snart som mulig, og at det evalueres og gradvis forbedres gjennom erfaring og kompetanseheving.

Industrien i Porsgrunn slipper ut mer enn 2 millioner tonn CO2-ekvivalenter årlig (90 % av de samlede utslippene i Porsgrunn og Skien). Alle andre direkteutslipp i Porsgrunn utgjør til sammenlikning litt over 100 000 tonn. CO2-utslipp fra industrien og skipstrafikken er ikke tatt med i klimaregnskapet i klima og energiplanen, men omtales separat. Et mål bør derfor være å få disse utslippene inn i både et klimabudsjett og klimaregnskap, med henblikk på det betydelige klimafotavtrykket, det grønne skiftet og grønn industri.

Den nye fylkeskommunen skal etablere et felles klimanettverk for offentlig forvaltning, næringsliv og kunnskapsmiljøer i Vestfold og Telemark. Målet er å utvikle kompetanse og løsninger som fremmer grønn omstilling, dele erfaringer og gjennom dette bidra til å oppnå regionale og nasjonale klimamål. Dette nettverket vil kunne bidra til å få alle CO2-utslipp innen kommunen og regionen inn i styringsverktøyene i innsatsen for å nå klimamålene.

I budsjettverktøyet Framsikt er det muligheter for å definere klimatiltak, kostnader og effekt i form av utslippsreduksjoner. Rådmannen tar sikte på å ta i bruk denne løsningen i løpet av planperioden.

---

[1]

- 25. september 2015 vedtok FNs medlemsland 17 globale felles mål for en bærekraftig utvikling de neste 15 årene.
- Den 1. januar 2016 trådde de nye bærekraftsmålene – SDG – i kraft.
- De neste femten årene vil «Agenda 2030» bidra til å gi retning for bærekraftig utvikling.
- De nye bærekraftsmålene ser miljø, økonomi og sosial utvikling i sammenheng.
- Målene kombinerer kampen mot fattigdom med fornyet innsats for å ta vare på miljøet, sikre tilgang til vann og energi, skape arbeidsplasser og sikre bærekraftig forvaltning av verdens hav. Ekstrem fattigdom skal utryddes. Sosiale ulikheter skal utjevnes. Klimaendringene skal bremses.
- Bærekraftsmålene erstatter tusenårsmålene som ble vedtatt i år 2000. Flere av tusenårsmålene har blitt videreført i bærekraftmålene.

[2] Regjeringens sammenstilling av nasjonal politikk som er nyttig for kommunene og fylkeskommunene i deres planlegging. Slike forventninger lages hvert fjerde år.

3. Økonomiske utfordringer og mål

3.1 Kommunens økonomiske hovedutfordring og mål

Sammenligninger med andre kommuner viser at Porsgrunn kommune over tid har hatt et relativt høyt utgiftsnivå. Det har vi fortsatt og det kommer til uttrykk i at økt eiendomsskatt er en av endringene som er nødvendige for å få et akseptabelt budsjettresultat i 2020.

Det vedtatte budsjettopplegget for de kommende fire årene innebærer en relativt jevn resultatforbedring og med utgangspunkt i et nivå for 2020 som er klart forbedret i f.t. det var opprinnelig budsjettert for 2019. Det er ikke forutsatt økt eiendomsskatt etter 2020.

Nedenfor illustreres noen hovedtrekk ved den økonomiske utviklingen i Porsgrunn kommune fra 2013 og hvordan den vil bli de kommende fire årene, gitt det budsjettopplegget som er vedtatt.

Resultatutvikling 2013 – 2023

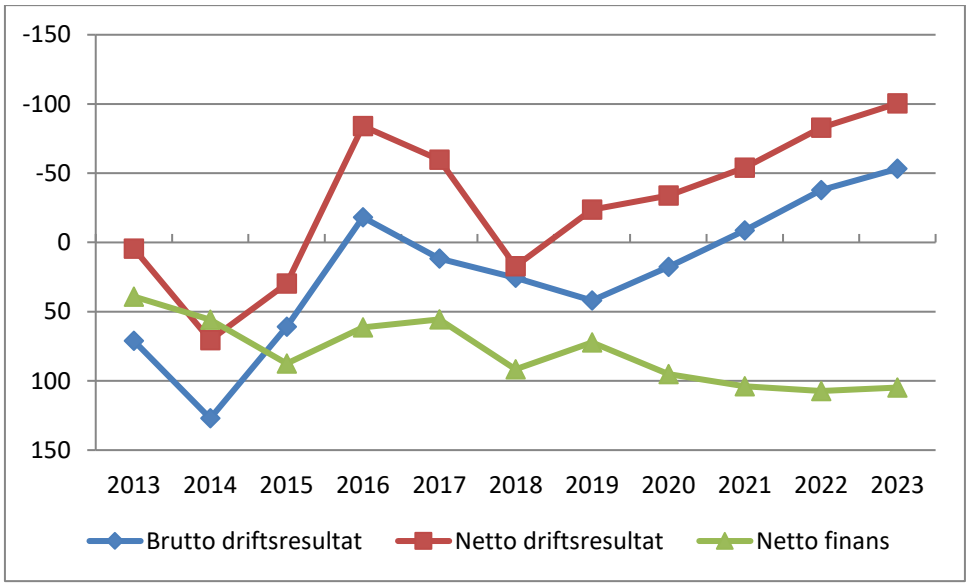

Diagrammet viser at i årene 2013 og -14 hadde vi en gjennomgående negativ resultatutvikling. Men både i 2015 og -16 ble det en sterk forbedring av resultatet. I 2018 fikk vi svekket netto driftsresultat som følge av svake avkastningstall, - det måtte bokføres negativ avkastning. Underliggende drift, - brutto driftsresultat, har bidratt til svekket resultat i årene 2017- 19. Høyere skatteinntekter enn forutsatt disse årene har ikke kompensert for økningen i løpende drift.

Med det budsjettopplegget som er vedtatt for 2020 - 23, forventes det at netto finans vil innebære en svakt økt utgift. Finansinntektene forventes å øke noe, men finansutgiftene vil øke sterkere både som følge av økt

lånegjeld, som følge av et noe høyere rentenivå og som følge av nye retningslinjer for avdragsberegning som vil gi et økt nivå på budsjettert minsteavdrag f.o.m. 2020.

Endringen fremover i brutto og netto driftsresultat planlegges å bli positiv og vil bli det forutsatt at veksten i løpende utgifter holdes lavere enn veksten i løpende inntekter. En slik utvikling er mulig ved å begrense omfanget av nye tiltak og med tilhørende reelt økte utgifter.
Det forutsettes at det fortsatt stilles krav til kontinuerlig effektivisering og omstilling.

Det er forutsatt en årlig realvekst i skatt og rammetilskudd på det nivået som kan påregnes. Men det betyr at det ikke er innebygget noen reserve, de forventede økte inntekter er allerede disponert.

Den økonomiske utfordringen vi står overfor, består derfor i at vi de nærmeste årene må sørge for at våre løpende utgifter øker mindre enn våre løpende inntekter.

Finansielle nøkkeltall
Ny kommunelov pålegger alle kommuner å vedta finansielle måltall for utvikling av kommunens økonomi, jf. §14-2 c.
Bystyret har tidligere vedtatt flere handlingsregler for økonomisk styring for å sikre en sunn økonomisk utvikling. Det var i budsjettrammesaken i juni 2018 at bystyret sist behandlet forslag til økonomiske mål og følgende ble da vedtatt:

- Brutto driftsresultat skal gradvis forbedres.
- Netto driftsresultat på 1,8 % av brutto driftsinntekt i løpet av perioden.
- Investeringsnivået begrenses til det som lar seg realisere uten økt netto lånegjeld pr innbygger og uten økt bruk av fond.

I tilnærmet tilsvarende formuleringer har disse målene ligget fast i en årrekke.
Rådmannen vil benytte denne anledningen til å foreslå dels justeringer dels nye måltall.
Det anbefales å holde fast ved et nål som angir et minimumsnivå for netto driftsresultat.
Fagøkonomenes anbefaling med hensyn til fornuftig resultatnivå for en kommune er et netto driftsresultat på minimum 1,8 % av sum driftsinntekt. For Porsgrunn kommune er vår finansforvaltning en god grunn for å ha et høyere mål enn dette ettersom vi har reglement som forutsetter at et beløp tilsvarende om lag 0,5 % av brutto driftsinntekt skal avsettes på fond. Dette for å opprettholde realverdien av våre langsiktige plasseringer.
I opplegget som nå er vedtatt ligger netto driftsresultat i 2020 på 36 mnok, tilsvarende 1,3 % av brutto driftsinntekt og økende til 3,5 % i 2023.

Porsgrunn kommunes relativt høye investeringsnivå de nærmeste årene tilsier også at det er å anbefale å ha et høyere driftsresultat enn 1,8 %. Solide overskudd på driften kan disponeres til finansiering av investeringer, og dermed begrense veksten i lånegjelden.
På bakgrunn av dette legges følgende mål til grunn vedr netto driftsresultat:

- **Netto driftsresultat på minst 2,0 % av brutto driftsinntekt hvert år i økonomiplanperioden**

Når det gjelder lånegjeld og investeringsnivå har vi hatt et mål om at netto lånegjeld målt pr innbygger ikke skal øke. Det er et mål som har vært definert som at summen for de neste fire årene ikke skal øke. Dette har i praksis nesten uten unntak fungert slik at det første året i hver periode har det vært en økning. Når planen så rulleres til nye fire år er dette året ute av «regnestykket» og det kommer inn ett nytt og skaper rom for økning i det første året i denne nye perioden. Det legges derfor til grunn et noe skjerpet mål der lånegjelden pr 2020 er et null-punkt og at gjelden som dekkes over driftsbudsjettet ikke skal øke med mer enn 2 % årlig:

- **Investeringsgjeld som dekkes over driftsbudsjettet skal ikke økes utover 2020-nivået i planperioden. Nivået justeres med 2,0 % årlig.**

Et tredje mål er knytte til å nivå på disposisjonsfond. Et mål her relevant for å bidra til å sikre stabil tjenesteproduksjon. Disposisjonsfondets størrelse bør være tilstrekkelig til å håndtere uforutsett inntektsbortfall eller kostnadsøkninger i de fleste tilfeller. Rådmannens vurdering er at disposisjonsfondet må være på minimum 150 mill. kroner og bør økes til 300 mill. kroner i perioden.
Det legges derfor til grunn følgende mål:

- **Disposisjonsfond skal til enhver tid være over 150 mill. kroner og økes til inntil 300 mnok gjennom perioden.**

3.2 Om tiltak for omstilling og effektivisering

Porsgrunn kommune har hatt tallfestede krav til omstilling og effektivisering ved behandling av handlingsprogrammene gjennom flere år. Dette er ikke noe unikt for Porsgrunn og det er i tråd med forventninger fra statens side.
Våre erfaringer er at slike mål både er et nødvendig og fungerende virkemiddel for å bidra til mer effektiv ressursutnyttelse og nødvendig omstilling i den kommunale organisasjonen. Det er derfor en viktig forutsetning i det budsjettopplegget som her vedtas at et årlig krav til effektivisering og omstilling blir realisert.

Innbakt i budsjettrammene som er vedtatt ligger det et innsparingskrav tilsvarende 1 % for 2020 mens det for de øvrige årene ligger inne 0,5 %.
Det lavere nivået fra 2021 må sees i sammenheng med den usikkerheten som ligger inkludert i andre forutsetningene de tre siste årene i planperioden. Ikke minst gjelder dette at det er lagt til grunn en årlig realvekst i frie inntekter, - skatt og rammetilskudd tilsvarende omlag 0,4%. Særlig nå de siste par årene har

dette vist seg å være en for optimistisk forutsetning, ikke minst som følge av at betydelige deler av inntektsveksten blir bundet opp i netto økte utgifter.
En annen vesentlig usikkerhetsfaktor med stor betydning også for inntektsveksten er hvilket nivå befolkningsveksten vil være på de kommende årene. Det er lagt til grunn for inntektsprognosene i dette opplegget, at befolkningsveksten i Porsgrunn vil fortsette å ligge under veksten for landet.

I tillegg til dette gjennomgående effektiviseringskravet ble det i 2019 igangsatt en prosess, - «Prosess +100», som et ytterligere virkemiddel for å identifisere og realisere forslag til innsparing og omstilling.
Ambisjonen som ligger til grunn for Prosess +100 er at kommunens netto driftsresultat skal økes til 100 mnok i årene fremover mot 2025. Budsjettert mål for dette i 2019 var 7 mnok økende til videre til 17 i 2020 og for deretter å gradvis øke videre.
Dette antas til dels skal skje gjennom tiltak som vil kreve politisk behandling og som det tas sikte på å legge frem for politisk behandling suksessivt etter hvert som slike forslag er utredet og vurdert, - inkludert også av ansattes organisasjoner. Andre tiltak vil det ligge innenfor rådmannens og virksomhetsledernes fullmakter å iverksette i samråd med ansattes organisasjoner.
Typisk antas det at tema for politisk behandling av aktuelle tiltak vil være om tiltakene skal iverksettes, men også gjerne å fastsette ambisjonsnivå, omfang og økonomiske målsetninger o.l. i f.m. de aktuelle tiltakene.
Forslag til tiltak som er av en slik art at de krever politisk behandling, tas det sikte på å legge fram som enkeltsaker til politisk behandling etter hvert som det fremkommer forslag til tiltak som er av en slik karakter.
I f.m. de tertialvise økonomirapportene tas det sikte på å oppsummere status så langt i arbeidet med Prosess +100 og redegjøre for aktuelle tiltak.
Besluttede tiltak vil oftest gi en økt økonomisk gevinst over tid, - f.eks. årseffekten neste år av tiltak iverksatt i løpet av året. Slike endringer tas det sikte på å fange opp i arbeidet med rullering av Handlingsprogrammene.

4. Andre forutsetninger og økonomiske rammer

4.1 Regjeringens kommuneopplegg for 2020

Regjeringens forslag til statsbudsjett ble lagt fram 7. oktober. Ettersom regjeringen har et flertall bak seg i Stortinget er det marginale endringer som har skjedd ved behandling av statsbudsjettet i Stortinget. Og ingen av disse endringene medfører behov for justering i f.t. de forutsetningene som ble lagt til grunn i rådmannens forslag på bakgrunn av regjeringens forslag.

I kommuneopplegget anslås realveksten i frie inntekter for kommunene til 1,3 mrd. kroner (dvs. 0,3 %), mens det i kommuneproposisjonen i mai ble signalisert en vekst i intervallet 1,0-2,0 mrd. kroner. Hele realveksten, - dvs. vekst utover kompensasjon for lønns- og prisvekst, gjelder kommunene. Ved beregning av realvekst i kommunesektorens inntekter er det lagt til grunn en kostnadsvekst (deflator) på 3,1 % fra 2019 til 2020. Deflatoren på 3,1 % for 2020 er sammensatt av 3,6 % som årslønnsvekst og 2,2 % som prisvekst. I realveksten ligger det også inne midler som er begrunnet i særskilte formål (400 mill. kr til tidlig innsats/lærernormen og 150 mill. kr til opptrappingsplanen for rus). Kommunens del er her hhv. 2,510 mill. kr og 1,123 mill. kr.

Realveksten på 0,3 % er regnet fra inntektsnivået i 2019 slik det ble anslått etter behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2019. Når veksten regnes fra anslag på regnskap for 2019, blir inntektsveksten fra 2019 til 2020 lavere, siden veksten regnes fra et oppjustert nivå sammenlignet med nivået i revidert nasjonalbudsjett 2019. Oppjusteringen for i år har sammenheng med økt skatteinntektsanslag for kommunene med 4,230 mrd. kr. Skatteinntektene for 2019 ble i oktober anslått å øke med 3,8 % nominelt for kommunene.
Regjeringen foreslår at den kommunale skattøren for personlige skattytere for 2020 settes til 11,10 prosent, som er en reduksjon på 0,45 prosentpoeng i forhold til nivået i år. I kommuneproposisjonen for 2020 ble det igjen varslet at skattøren skal fastsettes ut fra en målsetting om at skatteinntektene for kommunene skal utgjøre 40 pst. av de samlede inntektene.
Ordinær skatt på inntekt og formue (inkl. naturressursskatt) anslås å øke med 2,1 % for kommunene, sammenlignet med det oppjusterte nivået i år. Rammetilskuddet for kommunene foreslås å øke med 2,4 %. Sum frie inntekter anslås etter dette å øke med 2,2 % nominelt.

I budsjettet for 2020 er frie inntekter (skatt og rammetilskudd) satt til 2 019,970 mill. kroner, som er 4,919 mill. kr lavere enn i beregningene fra KMD. Det er lagt til grunn 1 952,671 mill. kr som frie inntekter i 2020. Korrigerer vi med 18,515 mill. kr, som er summen av såkalte oppgaveendringer i kommuneopplegget over statsbudsjettet, får vi 1 971,186 mill. kr i oppgavekorrigerte frie inntekter 2019. I det vedtatte budsjettet er det lagt til grunn en nominell vekst i frie inntekter på 48,784 mill. kr eller 2,5 %.

De såkalte oppgaveendringene over rammetilskuddet, - som i makro summerer seg til 1,729 mrd. kr for kommunene, omfatter følgende innlemminger, korreksjoner og regelendringer,:1

	I makro	Porsgrunn
Samlet korreksjon i rammetilskuddet 2019 for endringer i 2020 (I 1000 2019-kr)	**1 729 495**	**18 515**
NAV kontaktsenter	-7 274	-54
Overføring av skatteoppkreving til Skatteetaten	-625 024	-3 994
Psykologer i de kommunale helse- og omsorgstjenestene	205 238	1 342
Dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens	358 045	2 639
Tilskudd til habilitering og rehabilitering	84 384	552
Tilskudd til samordning av lokale rus- og kriminalitets-forebyggende tiltak	6 149	46
Tidlig innsats i skolen, økt lærertetthet 1.-10. trinn	1 277 238	14 424
Statlig/private skoler, økning i elevtall	-165 989	-1 041
Gratis kjernetid barnehage 2-åringer -helårseffekt 2020 (fra 1.8.2019)	56 046	336
Økt foreldrebetaling barnehage fra 1.8.2019 helårseffekt 2020	-80 400	-482
Nettogevinst gjennomføring av prøver	-1 251	-8
Moderasjonsordninger SFO 1.8.2020, innt. grad. 1.-2. trinn	56 450	354
Gratis SFO til barn med særskilte behov på 5.-7. trinn	20 369	128
Tilskudd til leirskole-opplæring	54 380	341
Myndighet etter naturmangfoldsloven for mindre verneområder	2 424	15
Myndighet etter forurensningsloven	1 649	11
Etablering og tilpasning av bolig	481 574	3 606
Forvaltning av landbrukspolitiske tilskudd	10 087	10
Tilskudd til gang- og sykkelveier	47 145	317
Helsestasjons- og skolehelsetjenester	0	-6
Frivilligsentraler	0	-21

For de øvrige årene i planperioden (2021-23) er det budsjettert med en årlig realvekst over kommuneopplegget på 1,350 mrd. kr eller 0,4 % (tilsvarende demografikostnadene i makro), og forutsatt den samme relative veksten på skatt og rammeoverføringer.2

Oppsummert for årene i økonomiplanperioden opereres derfor med følgende anslag for frie inntekter (i 2020-kr):3

[1] Beløpet i hver av linjene viser kommunens andel av den enkelte korreksjonen (fordelt etter aktuell delkostnadsnøkkel) – og som kan brukes i beregningen/dokumentasjonen av rammeendringer for aktuelle tjenesteområder.
[2] I prognosekjøringen (basert på KS-modellen) er det lagt til grunn framskrevne innbyggertall både for kommunen og landet, konkret per 1.1.2020, 1.1.2021, 1.1.2022 og 1.1.2023. Innbyggertall fordelt på de aktuelle aldersgruppene har telletidspunkt 1. juli år t, og vi lar disse være gjennomsnittet av tallene per 1.1 år t og 1.1 år t+1. Innbyggertall totalt og fordelt på aldersgrupper per 1. juli påvirker innbyggertilskuddet og utgiftsutjevningen det påfølgende året, mens innbyggertall totalt per 01.01 påvirker inntektsutjevningen aktuelt år.
[3] Ordinært skjønn fra fylkesmannen (1,9 mill. kr i 2020) er satt til 1,0 mill. kr årlig i 2021, 2022 og 2023.

PORSGRUNN	2020	2021	2022	2023
Rammetilskudd	987 588	989 620	992 841	998 707
Skatt	1 032 382	1 033 882	1 035 618	1 038 295
Sum frie inntekter	**2 019 970**	**2 023 502**	**2 028 459**	**2 037 001**
Sum – endring %	3,4	0,2	0,2	0,4

Finansiert innenfor veksten i kommunenes frie inntekter legger regjeringen opp til følgende satsinger:

- 150 millioner kroner til opptrappingsplanen på rusfeltet, - Porsgrunns del er 1,1 mnok.
- 400 millioner kroner til tidlig innsats i skolen, - Porsgrunns del er 2,5 mnok,

Noen andre tema fra regjeringens forslag til statsbudsjett for 2019 som er innbakt i det budsjettet som nå ert vedtatt:

Ressurskrevende tjenester – finansiering

Kommunen mottar tilskudd for personer under 67 år som mottar omfattende tjenester innen helse, sosial og pleie og omsorg fra kommunen. Dette kan blant annet gjelde psykisk utviklingshemmede, fysisk funksjonshemmede, rusmiddelmisbrukere, personer med psykiske lidelser, og personer med omfattende pleiebehov. I statsbudsjettet er det vedtatt å stramme inn ordningen ved å øke innslagspunktet med 50 000 kroner utover nivået på 1,32 millioner kroner per bruker. Kompensasjonsgraden på 80 prosent holdes uendret. Effekten av denne endringen er for Porsgrunn en redusert inntekt på omlag 3,5 mnok

Lærernorm for grunnskolen:

Finansiering av lærernormen for 2020 skjer i en kombinasjon med at de tidligere øremerkede legges inn i rammetilskuddet samt også de de nevnte 400 mnok til tidlig innsats. For Porsgrunn har ordningen med øremerkede vært gunstig. Dette gjelder også den særskilte fordelingen i 2020 av de tidligere øremerkede midlene F.o.m. 2021 fordeles midlene til lærernormen etter grunnskolenøkkelen, det er sannsynlig at det vil medføre en nedgang i overføringene f.o.m. 2021 utover det som det er tatt høyde for i dette opplegget.

4.2 Andre forutsetninger og enkeltheter som er lagt til grunn

Lønns- og prisvekst – kommunal deflator.

For 2020 er det i tråd med forutsetningene i statsbudsjett lagt til grunn en samlet lønns- og prisvekst (kommunal deflator) på 3,1%, - herav er lønnsveksten forventet å være 3,6%. Det videre budsjettopplegget for 2021 - 23 er i faste priser, det betyr at alle endringer i f.t. 2020 er å forstå som realendringer.

Deflator har to funksjoner:

- Historisk beregning av faktisk realvekst (regnskapsdeflator)
- Kompensasjon for anslått pris- og lønnsvekst i statsbudsjettet (budsjettdeflator)

Deflatoren for kommunesektoren utarbeides i Finansdepartementet i forbindelse med statsbudsjettet. Deflator består av en delindeks for lønnsvekst og en delindeks for kjøp av varer og tjenester. Lønnsvekst teller knapt 2/3 av deflatoren. Andelen har vært stabil over tid.
Følgende kostnadselementer er ikke dekket av deflatoren:

- Rentekostnader
- Pensjonskostnader er dekket i budsjettdeflatoren i den grad de øker i takt med lønnsveksten. Dersom pensjonskostnadene øker mer (eller mindre) enn lønnsveksten, fanges ikke dette opp av budsjettdeflatoren.
- Demografikostnader

Dette er da kostnadselement som må dekkes av veksten i frie inntekter.

Pensjon

Det budsjetteres i samsvar med den informasjonen vi har mottatt fra henholdsvis KLP og Statens Pensjonskasse for 2020. For KLP innebærer dette en budsjettert utgift til pensjon på nominelt samme nivå som i 2019, mens det for SPK er en nominell nedgang på hele 7 mnok.
Etter det vi forstår kan vi legge 2020-nivået til grunn videre, - justeres i tråd med lønnsveksten.
Med de avklaringer som har skjedd mht. offentlig tjenestepensjon kan det nå gjerne forventes mer forutsigbarhet på dette området.

Utbytte fra Skagerak Energi og Porsgrunn Utvikling

Etter det vi nå vet om strømpris og Skagerak Energis økonomiske situasjoner og planer fremover har vi funnet det realistisk å legge til grunn et utbyttenivå på 33,5 mnok i 2019 økende med 2 mnok pr år i planperioden. Det er videre lagt til grunn et årlig utbytte fra Porsgrunn Utvikling på 5 mnok.

Renteforutsetninger - lån og avkastning

Renteutgiftene budsjetteres med utgangspunkt i de avtaler vedr. rentebinding som er inngått, og for øvrig ut fra en forventing om at flytende rente vil øke noe de nærmeste årene. Gjennomsnittlig lånerente pr d.d. for samlet lånegjeld er på 1,9 % og det forventes at den vil øke til 2,3 % i løpet v de påfølgende tre årene.
Det er f.o.m. 2020 tatt høyde for at det i den nye kommuneloven som da trer i kraft kommer endringer i regelverket vedr avdragsberegning, - minsteavdragsnivået vil øke som følge av disse endringene.
Når det gjelder forventet årlig avkastning på våre plasserte midler, så legger vi til grunnen avkastning på bto omlag 3,5 %. I flg. vårt finansreglement skal det budsjetteres med prisjustering av den såkalte lange porteføljen, for å opprettholde realverdien. Det er budsjettert med bare 4,6 mnok til dette formålet i 2020, men økes til mer enn reglementets minimumskrav videre i planperioden.

Eiendomsskatt

I 2019 startet den syvårige nedtrappingen av eiendomsskatt på maskiner og produksjonsutstyr. Det ser ut til at vi kan legge til grunn å få kompensert om lag 80 % av det inntektstapet som dette vil gi.
Skattegrunnlaget for utskriving av eiendomsskatt på produksjonsutstyr og -installasjoner i 2020 skal være grunnlaget benyttet i 2018 redusert med to syvendedeler
Skattegrunnlaget for utskriving av eiendomsskatt på næringseiendom (inkludert bygg og grunn i tidligere verker og bruk) økes fra 2019 til 2020 med 10 %.
Skattesatsen for utskriving av eiendomsskatt både på produksjonsutstyr og - installasjoner og næringseiendom er 7 o/oo for 2020
Når det gjelder beskatning av boliger så har Stortinget bestemt at maksimal skattesats blir redusert fra 7 til 5 promille i 2020 for deretter å bli redusert til 4 promille fra 2021.
F.o.m. 2020 skal Porsgrunn gå over til å skrive ut eiendomsskatt for boliger på grunnlag av den statlige fastsatte boligverdien.
Porsgrunn kommune sparer med det mange million kroner ved at vi unngår å måtte gjennomføre full kommunale taksering av boliger i Porsgrunn.

Endringen innebærer at kommunen da vil benytte det samme utgangspunktet, - boligverdien, som staten benytter ved fastsetting av formueskatt. Ved fastsetting av eiendomsskatt skal det benyttes en reduksjonsfaktor på boligverdien på minst 30 %. Siden vi i Porsgrunn benytter en reduksjonsfaktor på våre kommunale takster på 40 % og disse kommunale takstene til dels skal benyttes også i 2020, må det for 2020 også benyttes en reduksjonsfaktor på 40 % ved fastsetting av eiendomsskatt med utgangspunkt i boligverdi. I tillegg legges det opp til at skattesatsen som benyttes i 2020 for boliger og fritidseiendommer skal være 5 o/oo.

Det er knyttet en viss usikkerhet til hva som kan forventes i eiendomsskatt til kommunen med det som her er vedtatt. Budsjettanslaget er basert på en forutsetning av om at gjennomsnittlig økning i markedsverdien for bolig siden 2004 er på 80 %. I samme periode har SSB's boligprisindeks for Sørøst-Norge økt med i overkant av 100 %, og anser da at 80 % er et nøkternt anslag.

5. Hovedtall – drift og investering

5.1 Driftsbudsjettet – inntektsrammer

De forutsetningene som er omtalt foran ligger til grunn for beregninger og anslag av inntekter og utgifter for årene 2020 – 23. I tabellen nedenfor (budsjettskjema 1A) vises det hvilke inntektsrammer i form av skatt og rammetilskudd, samt ikke øremerkede statstilskudd mv. som er lagt til grunn. Det som er disponibelt for finansiering av rammeområdene fremkommer da på linjen «Til fordeling drift» nesten nederst i tabellen. Nye regnskapsforskrifter med endrede krav til hvordan budsjett og regnskap skal sammenstilles medfører er vi ikke har med kolonne her med tall for regnskap 2018.

Budsjettskjema 1A

Beløp i 1000	Oppr. budsjett	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022	2023
Frie disponible inntekter					
Skatt	-995 000	-1 032 382	-1 033 882	-1 035 618	-1 038 495
Eiendomsskatt - Verk og bruk	-155 800	-62 900	-71 700	-70 200	-67 200
Eiendomsskatt "Annen Fast Eiendom"	0	-113 100	-113 100	-113 100	-113 100
Rammestilskudd	-918 485	-987 588	-989 620	-992 841	-998 707
Andre generelle statstilskudd	-69 700	-52 900	-46 100	-42 600	-42 100
Sum Frie disponible inntekter	**-2 138 985**	**-2 248 870**	**-2 254 402**	**-2 254 359**	**-2 259 602**
Sentrale utgifter					
Lønnsreserve	34 400	41 000	41 000	41 000	41 000
Formannskapets disposisjon	650	0	0	0	0
Effektiviseringskrav	0	0	-9 500	-17 500	-25 500
Motpost avskrivning VAR	-32 531	-36 076	-38 964	-41 777	-41 777
Prosess +100	-7 000	-10 824	-21 024	-28 024	-33 024
Sum Sentrale utgifter	**-4 481**	**-5 900**	**-28 488**	**-46 301**	**-59 301**
Finansinntekter/-utgifter					
Renter og andre finansutgifter	36 290	56 873	62 379	62 339	58 825
Avdrag på lån	87 740	97 500	101 900	105 900	106 000
Renteinntekter	-8 600	-10 150	-10 900	-11 650	-12 400
Utbytte og eieruttak	-36 000	-41 000	-43 000	-45 000	-47 000
Gevinst finansielle instrumenter	-29 000	-27 500	-27 500	-27 500	-27 500
Sum Finansinntekter/-utgifter	**50 430**	**75 723**	**82 879**	**84 089**	**77 925**
Avsetninger og bruk av avsetninger					
Ubundne avsetninger	7 257	4 432	25 863	37 658	48 042
Sum Avsetninger og bruk av avsetninger	**7 257**	**4 432**	**25 863**	**37 658**	**48 042**
Overført til investering					
Overføring til investeringsregnskapet	25 000	35 000	45 000	55 000	65 000
Sum Til fordeling drift	-2 060 779	-2 139 615	-2 129 148	-2 123 913	-2 127 937
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	2 060 779	2 139 615	2 129 148	2 123 913	2 127 936
Sum Merforbruk/mindreforbruk	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Kommentarer til noen av linjene i denne tabellen:

Spesifikasjon av «Andre generelle statstilskudd»

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Integreringstilskudd	-61,6	-59,1	-44,0	-37,7	-34,7	-34,7
Rentekompensasjon	-8,6	-10,6	-8,9	-8,4	-7,9	-7,4
Sum	**-70,2**	**-69,7**	**-52,9**	**-46,1**	**-42,6**	**-42,1**

Endringen i integreringstilskuddet disse årene er en konsekvens av at det bosettes færre flyktninger f.o.m. 2018, sammenlignet med de to foregående årene.

Lønnsreserve

Dette er en ikke-fordelt budsjettreserve som fordeles på virksomhetene i løpet av året etter hvert som resultatet av de ulike lønnsforhandlingene foreligger. Størrelsen på dette beløpet varierer fra år til år både på bakgrunn av forventet lønnsvekst og som følge av at overhenget fra fjorårets oppgjør varierer. Anslaget for 2020, - som er videreført de øvrige årene, er basert på det som er kjent mht. overheng fra 2019 og forventet lønnsvekst i 2020 i flg statsbudsjettets forutsetninger.

Effektiviseringskrav og Prosess +100

Her ligger innsparingskravene som er innbakt i det vedtatte budsjettopplegget. Det gjøres oppmerksom på at for 2020 er det lagt inn i budsjettrammene for rammeområdene et innsparingskrav tilsvarende om lag 1 %. Det som da gjenstår å fordele på rammeområdene/virksomhetene for 2020 er 10,8 mnok knyttet til Prosess +100. Det legges opp til en årlig økning i ambisjonene for Prosess +100 for å bidra til å nå målet i 2025 om et varig økt nivå på netto driftsresultat til 100 mnok. En viktig premiss for dette arbeidet når vi er kommet til 2024 -25 er i hvilken grad det nye sykehjemmet som da står ferdig, skal innebære en netto økning i antall sykehjemsplasser. Hvis det nye sykehjemmet da i sin helhet skal komme som netto økning i antall plasser vil det innebære en økt netto utgift/redusert netto driftsresultat på over 60 mnok.

Spesifikasjon av utbytte og eieruttak

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Utbytte fra Skagerak Energi AS	-26,4	-33,5	-36,0	-38,0	-40,0	-42,0
Utbytte fra Porsgrunn Utvikling AS	-1,5	-3,5	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
Sum	**-28,6**	**-37,0**	**-41,0**	**-43,0**	**-45,0**	**-47,0**

Det legges her opp til svak økning i utbyttenivået med utgangspunkt i en nøktern antagelse om hva som bør kunne forventes av utvikling i resultat og utbytte i disse to selskapene.

5.2 Driftsbudsjett – rammeområdene

Tabellen under viser fordelingen av driftsbudsjettet på de ulike rammeområdene. Som tidligere er det lagt til grunn nettorammer. Bystyrets vedtatte endringer i driftsbudsjettet, jfr. vedtakspunkt 1 i protokollen som er inntatt i starten av dette dokumentet, er innarbeidet i disse tallene på de aktuelle rammeområdene. Disse endringene fremkommer som tiltak i de oppdaterte tabellene pr rammeområde i kapittel 6 nedenfor.

Det gjøres oppmerksom på at som ledd i tilpasning til nye forskriftskrav er det gjort en endring mht. grensene for hva som inngår i dette skjemaet og hva som inngår i budsjettskjema 1 A. Det som tidligere lå i de to linjene «Ikke-fordelte utgifter og inntekter» og i «Frie inntekter og utgifter» i 2018 er overført til budsjettskjema 1A f.o.m. 2019.
De nye regnskapsforskriftene med endrede krav til hvordan budsjett og regnskap skal sammenstilles, medfører også her at vi ikke har med kolonne her med tall for regnskap 2018.

Budsjettskjema 1B - Driftsbudsjettet

Beløp i 1000	Oppr. budsjett	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022	2023
	0	0	0	0	0
Formannskapet	150 555	149 250	150 850	148 250	149 849
Barn, unge og kultur	747 174	767 466	757 600	753 383	753 383
Helse og omsorg	902 815	945 080	944 535	945 335	945 335
Miljø og byutvikling	237 945	255 353	253 698	254 480	256 904
Kirker og trossamfunn	22 291	22 466	22 466	22 466	22 466
Til fordeling drift (fra budsjettskjema 1A)	**2 060 779**	**2 139 615**	**2 129 148**	**2 123 913**	**2 127 936**

I kapitlene nedenfor, - der rammeområdene gjennomgås, er det egne tabeller med tiltak som viser de reelle endringene i f.t. 2019, -dvs. endringer utover lønns- og prisstigning og ren konsekvensjustering.
Nedenfor her oppsummeres bare noen hovedpunkt og særlig m.h.t reelle endringer fra 2018:

Formannskapet

De større beløpene som bidrar til nedgangen i 2020 er statliggjøringen av kemnerfunksjonen og arbeidsgiverkontrollen samt nedjustering av budsjettrammen for serviceavdelingen siden 2020 er et år uten valg, og en engangsutgift i 2020 vedr tilskudd til fiberkabel i Oklungen og Bjørkedalen. Blant endringer som bidrar andre vegen er at lærlingene nå opptjener pensjonsrettigheter i KLP.

Barn, unge og kultur

Blant endringene sammenlignet med 2019 som gir økte rammer her er ikke minst opphør av det øremerkede tilskuddet til lærernormen med hele 13,4 mnok.

For øvrig er det innarbeidet en rekke tiltak vedtatt i HP 2019-22 som medfører endringer f.om. 2020. Blant nye tiltak er 2,5 mnok vedr tidlig innsats – som følge av «økte frie inntekter med bruksanvisning». Rammen for Voksenopplæringen er økt med 1,5 mnok knyttet til utgifter vedr introduksjonsprogram for flyktninger. Og det ligger inne kr. 200.00 i tilskudd til etablering av Teaterpark.

Helse og omsorg

Også på dette rammeområdet er det endringer knyttet til øremerkede tilskudd. Den beløpsmessige største er 3,5 mnok i lavere tilskudd til ressurskrevende brukere som følge av økt kommunal egenandel pr bruker.
Også på dette rammeområdet er det lagt inn økte rammer som oppfølging av statlige føringer og forventinger. Det gjelder økt kapasitet vedr jordmor, dagtilbud for demente, kompensasjon for bortfall av øremerket tilskudd til psykolog. Og ikke minst må det påpekes at i f.t. opprinnelig budsjett 2019 er det flere virksomhet som får varig økte budsjettrammer, jfr endringer i f.m. økonomirapportene for både 1 og 2. tertial i 2019.

Miljø og byutvikling

På dette området ligger den sterkeste veksten relativt sett blant rammeområdene også for 2020, med en økning fra opprinnelig budsjett 2019 på om lag 6 %. Da er det korrigert for effekten av endringen som gjelder bortfall av den øremerkede tilskuddordningen vedr boliger for vanskeligstilte.
Økning i rammene er særlig relatert til drift av nye bygg med 3.8 mnok og en økning i rammen for vedlikehold av formålsbygg på 2 mnok.

Driftsbudsjettet samlet

Tabellen under viser sammenstilt alle inntekter og utgifter i driftsbudsjettet. Det henvises spesielt til de to resultatlinjene i oversikten. Brutto driftsresultat viser resultat etter løpende inntekter og utgifter før finansinntekter og -utgifter og avsetninger. Brutto driftsresultat i 2020 er 28 mnok bedre enn opprinnelig budsjett for 2019. Den videre resultatutviklingen f.o.m. 2020 til -23 innebærer en resultatforbedring på om lag 70 mnok.

Netto driftsresultat påvirkes i tillegg av finansinntekter og – utgifter og av at effekten av avskrivninger blir eliminert. Netto driftsresultat viser en forbedring i løpet av fireårs-perioden på omlag 65 mnok, - fra 37 til 103 mnok.

Bevilgningsoversikt - drift

Beløp i 1000

	Regnskap 2018	Oppr. budsjett 2019	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023
Rammetilskudd	-876 358	-918 485	-987 588	-989 620	-992 841	-998 707
Inntekts- og formuesskatt	-994 678	-995 000	-1 032 382	-1 033 882	-1 035 618	-1 038 495
Eiendomsskatt	-142 632	-155 800	-176 000	-184 800	-183 300	-180 300
Andre generelle driftsinntekter	-69 780	-69 200	-52 400	-45 600	-42 100	-41 600
Sum generelle driftsinntekter	**-2 083 447**	**-2 138 485**	**-2 248 370**	**-2 253 902**	**-2 253 859**	**-2 259 102**
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	**1 974 519**	**2 044 171**	**2 118 831**	**2 083 082**	**2 055 233**	**2 039 631**
Avskrivinger	134 396	136 260	145 157	150 112	153 543	156 210
Sum netto driftsutgifter	**2 108 915**	**2 180 431**	**2 263 988**	**2 233 194**	**2 208 776**	**2 195 841**
Brutto driftsresultat	**25 468**	**41 946**	**15 618**	**-20 708**	**-45 083**	**-63 261**
Renteinntekter	-11 056	-10 400	-11 950	-12 700	-13 450	-14 200
Utbytter	-28 456	-36 000	-41 000	-43 000	-45 000	-47 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	9 491	-29 000	-27 500	-27 500	-27 500	-27 500
Renteutgifter	45 472	59 861	77 976	86 420	88 329	86 354
Avdrag på lån	76 254	87 740	97 500	101 900	105 900	106 000
Netto finansutgifter	**91 705**	**72 201**	**95 026**	**105 120**	**108 279**	**103 654**
Motpost avskrivninger	-134 396	-138 000	-146 545	-149 433	-152 246	-152 246
Netto driftsresultat	**-17 223**	**-23 854**	**-35 901**	**-65 021**	**-89 050**	**-111 854**
Overføring til investering	27 643	25 000	35 000	45 000	55 000	65 000
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	5 306	-7 924	-3 052	-5 362	-3 128	-709
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-26 404	6 777	3 952	25 383	37 178	47 562
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	**6 545**	**23 854**	**35 901**	**65 022**	**89 051**	**111 854**
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	**-10 678**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Ubundne avsetninger

Iflg. våre retningslinjer for finansforvaltningen skal det her vært en avsetning for å opprettholde verdien av våre langsiktig plasserte midler. Det er til sammen i overkant av 600 mnok vi har plassert langsiktig og det burde da her ligge en avsetning på 15 mnok gitt 2,5 % prisstigning. Det gjør det ikke for 2020, men gjøres for 2021 og med god margin videre.

Overføring til investeringsbudsjettet.

Her ligger det inne en overføring fra drift for finansiering av investeringer på 35 mnok i 2020 økende til 65 mnok i 2023. Dette er med og bidrar til å dempe veksten i lånegjelden slik at målet om å unngå økning i netto lånegjeld i perioden lar seg realisere.

5.3 Investeringsbudsjettet

Nedenfor vises i Budsjettskjema 2A Investeringsbudsjett – sammenstilt ne for de kommende fire årene. Her vises både investeringer i anleggsmidler og andre kostnader i investeringsbudsjettet og hvordan disse er planlagt finansiert.

F.o.m. 2020 er de bypakke-prosjektene som omfatter kommunale veger m.v. i Porsgrunn lagt inn som prosjekter i investeringsbudsjettet. Dette er investering i kommunale anleggsmidler som da skal aktiveres i kommunens regnskap. Det gjelder prosjekt som i sin helhet blir finansiert med momskompensasjon og tilskudd fra fylkeskommunen/bompengeselskapet.
Denne endringen medfører økte brutto-tall i investeringsbudsjettet men har isolert sett ikke noen økonomisk konsekvens for øvrig. At de tas med gjør det imidlertid enklere å fange opp de konsekvensene som gjelder drift. Som f.eks. at bygging av gang- og sykkelbroen Vestsiden /Porsgrunn sentrum er kalkulert å medføre en årlig driftsutgift på 1 mnok
I den påfølgende gjenomgangen pr rammeområde er der en tabell med investeringstiltak pr rammeområde for 2020-23.
Som vedlegg 1 i dette Handlingsprogrammet følger en samletabell med alle tiltakene – budsjettskjema 2B.

Budsjettskjema 2A – Investering

Beløp i 1000	Regnskap i fjor	Opprinnelig budsjett	Økonomiplan				Sum
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2020 - 2023
Finansieringsbehov							
Investeringer i anleggsmidler	451 568	494 090	556 929	588 500	275 300	295 100	1 715 829
Utlån og forskutteringer	63 480	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000	240 000
Kjøp av aksjer og andeler	9 203	9 150	8 240	8 570	8 920	9 280	35 010
Avdrag på lån	30 031	7 300	7 600	7 900	8 100	8 400	32 000
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0	0
Avsetninger	41 501	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Årets finansieringsbehov	**595 784**	**572 540**	**634 769**	**666 970**	**354 320**	**374 780**	**2 030 839**
Ekstern finansiering							
Bruk av lånemidler	-415 834	-465 127	-427 000	-438 012	-187 694	-246 146	-1 298 852
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-18 935	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-8 000
Tilskudd til investeringer	-610	0	-78 290	-70 081	-60 473	0	-208 844
Kompensasjon for merverdiavgift	-50 809	-50 113	-61 879	-80 977	-27 953	-30 134	-200 943
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-52 830	-8 300	-5 600	-5 900	-6 200	-6 500	-24 200
Andre inntekter	-196	0	0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	**-539 215**	**-525 540**	**-574 769**	**-596 970**	**-284 320**	**-284 780**	**-1 740 839**
Intern finansiering							
Overført fra driftsbudsjettet	-27 643	-25 000	-35 000	-45 000	-55 000	-65 000	-200 000
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-28 926	-22 000	-25 000	-25 000	-15 000	-25 000	-90 000
Sum intern finansiering	**-56 569**	**-47 000**	**-60 000**	**-70 000**	**-70 000**	**-90 000**	**-290 000**
Udekket/udisponert	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Bruk av fonds er begrenset i budsjettopplegget til det som antas å være rom for uten at det gir nedgang i sum fonds. Dette gjelder primært tomte- og boligfondet hvor alle inntekter ved salg av tomter og eiendommer tilføres fondet, og fondet brukes da f.eks. til finansiering av kommunal medvirkning ved utbyggingsavtaler.

Nedenfor vises utviklingen i lånegjeld gitt de vedtatte årlige låneopptak og budsjetterte avdrag.

Lånegjeld - utvikling 2019 - 23.

	2019	2020	2021	2022	2023
Saldo lån 1.1.	3 291	3 650	3 972	4 300	4 374
- Budsjettert avdrag	95	105	110	114	114
+Låneopptak i året	454	427	438	188	246
Saldo lån 31.12.	**3 650**	**3 972**	**4 300**	**4 374**	**4 506**

Når det korrigeres for låneopptak som finansieres direkte av brukere på VAR-områdene samt lån opptatt i Husbanken for videre utlån, er det ikke økning i det vi her betegner som netto lånegjeld. Men det fremgår her at det vedtatte investeringsbudsjett vil innebære at kommunens brutto lånegjeld vil øke med ca. 850 mnok fra 1.1.20 til 31.12.23.

Det fremgår av tabellen nedenfor at det er en økning i netto lånegjeld i perioden samlet på knapt 40 mnok i perioden.

Endring i netto lånegjeld

	2019	2020	2021	2022	2023	Sum 2020-23
Låneopptak i året	454	427	438	187,7	246,1	1 298,8
- Avdrag i året	94,7	105,1	109,8	114	114,4	443,3
- Startlån	60	60	60	60	60	240,0
- Selvfinansierende formål	144,5	199,1	146	119,5	112	576,6
Netto endring	**154,8**	**62,8**	**122,2**	**-105,8**	**-40,3**	**38,9**

5.4 Oppsummering – status i.f.t. de strategiske økonomiske målene

Her oppsummeres hvordan budsjettopplegget som er vedtatt påvirker de finansielles måltallene jfr avsnittet om disse i kap 3.1.

Netto driftsresultat på minst 2,0 % av brutto driftsinntekt hvert år i økonomiplanperioden

I det vedtatte budsjettopplegget er netto driftsresultat i 2020 på 1,3 % og øker til 3,5 % i slutten av perioden. Gjennomsnittlig resultat er på 2,4 %. Rådmannen ser det som ønskelig at nivået i økonomiplanen ikke varierer så sterkt som i denne perioden. Gitt de forutsetninger som her ligger til grunn burde det være realistisk for perioden 2021 -24

Investeringsgjeld som dekkes over driftsbudsjettet skal ikke økes utover 2020-nivået i planperioden. Nivået justeres med 2,0 % årlig.

Dette er en ny måte å beregne grense for investeringer og tilhørende låneopptak som ikke er helt identisk med beregningen netto lånegjeld, jfr forrige side. Det vil bli gjort en beregning med dette utgangspunktet i f.m. med neste års budsjettprosess. Det er grunn til å anta den vil vise en sterkere vekst enn 2 % fra 2019 til 20 og utfordringen for perioden 2021 til 24 vil da å holde den årlige veksten nede på det fastsatte nivået.

Disposisjonsfond skal til enhver tid være over 150 mill. kroner og økes til inntil 300 mnok gjennom perioden.

Sum disposisjonsfond pr 1.1.2019 var 156 mnok. Med et som ligger av bruk og avsetninger for årene 2020-23 kan det forventes en økning til 230 mnok. Men det forutsetter at avsetningene blir som forutsatt og at det ikke inntrer uforutsette hendelse som f.eks. ikke-planlagt bortfall av inntekter og/eller økte utgifter.

6. Rammeområder

6.1 Formannskapet

Rammeområdet omfatter rådmannens ledergruppe og kommunalsjefområde Administrasjon og støtte, herunder: • Rådmannens stab • Økonomi og finans • Service • IKT • HR	**Netto driftsutgifter i 2019 – Rammeområdets andel**: 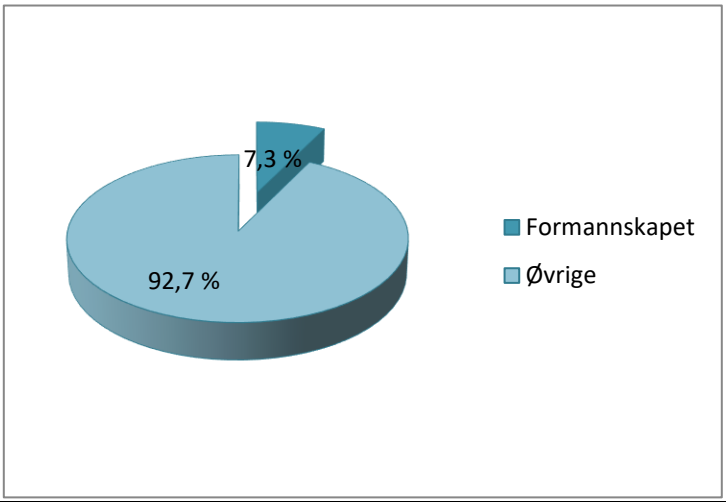

Beskrivelse av rammeområdet

Medarbeiderne i kommunalsjefområde har som sin viktigste arbeidsoppgave å bidra til en mest mulig effektiv drift, samt å tilby gode administrative tjenester til virksomhetene i kommunen.

Administrasjon og støtte utøver arbeidsgiverrollen i det daglige, og er en støtte for hele kommuneorganisasjonen gjennom plan og strategiarbeid, økonomiprosesser, forhandlinger, lederutvikling, rådgivning og utviklingsarbeid. En viktig del av ansvaret er samarbeid med tillitsmannsapparatet og vernetjenesten.

Området har viktige publikumsrettede tjenester, herunder kommunens servicesenter og dokumentforvaltning og arkiv, samt ansvaret for det politiske sekretariatet og den daglige oppfølgingen av politiske utvalg.

6.1.1 Administrasjon

Nøkkeltall

	Porsgrunn 2016	Porsgrunn 2017	Porsgrunn 2018	Kostragruppe 13
Prioritet				
Brutto driftsutgifter til funksjon 120 Administrasjon, i kr. pr. innb (B)	2 384	2 618	2 790	3 567
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb (B)	3 263	3 546	3 621	4 137
Dekningsgrad				
Administrasjon, kommune Andel avtalte årsverk eksklusive lange fravær (prosent)	11,5 %	11,2 %	11,5 %	13,7 %

Det holdes et kontinuerlig fokus på god og kostnadseffektiv administrativ styring. Dette skjer gjennom organisatoriske tilpasninger, interkommunalt samarbeid, bruk av de muligheter som ligger i digitalisering og i IKT-verktøy som virker arbeidsbesparende, og som gir lett tilgang på kritisk styrings-informasjon for gode beslutninger og anbefalinger.

Utfordringer og strategi

Porsgrunn kommune skal ha en framtidsrettet, brukervennlig og kostnadseffektiv administrasjon som støtter opp om kommunens oppdrag som tjenesteleverandør og samfunnsutvikler. Det skal legges vekt på at de interne støttefunksjonene er til for å dekke behovene i de delene av kommuneorganisasjonen som leverer eksterne tjenester. De interne støttefunksjonene skal utvikles til å være framtidsrettede med hensyn til de behov som skal dekkes, og de løsningene som velges. En skal utnytte de mulighetene som ligger i utnyttelse av ny teknologi, herunder digitalisering av interne og eksterne tjenester. Porsgrunn kommune skal være bærekraftig i fremtiden. Det fordrer en organisasjon som evner å møte fremtidens utfordringer. Vi må bidra til videreutvikling og ta inn nye arbeidsprosesser og sikre effektiv ressursutnyttelse. Videre skal vi ivareta brukerperspektivet, slik at det utvikles brukervennlige løsninger som møter behovene både til innbyggere, brukere, politikere og medarbeidere i kommuneorganisasjonen. Det skal legges vekt på god koordinering og samhandling, internt i støttefunksjonene og med de tjenesteytende virksomhetene.

Utviklingen i fagområdene som ligger inn under Økonomi og finans, Service, HR og IKT er i stor endring og vi utfordres på nye arbeidsmetoder i en tid med stort fokus på digitalisering og teknologiske løsninger. Vi må evne å ta i bruk nye måter å jobbe på og omstille oss i takt med tiden og utviklingen i samfunnet. Der Administrasjon og støttefunksjoner tidligere har vært ansett som en operativ avdeling, har det skjedd et skifte i organisasjonen. Vi er nå i større grad en støttefunksjon med strategisk betydning og evne til å påvirke virksomhetenes resultater. For å følge med i den raske utviklingen må vi like raskt kunne endre mål og retning, og de ansatte må inkluderes i dette arbeidet. Dagens kompetanse er kanskje ikke tilstrekkelig i morgen, og det blir stadig hardere kamp om de best kvalifiserte medarbeidere til våre fagområder i kommunalsjefområdet Administrasjon og støtte.

Aktuelle innsatsområder

Intern og ekstern service og kundehåndtering

Det er viktig for Porsgrunn kommune at innbyggere og brukere opplever god service. Det viktigste elementet i dette er at møtet mellom innbyggerne og kommunens representanter oppleves som positivt, og at det jobbes med å utvikle en organisasjon med et kundefokus. Dette gjelder både mot egne ansatte og kommunens innbyggere. Det arbeides derfor kontinuerlig med god service og kundeorientering. I tillegg arbeides det med å sikre at kommunen har effektive arbeidsprosesser og systemer for å håndtere kundehenvendelser. Det arbeides i så måte med systemer for å få til en enda bedre integrasjon med ulike fagsystemer, og de digitale kanaler som innbyggerne benytter.

Arbeidsgiverstrategi

Det skal i 2020 vedtas en ny arbeidsgiverstrategi, som er jobbet frem av ledere og administrasjon i løpet av 2019. Porsgrunn kommunes arbeidsgiverstrategi mot 2025 skal bidra til at vi utvikler oss videre som en arbeidsplass vi alle kan være stolte over.

En Arbeidsgiverpolitikk er de handlinger, holdninger og verdier som arbeidsgiver står for og praktiserer overfor medarbeiderne hver dag. En god arbeidsgiverpolitikk synliggjør arbeidsgivers konkrete evne til å frigjøre den menneskelige energien i organisasjonen.

Arbeidsgiverstrategien bygger på arbeidsmiljøloven og hovedavtalens mål om samarbeid, medbestemmelse og medinnflytelse. Gjennomføring av strategien er et felles ansvar. Et velfungerende samspill mellom ledere og medarbeidere, og mellom administrasjonen, folkevalgte, tillitsvalgte og vernetjenesten, er en forutsetning for å nå målene**.**

Digital transformasjon

Regjeringen og KS har gått sammen om én digital offentlig strategi for digitalisering.
Målet er å få brukerne til å oppleve én digital offentlig sektor.

Digitalisering av offentlig sektor skal gi en enklere hverdag for innbyggere, næringsliv og frivillig sektor gjennom bedre tjenester, mer effektiv ressursbruk i offentlige virksomheter og legge til rette for produktivitetsøkning i samfunnet. Hensikten med strategien er å understøtte digital transformasjon i hver enkelt virksomhet, og i offentlig sektor som helhet.

Digitaliseringsstrategien er en oppfølging av Stortingsmeldingen Digital agenda (2015-2016). Strategien definerer felles mål og innsatsområder for digitaliseringsarbeidet frem mot 2025.
(Kilde: regjeringen.no - Én digital offentlig sektor)

Gode og tilgjengelige digitale tjenester styrker dialogen med innbyggerne, næringslivet og gir gode lokalsamfunn. Teknologiutvikling og digitalisering er i økende grad en drivkraft for hvordan Porsgrunn kommune organiserer, utvikler og leverer tjenester. Digitale løsninger endres i takt med at teknologien og samfunnet endrer seg. Samfunnsmessige utfordringer som bla. demografi, klima og inkludering gjør at en må tenke nytt om etablerte løsninger. Digitalisering dreier seg i stor grad om endring og fornyelse av tjenester, prosesser og arbeidsmåter. Ledelse, kultur og holdninger står sentralt.

Vi lever i en spennende tid, den digitale revolusjonen berører alle deler av samfunnet. Digital transformasjon betyr å endre de grunnleggende måtene virksomhetene løser oppgaver på ved hjelp av teknologi. Dette utfordrer oss, men åpner samtidig for store muligheter for å sikre et bærekraftig velferdssamfunn.

Oppdraget er stort og krevende og vi er avhengig av å samarbeide med andre i dette arbeidet for å lykkes. Porsgrunn kommune står sammen med Oslo kommune i fremtidsvisjonen og «Historien om TIM», hvor man bruker teknologi for å skape en bedre hverdag for innbyggerne.

Nye teknologiske løsninger har liten verdi hvis ikke menneskene er med på laget,
for å få til dette må vi jobbe med både systemer og menneskene i organisasjonen og sette innbyggernes behov i sentrum.

Rekruttering og kompetanseutvikling
Det er bare gjennom motiverte og dyktige medarbeidere vi på en god måte kan løse det samfunnsoppdraget kommunen har.

Det er utarbeidet en egen rekrutteringsstrategi som er en del av “Strategisk plan for kompetanseutvikling og rekruttering 2017-2021». Denne omhandler blant annet omdømmebygging, employer branding og job branding.

Kommunesektoren har to hovedutfordringer:
• Evnen til å rekruttere, utvikle og beholde medarbeidere.
• Evnen til utvikling og nyskaping.
(kilde www.ks.no)

Porsgrunn kommune har en langsiktig målsetting om at ansatte som ønsker det, skal få heltidsstilling. Fokuset på heltidskultur og alternative turnusordninger er derfor et viktig personalpolitisk område hvor det må være en kontinuerlig innsats. Helse- og omsorg gjennomfører et prosjekt: Heltidskultur 2018-2020.

Porsgrunn kommune har i en årrekke drevet et omfattende arbeid med lærlinger. Som en av Telemarks største tilbydere av læreplasser har det vært viktig for kommunen å utvikle gode vilkår på dette området,

nettopp for å sikre ønsket god kompetanse og rekruttering inn i våre virksomheter. Porsgrunn kommune er godkjent som lærebedrift i alle fag som er knyttet til offentlige virksomheter.

Porsgrunn kommune har de siste årene valgt å ha praksis-/internshipkandidater fra Universitetet i Sør-Øst Norge, avd. studiested Bø. Det er tredjeårs-studenter innenfor de tre bachelorprogrammene; økonomi og administrasjon, internasjonal markedsføring og IKT, som har mulighet til å ha praksis hos en arbeidsgiver i fem måneder. Ved å være med på denne ordningen får Porsgrunn kommune mulighet til å vise studenter hva vi jobber med, i et rekrutterings- og omdømmeperspektiv. I tillegg gir vi studentene en mulighet til å få en god og relevant erfaring hos oss, som er viktig for videre karrierevei.

Porsgrunn kommune deltar også i Trainee Telemark. Dette er en regional trainee-ordning som rekrutterer og engasjerer uteksaminerte mastergrad-studenter i en 18 måneders periode i tre forskjellige virksomheter i regionen. Arbeidsgiverne får et rikere rekrutteringsgrunnlag, mens traineene får en spennende, attraktiv og verdiøkende karrierestart.

Planen “Strategisk plan for kompetanseutvikling og rekruttering” gir føringer for hele kommuneorganisasjonen, med overordnede mål og strategier. Den peker på utfordringene med eldrebølge + digitaliseringsbølge krysset med samme eller minskende økonomiske rammer. Eldrebølgen gjør at vi må tiltrekke, rekruttere, utvikle og beholde personell i en skala vi ikke har gjort før. Digitaliseringsbølgen vil skape en endringstakt vi neppe har opplevd før.

Omstillingsarbeid

Kommunens økonomiske situasjon krever kontinuerlige endringer og omstillinger. Ansatte må være forberedt på å få endret arbeidssted. Tjenesteetterspørselen kan medføre innstramming i en del av virksomheten, med overtallighet, samtidig som en har ledighet og behov for å rekruttere et annet sted. I henhold til arbeidsmiljølovens bestemmelser plikter arbeidsgiver å se hele virksomheten under ett og vurdere om ansatte som blir overtallig ett sted har tilstrekkelig kompetanse til å fylle ledig stilling annet sted. Porsgrunn kommune rekrutterer ikke nye personer hvis kommunen har overtallig personell som har tilstrekkelig kompetanse til å fylle ledig stilling. Omstillingsutvalget sikrer dette.

Bystyret har tidligere vedtatt at ingen skal sies opp som følge av omstillinger (vedtaket utelukker ikke at det kan gjennomføres oppsigelser dersom arbeider bortfaller). Videre har Bystyret vedtatt at Porsgrunn kommune ikke skal benytte seg av at Arbeidsmiljøloven gir generell adgang til midlertidig ansettelse i tolv måneder. Disse to vedtakene er særegne for Porsgrunn kommune og gir oss noen spesielle utfordringer mht. endringer og omstillinger.

HMS-arbeid

Nærværsarbeid er den samlede innsats for å få et arbeidsmiljø der flest mulig kan være tilstede på arbeidsplassen, og i samspill med andre mestre arbeidets krav og utfordringer og trives med det.

Helsefremmende arbeid er en tilnærming som sammen med tradisjonelt, forebyggende HMS-arbeid utgjør en helhet i arbeidsmiljøarbeidet. Friske og motiverte medarbeidere er en nøkkelfaktor i Porsgrunn kommune, og viktig for nærvær, effektivitet og kvalitet. For den enkelte betyr en helsefremmende arbeidsplass bedret livskvalitet gjennom økt jobbtilfredshet og færre jobbrelaterte helseplager.

Helsen vår er nært knyttet til opplevelsen av at det er en sammenheng i livet, det vil si i hvilken grad hverdagen er begripelig, håndterlig og meningsfull for oss. Å kjenne at en har innflytelse og mulighet til å påvirke er helsefremmende. Derfor er involvering sentralt i helsefremmende arbeid. Helsefremmende arbeid retter oppmerksomheten mot forhold som bidrar til å bevare og fremme helse gjennom økt mestring, mer motstandskraft og overskudd.

Kommunen benytter seg av en forskningsbasert medarbeiderundersøkelse fra Kommuneforlaget/KS. Undersøkelsen heter 10-faktor, og ble tatt i bruk første gang i 2016. Undersøkelsen er gjennomført i februar 2018, og sist i desember 2019.

Medarbeiderundersøkelsen «10-faktor» er et ledd i en strategisk arbeidsgiverpolitikk og bygger på nasjonal og internasjonal forskning om hva som er viktige innsatsfaktorer for å oppnå gode resultater i forhold til organisasjonenes mål og kvalitet på tjenestene. En godt planlagt og gjennomført medarbeiderundersøkelse, som blir fulgt opp på en god og systematisk måte, kan gi organisasjonene flere gevinster. Det kan være økt motivasjon, økt bruk av kompetanse, bedre arbeidsmiljø, forebygging av sykefravær, styrket omdømme og bedre ledelse. Det er prosessen som skjer mellom undersøkelsene som er det viktigste. 10-faktor verktøyet vil være et viktig bidrag for videre utviklingsprosesser i organisasjonen. Det er etablert en god dialog mellom arbeidsgiver, tillitsvalgte og vernetjenesten, som er en styrke i arbeidet med at kommunen yter gode og riktige tjenester og har en effektiv drift.

Kommunikasjon og omdømme

Porsgrunn kommune er i ferd med å utarbeide en felles kommunikasjonsstrategi. Strategien skal brukes av alle ledere og ansatte som kommuniserer på vegne av kommunen. Det er ikke bare ledelsen og kommunikasjonsansatte som kommuniserer på vegne av kommunen - alle ansatte og politikere gjør det, på hver sine felt. Det vil si at det er rundt 3000 mennesker som hver dag, tar del i det daglige kommunikasjonsarbeidet i vår kommune.

Hvis organisasjonen skal fremstå som enhetlig, være tydelig og gjenkjennelig i sin kommunikasjon, bør vi ha noen kjøreregler som alle ansatte må forholde seg til. En kommunikasjonsstrategi gir nettopp det.

Kommunikasjonsstrategien bygger på Porsgrunn kommunes verdigrunnlag – og kommunikasjon er aldri et mål i seg selv, men et virkemiddel for å nå kommunens mål og løse oppgaver på en effektiv og god måte.

En helhetlig kommunikasjonsstrategi staker ut en felles kurs for bygging av kommunens omdømme. Den bidrar til at alle aktiviteter underbygger hverandre – på veien mot å oppnå ønsket posisjon. Her utvikles tydelige mål, strategier og handlingsplaner for kommunikasjon.

Kvalitetsarbeid

Kommunen har utarbeidet en kvalitetsstrategi som skal gi kvalitetsarbeidet felles retning og fokus, slik at vi oppnår best mulig tjenester innenfor de rammer som foreligger. Det er anskaffet et nytt helhetlig kvalitetsstyringssystem; TQM. Ved implementeringen av nytt system, er det naturlig med en gjennomgang av internkontrollen samtidig. Det legges opp til en risikobasert tilnærming når prosedyrer og retningslinjer produseres og evalueres. Det systematiske HMS- og kvalitetsarbeidet skal bidra til å sikre at alle deler av organisasjonen styres av kvalitetstenking og at kravene i lov og forskrifter overholdes.

Rapportering, analyse og styringsdata

Porsgrunn kommune benytter ulike systemer for rapportering og sammenstilling av data. Mye av dette er rapportering som er pålagt av statlige myndigheter, mens noe er lokalt initiert. Hensikten med slik rapportering er å kunne styre og kvalitetssikre driften med utgangspunkt i et godt datagrunnlag, enten det gjelder økonomirapporter, KOSTRA eller andre kilder som individbasert pleie- og omsorgsstatistikk (IPLOS). Det er imidlertid viktig å finne en god balanse mellom arbeidet med datainnhenting og den praktiske nytten av slike data. Det vil derfor bli gjort en løpende «kost/nytte-vurdering» av hvor mye rapportering som skal gjøres, ikke minst ved å se på effektiviseringsmuligheter og bedre samordning av de ulike systemene. På den annen side må det ses på om en i tilstrekkelig grad utnytter de mulighetene for styring som ligger i de dataene som innhentes.

Forskning viser sammenheng mellom virksomhetenes resultater og de aktivitetene vi tillegger HR og ledelse. Økt fokus på HR-analyser vil derfor være sentralt i planperioden Ved å innrette HR-aktiviteter slik at de gjensidig forsterker hverandre og drar mot en samlet retning, kan de støtte opp om virksomhetenes og organisasjonens målsettinger.

Måling og analyse er et vesentlig element i arbeidet med strategisk HR. Analyse av HR-aktivitetenes bidrag til verdiskapning er sentralt for å sikre ønskede prestasjoner og derigjennom nå mål og strategier. Det er av stor betydning for organisatoriske resultater at det er sammenheng mellom ulike HR-aktiviteter, samt at disse er knyttet til organisasjonens strategi. Sammenheng kan oppnås gjennom riktig design av arbeidsprosesser og med teknologi-støtte. Utvikling og implementering av et slikt system krever analyse-kompetanse, samt forståelsen for både virksomhetens strategi og hvordan HR-prosessene kan bidra til å lykkes med denne.

Analyser av HR-data vil bidra til at Porsgrunn kommune kan drive med strategisk oppfølging og utvikling av kompetanse, ansatte og virksomheter. Være med på å gi retning for tiltak. Bidra til å gi et godt grunnlag i beslutningsprosesser.

Informasjonssikkerhet og personvern

Fra mai 2018 trådte nye personvernregler i kraft. Reglene gir alle virksomhetene endrede og nye plikter. Alle må sette seg inn i den nye lovgivningen og hvilke plikter som er gjeldende for dem. Arbeidsgiver har fått økt plikt til å ha oversikt over hvilke personopplysninger som samles inn, hvorfor og hvordan de oppbevares. Vi har etablert en protokoll for å ha oversikt over hvilke personopplysninger vi behandler og hvor de er lagret. Porsgrunn kommune har gjort personvernerklæringer tilgjengelig både for våre ansatte og innbyggere.

Automatisering av saksbehandling og muligheten for kommunikasjon på tvers av IKT-systemer vil kunne påvirke hvordan kommunens oppgaver organiseres og utformes i fremtiden. Skytjenester og innsamling og bruk av stordata utfordrer informasjonssikkerhet og personvern. Kommunens dokumentasjon skal være tilgjengelig på kort og lang sikt for alle som har rettmessige krav. For å oppnå dette må Porsgrunn kommune ha forsvarlig og effektiv arkiv og dokumentasjonsforvaltning, både nå og i framtiden.

Samarbeid med universitet og næringsliv om regional utvikling

Porsgrunn kommune samarbeider med studentorganisasjoner og Universitetet i Sørøst-Norge om å utvikle byen som et attraktivt sted å studere, samt å styrke posisjonen til USN og studiestedet i Porsgrunn. Gjennom Birkelandinitiativet finansierer industri, næringsliv og grenlandskommuner/fylkeskommune fire professoratstillinger, og universitetet bidrar med stipendiater, studentressurser og administrative ressurser. Målet er å bygge opp fagmiljøer innen autonome systemer/maskinlæring, velferdsteknologi, grønn industri og læringsteknologi. Fagmiljøene skal kobles tett opp mot regionalt utviklingsarbeid og bidra til at regionen tar lederposisjoner innenfor disse fagfeltene.

Frivillighetsarbeid

I samsvar med kommuneplanens samfunnsdel legger Porsgrunn kommune til rette for at flere deltar i frivillig arbeid. Det er utarbeidet frivillighetsstrategi for Porsgrunn kommune. Frivillighetsstrategien legger opp til et godt samarbeid mellom kommunen og lag og foreninger på alle nivåer og i alle sektorer, også enkeltpersoner, og skal være et dynamisk verktøy for kommunens samspill med frivillig sektor. For å lette arbeidet med finansiering av gode prosjekter, er Porsgrunn kommune medlem av Tilskuddsportalen. Portalen gir tilgang til en kontinuerlig oppdatert oversikt over finansieringsmuligheter både for kommunale og frivillige aktører. Det arrangeres årlig en frivillighetskonferanse for å synliggjøre og hylle det mangfoldige og frodige frivillighetsarbeidet i Porsgrunn, samt inspirere og styrke samarbeidet for felles mål ut fra visjonen Sammen om Porsgrunn som aktiv frivillighetskommune. Utdeling av frivillighetsprisen vil være et fast innslag på programmet. Temaet for konferansen i 2019 er Sammen om Porsgrunn.

Mål

På bakgrunn av utfordringene som er omtalt ovenfor settes følgende mål for perioden med tiltak for første år i perioden.

Periodemål 2020-23	Tiltak 2020
1. Framtidsrettet, brukervennlig og kostnadseffektiv bruk av digitale løsninger som støtter opp om Porsgrunn kommunes oppdrag som tjenesteleverandør og samfunnsutvikler.	1.1 Videreføre satsing på IKT i skole og velferdsteknologi i Helse og omsorg. 1.2 Kartlegge og vurdere klientutstyr (PC, tynne klienter, mobile enheter) i hele organisasjonen med tanke på e-opplæring og effektive arbeidsverktøy. 1.3 Starte opp prosjekt for etablering av ny ansattportal. 1.4 Tilby veiledningstilbud i grunnleggende digital kompetanse til våre innbyggere og ansatte. 1.5 Etablere en digital arkivkjerne som sikrer rettighets dokumentasjon og integrasjon av fagsystemer. 1.6 Etablere flyt i administrative arbeidsoppgaver for å skape effektive arbeidsprosesser. 1.7 Koordinere og prioritere bruk av digitale verktøy i kommunen gjennom DigiForum. (DigiForum består av nøkkelpersoner fra hvert kommunalområde, med rådmannens ledergruppe som styringsgruppe).
2. God kvalitet på leverte tjenester, ved systematisk fokus på prosedyrer og bruk av avvikssystem for kvalitetsforbedring.	2.1 Nytt kvalitetsstyringssystem er ferdig implementert for hele organisasjonen, og alle relevante moduler er tatt i bruk.
3. Vi skal sikre nødvendig kompetanse for å kunne levere og utvikle tjenester, både for nåtid og fremtid. Vi skal møte de krav som stilles til oss, og sørge for at Porsgrunn kommune er en trygg og sikker arbeidsplass.	3.1 Porsgrunn kommunes arbeidsgiverstrategi er revidert og revitalisert. 3.2 Kompetanseutvikling fokuserer på lederutvikling (virksomhetsledere og avdelingsledere) for å forbedre og styrke kompetanse innen områder vi setter fokus på i arbeidsgiverstrategien. 3.3 HR-analyser skal bidra til at Porsgrunn kommune kan drive med strategisk oppfølging og utvikling av kompetanse, ansatte og virksomheter. Være med på å gi retning for tiltak og bidra til et godt grunnlag i beslutningsprosesser. 3.4 Ta videre i bruk de muligheter som ligger i økonomi, analyse og rapporteringssystemet Framsikt.
4. Sykefraværet i Porsgrunn kommune skal hvert år reduseres med 10 prosent (av foregående års resultat).	4.1 Alle virksomheter har fulgt opp medarbeiderundersøkelsen 10 faktor og utarbeidet handlingsplaner for perioden 2020-2022 som følges opp i dialog mellom ansatt, verneombud og leder. 4.2 Satsningen Smart sykefraværsoppfølging er implementert i fire virksomheter, og nye fire er plukket ut for neste periode. 4.3 Øke bruk av graderte sykemeldinger som et aktiviseringstiltak for å få ned sykefraværet, som erstatning for full sykemelding.
5. Bidra til å styrke Universitetet i Sørøst-Norge og Campus Porsgrunn. Dra nytte av den ressursen universitet og studentene representerer som regional utviklingsaktør.	5.1 Styrke og utvikle Porsgrunn som studentby og Grenland som attraktiv region for studenter. 5.2 Samarbeide med universitet i den digitale transformasjonen. 5.3 Porsgrunn kommune skal dra nytte av, og delta i utviklingen av, samarbeidet mellom industri, næringsliv og universitet i Birkelandinitiativet. Samarbeidet skal styrke kunnskapsbasert regionalt utviklingsarbeid, både innenfor næringsutvikling, tjenesteutvikling og samfunnsutvikling.

6.1.2 Samfunnsutvikling

Utfordringer og strategi

Kommuneplanens samfunnsdel

Bystyret vedtok den 5.9. 2013 kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2013-25. Her er det satt konkrete utviklingsmål og særskilte satsingsområder for den langsiktige samfunnsutviklingen i Porsgrunn og hvordan kommunen som organisasjon og tjeneste-utvikler skal kunne bygge opp under og tilpasse seg denne.

Samfunnsdelen skisserer noen strategier innenfor følgende utviklingsmål:

- En god kommune å bo i
- En fremtidsrettet byutvikling
- Et nyskapende og variert næringsliv
- En organisasjon med evne til endring og forbedring

Bærekraftig utvikling er fellesnevner for målene i kommuneplanen. Det betyr at planens mål og strategier må avstemmes mot bærekraft, og hensynet til miljø, inkludering, folkehelse og samfunnssikkerhet ivaretas på tvers av planens mål og strategier.

Folkehelsearbeidet skal bidra til god helse og bedre levekår i befolkningen. Det handler ikke bare om helse- og omsorgsektoren, men er et mål for all offentlig politikk. Folkehelseloven bygger på fem prinsipper: utjevning, helse i alt vi gjør, bærekraftig utvikling, føre-var og medvirkning.

Innenfor rammen av samfunnsdelens fire utviklingsmål pekes det på to hovedutfordringer det skal satses særskilt på i planperioden, og det er:

- Befolkningsvekst
- Barn og unge

Status i arbeid med større plan- og utviklingsprosjekter

Nedenfor gis en status i arbeidet med noen av de større planene og prosjektene som samlet sett danner noe av bildet av samfunnsutviklingen i Porsgrunn i 2019. Listen er ikke uttømmende men er ment som et bilde på utviklingen og de muligheter som ligger foran oss.

Kommunal planstrategi

Det må tas stilling om kommuneplanens samfunnsdel og arealdel skal revideres i valgperioden og planbehovet til kommunen skal synliggjøres.

Kommuneplanens arealdel

Kommuneplanens arealdel ble vedtatt 13. juni 2019. Arealdelen ble vedtatt med innsigelser. Innsigelsene ligger hos departementet for endelig avklaring. Vedtaket medførte også at deler av arealdelen er på ny høring. For øvrig er planen rettskraftig.

Mulighetsstudie for Porsgrunn stasjon

I samarbeid med Telemark fylkeskommune, Statens vegvesen og BaneNOR Eiendom ble det gjennomført en mulighetsstudie for Porsgrunn stasjon og omegn. Mulighetsstudien er vedtatt, og i handlingsprogrammet til Bypakke Grenland (vedtatt høsten 2018) er det satt av midler til å delfinansiere arbeidet med en kommunedelplan. Prosjektmandatet er vedtatt, og planarbeidet er igangsatt.

Ny E18 gjennom Porsgrunn

Reguleringsplan for ny E18 er vedtatt. Strekningen er delt opp i tre parseller. For parsellen Lanner Kjørholt ble planen vedtatt med innsigelser, som ligger hos departementet for endelig avgjørelse.

Regulering av Lønnebakke næringsområde

Reguleringsplan for Lønnebakke næringsområde ble vedtatt mars 2019. Planen ble vedtatt med innsigelser. Innsigelsene ligger hos departementet for endelig avklaring.

Nedre Frednes

Arbeidet med reguleringsplan for nedre Frednes er igangsatt og forventes ferdigbehandlet i 2020.

Bypakke Grenland som element i samfunnsutviklingen

I hovedrullering av handlingsprogrammet for Bypakke Grenland i 2019 legges det blant annet opp til å:

- Ferdigstille Grønn Lenke med tiltak på overordnet vegnett
- Gjennomføre kommunedelplanarbeidet med Knutepunkt Porsgrunn
- Regulere og igangsette arbeidet med turveg langs elva fra Porsgrunn sentrum til Borgestad
- Prosjektere gang og sykkelbro over Porsgrunnelva
- Betydelige tiltak i Sverresgate-Hovenggata
- Bidra til utvikling av Enger-området

Samlet sett er dette investeringer som i stor grad vil løfte Porsgrunn inn i fremtiden.

Befolkningsvekst

	2016	2017	2018
Samlet befolkningsmengde, antall	36 198	36 091	36 224
Årlig befolkningsvekst, % -vis vekst	0,7	-0,3	0,4
0-15 åringer, % -vis vekst	-0,2	-1,2	0,2
20-44 åringer, % -vis vekst	-0,5	-1,5	-0,3
Netto flytting innenlands	-8	-249	85
Netto flytting til/fra utlandet, antall	231	180	82
Fødselsoverskudd (fødte/døde), antall	21	-34	-42

Kommentarer til nøkkeltallene

Befolkningsutviklingen i Porsgrunn de siste par årene er preget av de samme faktorene som landet forøvrig. Det er særlig lavere innvandringstall, - både for arbeidsinnvandring og flyktninger, samt lavere fødselstall, som bidrar til å dempe befolkningsveksten. Porsgrunn har en aldersstruktur i befolkningen som ikke kan forventes å bidra til befolkningsvekst ved høye fødselsoverskudd.

Med lavere nivå på innvandringen vil befolkningsvekst i Porsgrunn da måtte komme gjennom økt innenlands netto tilflytting.

Fødselskullene har blitt sterkt redusert de siste årene og om denne utviklingen ikke snur, vil det bli en betydelig utfordring både økonomisk og for dimensjoneringen av kommunens tjenester, - i første omgang gjelder det barnehage og grunnskole.

Bolig

	2016	2017	2018
Nye boliger ferdigstilt	104	104	144
Vedtatte detaljreguleringsplaner	10	11	10
Estimert boligpotensial i vedtatte detaljreguleringsplaner	280	332	215
Estimert boligpotensial i detaljreguleringsplaner på høring	186	38	136

- Antallet vedtatte reguleringsplaner er hentet fra planregistret. Mindre endringer og områdeplaner er ikke inkludert.
- Boligpotensialet estimeres fra vedtatte planer det aktuelle året og omfatter kun bolig (ikke fritidsbebyggelse). Eldre planers urealiserte boligpotensial inngår ikke i estimatet.

- Boligpotensialet beregnes fra planer som ble lagt på høring, men som ikke ble sluttbehandlet det aktuelle året.

Kommentarer til nøkkeltallene

Tallene for 2018 viser en vekst i antall bygde boliger sammenlignet med 2016 og - 17. I løpet av første halvår 2019 er det ferdigstilt 104 boliger så det kan forventes at det på årsbasis vil blir ferdigstilt flere enn i 2018.

Flere reguleringsplaner har blitt vedtatt i 2019. Eksempler på dette er Brattåslia, Jernbanegata 15, Lønnebakke næringsområde, E18 og ny gang- og sykkelbru over elva. Planvedtakene vil i sum bidra til fremtidig boligforsyning, nye næringsarealer, og bedre infrastruktur i sentrum og inn til regionen.

Næring

	2016	2017	2018
Arbeidsplasser i alt, ant	17 008	17 088	17 116
Sysselsatte personer bosatt i Porsgrunn	16 734	16 826	17127
Sysselsatte i Porsgrunn m. høyere utdanning i %	31,7	32,2	33,2
Innpendling, ant	8281	8421	8335
Utpendling, ant	8005	8157	8347
Registrerte arbeidsledige i prosent	2,9	2,4	2,7

Kommentarer til nøkkeltallene

Her fremgår det at veksten i antall sysselsatte som er bosatt i Porsgrunn er sterkere enn veksten i antall arbeidsplasser i Porsgrunn. Og for første gang var det i 2018 flere som pendlet ut til andre kommuner enn som pendlet inn til arbeidsplasser i Porsgrunn. Og mens det var økning i utpendlingen fra Porsgrunn så var det nedgang i innpendlingen. Andelen sysselsatte med høyere utdanning er jevnt økende.

Utsikter for næringslivet i Grenland og kommunal innsats

Administrasjonen legger betydelig vekt på å være en god vertskommune for de som allerede driver virksomhet i Porsgrunn, for de som ønsker å ekspandere og for de som ønsker å etablere ny virksomhet. Mye av førstelinjearbeidet i denne sammenheng gjøres av det felles næringsselskapet – Vekst i Grenland IKS – i nært samarbeid med kommunens politiske og administrative ledelse. Gjennom Porsgrunn Utvikling AS har kommunen dessuten et verktøy som gjør det mulig å møte næringslivets forventninger om effektiv saksbehandling og gode løsninger. Eksempel på det siste er Delta-bygget på Kjølnes, som har vært og er en

katalysator for å oppnå synergier mellom offentlig virksomhet, akademia og næringsliv. Porsgrunn Utvikling AS er også medeier i Herøya Næringspark AS. Dette selskapet – som SIVA er største aksjonær i - har vært en viktig bidragsyter til å utnytte eksisterende infrastruktur til ny virksomhet.

Den største konsentrasjon av industriell virksomhet i Telemark befinner seg på Herøya. Her foreligger det en reguleringsplan fra 2008 som legger til rette for utfylling av betydelige arealer i Gunneklevfjorden. Kommunen samarbeider aktivt med mange aktører for at dette nå skal kunne gjennomføres – først og fremst Nye Veier AS, som kan bidra med betydelige overskuddsmasser fra den forestående E-18 utbyggingen, og tiltakshaver, som er Herøya Industripark AS

Attraksjonskraft overfor næringslivet – og i særdeleshet overfor nyetableringer – er i sterk grad avhengig av at kommunen i alle ledd oppfattes som en kundeorientert og effektiv tjenesteprodusent, at det er god og tilgjengelig infrastruktur og at plan- og byggesaker gjennomføres i et tempo og med en kvalitet som oppfattes effektiv. Det er i denne sammenheng nødvendig å erkjenne at Grenlandsområdet er en felles bo- og arbeidsmarkedsregion. Samarbeid med nabokommuner om å finne den for kunden beste lokaliseringen er derfor nødvendig. Det motsatte – altså intern strid mellom Grenlandskommunene - vil øke risikoen for at en aktør finner det mer opportunt å etablere seg annetsteds. Gode eksempler på at en i regionen har lykkes med dette er planene om et datasenter i Skien og planene for utvikling av industriområdet Frier Vest i Bamble.

Porsgrunn kommune skal være en god og ikke minst forutsigbar og profesjonell vertskommune for alle typer bedrifter – uansett næring og uansett størrelse. Overfor eksempelvis handels- og servicenæringene er det derfor viktig å ha gode kanaler og å være lydhøre for eksempelvis byutviklingsgrep som oppfattes som attraktive for disse næringenes kunder.

Grenland er – sammenlignet med byregioner av samme størrelse – kraftig underrepresentert hva angår statlige arbeidsplasser. Om en ser på veksten i statlige arbeidsplasser og andelen statlige arbeidsplasser som er flyttet ut av Oslo de siste 15 åra, har det knapt kommet noen til Grenland. Porsgrunn kommune må samarbeide med de øvrige kommunene i Grenland om å snu denne utviklingen. Det er ingenting med Grenland hva angår tilfang av kompetanse, infrastruktur og tilgang på boliger som skulle tilsi at Grenland ikke skulle kunne ha minst sin relative andel av statlige arbeidsplasser.

Driftstiltak og konsekvensjusteringer samlet for Formannskapet

Tabellen nedenfor er en fullstendig oversikt med alle endringene fra opprinnelig budsjett 2019 til forslag til budsjettramme for 2020 for rammeområdet. Endringene gjelder lønns- og prisjustering (tekniske justeringer) andre endringer i budsjettrammene i 2019 som videreføres. Og ikke minst er det tiltak som refererer seg til endringer i aktivitet, - tidligere vedtatte og nye tiltak og det gjelder innsparingstiltak innenfor området.

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2020	2021	2022	2023
Vedtatt budsjett	**150 555**	**150 555**	**150 555**	**150 555**
Sum Prisjustering og diverse endringer	**329**	**329**	**329**	**329**
Sum Budsjettendringer inneværende år	**2 430**	**2 430**	**2 430**	**2 429**
Tekniske justeringer	**2 759**	**2 759**	**2 759**	**2 758**
Konsekvensjustert ramme	**153 314**	**153 314**	**153 314**	**153 313**
Tidligere vedtatte tiltak				
119 - Rådmannens ledergruppe: Avtale studenthus Høgskolen i Sørøst-Norge	1 000	1 000	0	0
123 Serviceavdeling: Korrigering av rammen i år uten valg.	-1 600	0	-1 600	0
124 IKT-avdelingen: IKT - Økte lisensutgifter	500	1 200	1 200	1 200
Andre tiltak/Interne endringer	-1 765	-1 765	-1 765	-1 765
Stab & støtte - effekt av økt digitalisering	-600	-1 200	-1 200	-1 200
Sum Tidligere vedtatte tiltak	**-2 465**	**-765**	**-3 365**	**-1 765**
Innsparingstiltak				
1% Effektivisering	-1 332	-1 332	-1 332	-1 332
Sum Innsparingstiltak	**-1 332**	**-1 332**	**-1 332**	**-1 332**
Nye tiltak				
105 Politisk styring og kontroll: Disp. Rådet for funksjonshemmede	100	100	100	100
105 Politisk styring og kontroll: MOT-dagen	150	150	150	150
105 Politisk styring og kontroll: Velkomstpakker	250	250	250	250
105 Politisk styring og kontroll: Økte midler til Eldredagen	100	100	100	100
120 HR: Kompensasjon pensjon på lærlinger	1 167	1 167	1 167	1 167
121 Økonomiavdelingen: Statliggjøring av kemnerfunksjonen	-1 853	-1 853	-1 853	-1 853
123 Serviceavdeling: Reduksjon ramme ansvar 1701	-209	-209	-209	-209
123 Serviceavdelingen: Statliggjøring av arbeidsgiverkontrollen	-972	-972	-972	-972
123 Serviceavdelingen: Økt tilskudd til ''Porsgrunn min by''	200	100	100	100
Barnas rådhusmøte - Oppvekst overtar ansvaret	-273	-273	-273	-273
Endring 105 Politisk styring og kontroll	1 073	1 073	1 073	1 073
Sum Nye tiltak	**-267**	**-367**	**-367**	**-367**
Nye tiltak og realendringer budsjett	**-4 064**	**-2 464**	**-5 064**	**-3 464**
Ramme 2020-2023	**149 250**	**150 850**	**148 250**	**149 849**

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000	Økonomiplan				Sum
Investeringsprosjekter	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2020-23**
Formannskapet					
IKT og digitalisering	7 000	7 000	7 000	7 000	28 000
Porsgrunn rådhus - rehabilitering av fasade og vinduer	5 900	0	0	0	5 900
Strategisk eiendomskjøp	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Utbyggingsavtaler boligbygging	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000
VA Lønnebakke industriområde	19 600	0	0	0	19 600
Sum Formannskapet	**43 500**	**18 000**	**18 000**	**18 000**	**97 500**
Sum investeringsprosjekter	**43 500**	**18 000**	**18 000**	**18 000**	**97 500**

Av de vedtatte tiltakene her er ett nytt sammenlignet med tiltakene som ble vedtatt i HP 2019-22.

Det gjelder rehabilitering av fasade og vinduer på Rådhuset.

For VA Lønnebakke industriområde er det en endring som består i en forskyvning i tid som følge av endret forventet fremdrift på prosjektet.

6.2 Barn, unge og kultur

Rammeområdet omfatter følgende enheter:

- 11 barnehager hvorav 10 er organisert i 4 virksomheter, og 1 er en del av Brevik oppvekstsenter og 1 spesialavdeling ved Heistad skole.
- 9 barneskoler
- 1 kombinert barne- og ungdomsskole, Vestsiden
- 1 oppvekstsenter, Brevik
- 4 ungdomsskoler
- Klokkerholmen
- Voksenopplæringssenteret
- PP-tjenester
- Barnevernstjenesten
- Porsgrunn kommunale kulturskole
- Kultur og idrett

Totalt 23 virksomheter.

Netto driftsutgifter i 2019 – Rammeområdets andel:

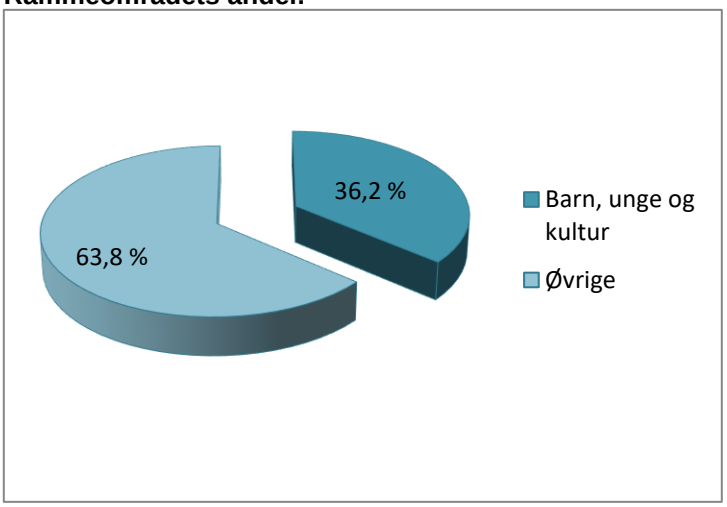

6.2.1 Barnehager

Nøkkeltall

	Porsgrunn 2016	Porsgrunn 2017	Porsgrunn 2018	Kostragruppe 13
Produktivitet				
Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i kommunale barnehager (B)	6,4	6,3	6,1	5,9
Korrigerte brutto driftsutgifter f201 per korrigert oppholdstime i kommunale barnehager (kr) (B)	51	51	55	53
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale barnehager per korrigert oppholdstime (kr)	66,0	64,0	68,0	68,0
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale barnehager per korrigert oppholdstime (kr) (B)	66	64	68	68
Korrigerte oppholdstimer per årsverk i kommunale barnehager (B)	13 586	13 321	12 958	12 707
Dekningsgrad				
Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år (prosent)	97,4 %	97,1 %	98,4 %	92,2 %
Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage (B)	34,6 %	33,4 %	33,4 %	40,1 %
Andre nøkkeltall				
Andel barn, eks. minoritetsspråkl, som får ekstra ressurser, i forhold til alle barn i komm. bhg	8,1 %	3,3 %	3,9 %	3,8 %

Kommentarer til nøkkeltallene

Produktivitet

2018 og foreløpig i 2019 viser at vi er svært like gruppe 13. Både Vestsiden og Brevik har drevet i nybygg over et år, og Maristien vil tas i bruk sommeren 2020. Det vil øke vår produktivitet samlet sett. Innføringen av pedagognorm har gått smertefritt, men både den normen og bemanningsnormen har ført til noe økte kostnader. Det er færre barn pr. voksen, og vi er nå på snittet når vi korrigerer for korrigerte oppholdstimer i våre kommunale barnehager. I henhold til normen skal vi ned på 6 barn pr. voksen.

Tilskudd til private barnehager utgjør en stor kostnad for oss da vi har hatt et høyere kostnadsnivå i våre kommunale barnehager enn landssnittet tidligere år. Refusjonssatsen til private barnehager i 2018 regnes ut på bakgrunn av regnskapstallene fra 2016. Dette vil sannsynligvis flate ut etter hvert når vi ser regnskapstallene fra 2019 og 2020.

Dekningsgrad

Vi har full dekningsgrad i Porsgrunn kommune. En vedvarende høy dekningsgrad kan være både et godt virkemiddel til å få tilflytting av barnefamilier, men også en kostnad for kommunen dersom vi har for mange ledige barnehageplasser.

Kvalitet

Foresattes tilfredshet med våre barnehagetilbud i både kommunale og private barnehager er høy. Alle våre kommunale barnehager benytter Utdanningsdirektoratets foreldreundersøkelse, og flere av våre private gjør det samme. Det er gode undersøkelser som gir et godt grunnlag for forbedrings- og utviklingsarbeid.

Utfordringer og strategi

Kvalitet

Det er generelt svært høy tilfredshet blant barnehageforeldre i Norge, og foreldre i Porsgrunn svarer likt med landsgjennomsnittet. Alle kommunale barnehager benytter utdanningsdirektoratets foreldreundersøkelse, og vi oppfordrer de private barnehagene til å gjøre det samme. Våre barnehager legger til rette for høy kvalitet i de daglige møtene med barn, foresatte og medarbeidere i barnehagene.

Barnehagene i Porsgrunn har en høy andel ansatte med høgskole, fagskole- og fagbrevkompetanse. Dette er et resultat av bevisst satsing på kompetanse som et viktig element i kvalitetssatsingen *«Klart vi kan!»* Våre barnehager innfrir også pedagognorm og bemanningsnorm som er innført etter endringer i barnehageloven i 2018 og 2019.

Utfordringer

En fortsatt høy brukertilfredshet blant foreldrene på barnehagetilbudet forutsetter en god dialog og evne til å imøtekomme krav og ønsker fra foresatte. Utfordringen ligger i å opprettholde høy brukertilfredshet og

samtidig være enda mer kostnadseffektive enn det vi er i dag. Vi har fortsatt endel gamle bygg, og I påvente av at nye Maristien barnehage skal stå ferdig i 2020,driver vi videre i gamle Tveitanlia barnehage og i Skrukkerød barnehage. Vi regner med å drive enda mer kostnadseffektivt fra høsten 2020, og legger opp til å utrede nye investeringsbehov i henhold til kvalitet, barnetall og andre rammebetingelser.

Dekningsgrad

Porsgrunn har meget høy barnehagedekning. Den er høyere enn snittet i Gr13 og høyere enn lovens minimumskrav til tilbudet. Det er nær sagt ingen ventetid på plasstilbud og mange får tilbud selv om de ikke etter loven har rett til plass. De kommunale barnehagene prioriterer barn som har rett til plass ved opptak i barnehagene, men siden fødselskullene synker kan det være aktuelt å endre noe på vedtektene slik at vi fyller opp våre barnehageplasser. Forholdet mellom private og kommunale barnehageplasser er forholdsvis stabilt. De private barnehagene har barnehagetilbud for 65 % av barna som går i barnehage. Porsgrunn har betydelig lavere antall kommunale plasser enn det som er snittet i Gr13, og vi forutsetter en reduksjon i private barnehageplasser dersom etterspørselen ikke er stor nok i årene som kommer.

Utfordringer

Kommunen har ikke styringsrett over de private barnehagene vedrørende opptak når det gjelder opptakskrets og opptak av barn uten lovhjemlet rett. Det høye antallet private barnehageplasser gir kommunen noe mindre styring med det totale tilbudet og gjør balansen mellom tilbud og etterspørsel litt mindre oversiktlig, men samarbeidet fungerer godt. Tilbudet totalt sett og den konkurransevilkårene på barnehagemarkedet skal gås gjennom nærmere ettersom utviklingen i fødselstallene ikke er like positiv som tidligere antatt..

Produktivitet

Det er pågående effektiviseringstiltak i kommunale barnehager. Nye lederteam og større virksomheter gir større fleksibilitet og handlingsrom. Samtidig har vi fått en pedagognorm, og en bemanningsnorm som er iverksatt. Pedagogene har også fast 4 timer plantid pr. uke på arbeidsplassen. Det har ført til økte kostnader

Vi fortsetter med to uker sommerstengning i alle kommunale barnehager, og må vurdere ytterligere en uke eller to.

Forhold som er med på å forklare kostnadsnivået er:

- Høyere lønnskostnader
- Barnehagebygg som ikke er optimalt tilpasset en kostnadseffektiv drift
- Et samlet høyere kostnadsnivå i kommunale barnehager medfører også større kommunale overføringer til de private barnehagene.
- Ekstra utgifter på grunn av brannen ved Frednes barnehage i mai 2016
- Høy kvalitet

Andelen barn som mottar spesialpedagogisk hjelp er nær landsgjennomsnittet. I henhold til kommunens systemmodell for tidlig innsats; "fra bekymring til handling" skal vi tidlig inn å avdekke særskilte behov og gi tilstrekkelig hjelp til barnet og/eller familien. Det er også helt i tråd med andre nasjonale og lokale føringer for å kunne forhindre at større og kostbare tiltak må iverksettes senere. Midlene til slik hjelp i barnehagene må ses på i et forebyggingsperspektiv.

Utfordringer

Et fortsatt høyere kostnadsnivå i de kommunale barnehagene gir økonomiske utfordringer i form av større kommunale overføringer til de private barnehagene, men vi regner med at kostnadsnivået i Porsgrunn ikke skal være noe høyere enn gruppe 13 kommunene. Nye investeringer i barnehage på Brevik oppvekstsenter, Vestsiden barnehage og nye Maristien barnehage bidrar til mer effektivitet, men det vil likevel være en utfordring å nå gjennomsnittet av gruppe 13 før Maristien står klar i 2020.

Planer/vedtak

Ny rammeplan, Klart vi kan! og strategisk plan for barnehagene i Porsgrunn

Fra 1.8.2017 ble det innført ny og tydeligere nasjonal rammeplan for barnehager

Det er også stadige endringer i barnehageloven som er av betydning for vårt arbeid. I 2020 får barnehagebarn den samme retten til et trygt og godt miljø som skoleelevene har.

Den overordnede plan for barnehage og skole i Porsgrunn, *«Klart vi kan!»* definerer tiltak og satsingsområder både for skole og barnehage. Målene med kvalitetsarbeidet som beskrives i «*Klart vi kan!»* gjelder alle våre virksomheter og foreligger i ny revidert utgave 2019. Den skal vare til 2025 og er den strategiske plattformen for alle små og store satsinger og tiltak i våre barnehager. For å konkretisere det ytterligere vil vi legge fram en startegisk plan for barnehagene til politisk behandling i januar 2020.

Strategier og prinsipper for redusert bruk av spesialpedagogisk hjelp

Barnehagene i Porsgrunn kommune sammen med PPT jobber aktivt med å redusere bruken av spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning. Tidlig innsats og spesialpedagogisk hjelp er ikke nødvendigvis det samme, og det er ser ut til at disse nye prinsippene og strategiene kan ha positiv effekt på arbeidet med tilpasset opplæring i barnehagen, og gjennom det redusere behovet for særskilte tiltak.

Kompetanseutvikling

Satsingsområdene fra «*Klart vi kan!»* skal være førende for kompetanseutvikling i barnehagene i årene framover og er i tråd med Utdanningsdirektoratets kompetansestrategi; Regionale kompetanseutviklingsnettverk der våre lokale nettverk inngår forpliktende samarbeid med USN og læringsmiljøsenteret.

Det er et mål å videreutvikle kvaliteten i tilbudet gjennom å øke alle ansattes kompetanse. Assistenter uten fagutdanning tilbys muligheter til å oppnå fagbrev. Mange har benyttet seg av dette tilbudet, og det er høy fagkompetanse i barnehagene. Vi har egne kurstiltak på foreldresamtalen og modellen «Fra bekymring til handling». Det oppmuntres til at pedagoger tar videreutdanning i prosjektledelse, veiledningskompetanse og flerspråklig kompetanse. Vi oppfyller pedagognormen i alle våre barnehager.

Barnehageanleggene

En del av kommunens barnehager har nå vært i drift så lenge at det melder seg betydelige behov for rehabilitering. Samtidig er kravene til fleksibilitet i driften økt vesentlig og gjør noen lokaler mindre egnet. Med ny barnehage i Brevik oppvekstsenter og nybygg på Vestsiden barnehage som erstatter Kirketjernet har vi kommet et stykke på vei. Maristien barnehage med 120 plasser vil stå ferdig som en pedagogisk tidsriktig og moderne barnehage sommeren 2020. Det kan også være hensiktsmessig å se på investeringer i barnehagene i sentrum øst og på Brattås og Heistad. Derfor vil vi utrede dette i 2020 eller 2021. Da vil også den strategiske planen for barnehagene våre være et viktig styringsdokument. Muligheter for å samarbeide eller overta private barnehager bør også vurderes framover.

Statlige føringer

Rett til plass i barnehage

Barn som fyller ett år i september, oktober og november det året det søkes om barnehageplass, har etter søknad rett til å få plass i barnehage fra den 1. i den måneden barnet fyller ett år i samsvar med denne loven med forskrifter. Lovendringen gjelder fra 01.08.2017

Nasjonal ordning for reduksjon i foreldrebetalingen

Hvis maksprisen er høyere enn 6 prosent av den samlede inntekten til husholdningen, skal du ha en redusert pris. Ordningen går ut på at ingen skal betale mer enn 6 prosent av inntekten sin til barnehagen. I 2019 gjelder derfor denne ordningen for husholdninger med en samlet inntekt som er lavere enn 557 330 kroner per år. Dette gjelder både kommunale og private barnehager. Kommunen har ansvaret, men foresatte må søke.

Gratis kjernetid for 2-, 3-, 4- og 5-åringer

Alle 2-,3-, 4- og 5-åringer, og barn med utsatt skolestart, som bor i husholdninger med lav inntekt, har rett til å få 20 timer gratis oppholdstid i barnehage per uke. Gratis kjernetid ble også innført for 2-åringer fra 1.8.2019. Inntektsgrensen er økt til 574 750 for 2020.

Mål

På bakgrunn av utfordringene som er omtalt ovenfor settes følgende mål for perioden med tiltak for første år i perioden.

Periodemål 2020-23	Tiltak 2020
1. Full behovsdekning	1.1 Tilby plasser til de søkerne som etter endringer i regelverket får lovfestet rett til plass. Tilpasse opptaket etter statlige føringer og endringer.
2. Følge opp Klart vi kan!	2.1 Gjennomføre tiltak med bakgrunn i revidert utgave av Klart vi kan! 2.2 Følge opp statlige signaler og lokale bestemmelser om styrking av kompetanse i barnehagen. Dette gjelder spesielt språklig og sosial utvikling samt migrasjonspedagogikk og norsk som 2. språk. 2.3 Implementeringstiltak ny rammeplan
3. Brukertilfredshet	3.1 Gjennomføre brukerundersøkelser for å sikre en god dialog med foresatte. Målet er fortsatt høy brukertilfredshet og på linje med landsgjennomsnittet
4. Kostnadseffektivitet	4.1 Identifisere mulige effektiviseringstiltak og gjennomføre disse der dette ikke medfører større investeringsbehov
5. Oppgradere og vedlikeholde barnehagenes bygningsmasse	5.1 Starte opp Maristien barnehage sommeren 2020 5.2 Sørge for at bygningsmassen og uteareal ivaretar behovene for å drive barnehagene med sikkerhet og god kvalitet.
	5.2 Sørge for at bygningsmassen og uteareal ivaretar behovene for å drive barnehagene med sikkerhet og god kvalitet.
6. Bedre og tidligere tverrfaglig innsats	6.1 Bruke *Fra bekymring til handling* som sikrer tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid overfor barn og unge.
7. Følge opp ny bemanningsnorm	7.1 Kontinuerlig fokus på voksentetthet og pedagognorm
8. Utarbeide strategisk plan for barnehagene	8.1 Følge opp strategisk plan for barnehagene i Porsgrunn.

6.2.2 Barn og unge med særlige behov

Nøkkeltall

	Porsgrunn 2016	Porsgrunn 2017	Porsgrunn 2018	Kostragruppe 13
Prioritet				
Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn i barnevernet	104 844	118 721	125 166	131 577
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten (B)	9 491	10 535	10 219	10 189
Styrket tilbud til barnehagebarn nettodriftsutgifterandel av totale utgifter (prosent)	0,7 %	0,6 %	0,6 %	1,3 %
Produktivitet				
Brutto driftsutgifter per barn som er plassert av barnevernet (f. 252) (B)	421 599	484 386	488 350	464 908
Brutto driftsutgifter per barn som ikke er plassert av barnevernet (funksjon 251) (B)	14 807	26 005	40 632	40 287
Dekningsgrad				
Andel barn med barnevernstiltak pr 31.12 ift. innbyggere 0-17 år	3,7 %	2,8 %	2,8 %	2,8 %
Økonomi				
Korrigerte brutto driftsutgifter (211) styrket tilbud til førskolebarn	13 689	13 828	13 918	1 183 247

Kommentarer til nøkkeltallene

Prioritet

Barnevernstjenesten har svært få fristbrudd på saksbehandlingstiden og har redusert sine kostnader sammenliknet med andre bykommuner, men det er fortsatt store kostnader knyttet til tiltak som eksempelvis fosterhjemstiltak eller kjøp av institusjonsplasser

Produktivitet

Plasseringstallene for barnevernet holder seg rimelig stabilt, mens antall akutt og hastesaker ble noe redusert i 2018. Utgiftene til barnevernstiltak har økt som følge av lovendringer og økte satser i institusjoner. Det gjelder over hele landet, og det kan se ut som om Porsgrunn har klart denne omstillingen bedre enn sammenlignbare kommuner. Vi har lagt ned et bofellesskap for enslige unge flyktninger i 2018, og omgjort et til overgangsbolig i 2019. Vi vil fortsette nedtrappingen av dette tilbudet dersom ikke rammebetingelsene endres.

Dekningsgrad

Det er fortsatt mange aktive saker i PP-tjenester, men liten reduksjon i antall tilmeldinger. Både i barnehage og skole. Det er ønskelig at det langsiktige arbeidet som gjøres vil bedre den tilpassede opplæringen for alle slik at behovet for spesialundervisning reduseres. PP-tjenester er svært fokusert på tidlig innsats, gjennom tverrfaglige drøftinger og bruk av modellen; fra bekymring til handling er vi raskere ute enn tidligere til å vurdere og iverksette flere aktuelle tiltak rundt barnet og familien tidlig og samtidig.

Utfordringer og strategi

Utfordringer

Andelen asylsøkere og flyktninger som kommer til Porsgrunn har fortsatt å gå drastisk ned i 2019, og vi har ytterligere redusert tilbudet innenfor oppvekstområdet. Det er spesielt Voksenopplæringssenteret som har fått utfordringen på dette området, spesielt økonomisk da refusjonsinntektene har blitt kraftig redusert på kort tid. Introduksjonstilbudet i barnehage og småskole foregår i den enkelte barnehage og skole, mens, introduksjonstilbudet i grunnskolen er på skolene på Tveten. Dette tilbudet retter seg også mot flerspråklige barn som kommer hit av mange ulike årsaker, og det er også færre arbeidsinnvandrere med barn i denne målgruppen. Noen medarbeidere har gått fra VO til andre virksomheter og det gir bedre muligheter for tverretatlig samarbeid og en økt kompetanse på mangfold og inkludering. Noe som er helt nødvendig for å lykkes med et inkluderende læringsmiljø slik det er formulert i «Klart vi kan!».

Barnevernstjenesten fortsette med få fristbrudd, men har noen svært ressurskrevende saker som medfører en stor grad av uforutsigbarhet både når det gjelder ressursinnsats og adekvate tiltak. Institusjonsplassering har blitt betydelig mer kostbart de siste årene, men kan i enkelte tilfeller være den eneste løsningen. Kommunene har gradvis fått større og større ansvar for barnevernet, uten at de statlige rammeoverføringene har økt tilsvarende.

Vår Pedagogisk psykologiske tjeneste skal balansere innsatsen mellom individsaker og systemrettet arbeid. Det skal være mer fokus på systemarbeid i individsaker. Systemarbeid må inkludere individperspektivet, men i perioder med mange tilmeldinger vil utarbeidelse av sakkyndige vurderinger innenfor tidsrammen på 3 måneder måtte prioriteres. Det er naturlig å tro at systemarbeidet virker forebyggende og i tråd med de prinsipper og prosedyrer vi følger for spesialundervisning og spesialpedagogisk hjelp, men her skal både noen holdninger og kulturer videreutvikles i henhold til dagens krav og behov. Vi ser at noen av våre skoler har har flere tilmeldinger enn før, og da er det en utfordring for PP-tjenester å ivareta lovens krav om saksbehandlingstid samtidig med å være en pådriver innenfor organisasjons- og kompetanseutvikling i barnehager og skoler. Vi driver flere utviklingsarbeid på dette med en mer helhetlig tilnærming til læring, og til elever med ulike tilretteleggingsbehov. Det er varslet både en stortingsmelding og endringer i opplæringsloven som vil påvirke vårt arbeid for elever som sliter med å få et godt nok læringsutbytte.

Dekningsgrad og utfordringer

Vi ligger nå på nivå med Gr13 når det gjelder andel barn med barnevernstiltak per innbygger i alderen 0-17 år. Antall bekymringsmeldinger er stabilt, men vi tror vår tverrfaglige modell fra bekymring til handling og et bedre samarbeid mellom barnehager, skoler, helsetjenester og barnevernet har bidratt til å redusere den andelen.

Kommunene har i det siste fått større ansvar i barnevernsarbeidet. Det medfører høyere utgifter, men også økte rammetilskudd. Vi må kontinuerlig sørge for å ha den riktige kompetansen og utvikle gode tiltak innenfor rammene av behov og økonomi. Refusjonsordninger for bosetting av enslige mindreårige flyktninger har vært endret, og det vil være viktig å sørge for at de statlige bevilgningene havner der tjenestene utføres. Omgjøringen og avviklingen av bofellesskap for enslige mindreårige flyktninger må fortsette i 2020 og 2021.

Prioritet og produktivitet

Barnevernstjenesten har redusert sine utgifter sammenlignet med tilsvarende bykommuner, og har nå like høye driftsutgifter som Gr13 pr. innbygger 0-17 år, men noe lavere utgifter pr. barn i barnevernet. Det kan tyde på at Porsgrunn gir flere barn ulike tiltak som er rimeligere enn andre. Siden brutto driftsutgifter på barn som er plassert av barnevernet fortsatt er høyere enn Gr13. håper vi å kunne redusere dette noe.

Prinsippet om tidlig innsats vil være kostnadseffektivt, og alle våre virksomheter skal følge modellen «fra bekymring til handling» slk at vi tidlig nok kan sette inn hensiktsmessige tiltak før de store kostnadskrevende og krisebetonte tiltakene må iverksettes.

PP-tjenester, kommunens spesialpedagogisk ressursteam og beredskapsteamet mot mobbing vil bidra til en styrket, mer systematisk innsats i den tilpassede opplæringen i skolen og tilretteleggingen i barnehager. Et fortsatt fokus på det generelle læringsmiljøet, fysisk aktivitet, tilpasset opplæring, økt læringsutbytte og på bedre relasjonskompetanse vil kunne gi færre enkeltvedtak og dermed reduserte kostnader innenfor dette området.

Utfordringer

Grenlandskommunene har gjennom mange år samarbeidet med Fylkeskommunen og Fylkesmannen i Telemark for å øke andelen elever i Grenland som fullfører videregående opplæring. Kommunens helhetlige, digitale modell «Fra bekymring til handling» inneholder kvalitetssystemer med klare rutiner som sikrer at utsatte barn, unge og familier identifiseres så tidlig som mulig og følges opp med nødvendige tiltak. Strukturer, rutiner og møtearenaer som sikrer tverrfaglig samarbeid og brukerinvolvering er utarbeidet og en plan for implementering og opplæring er tatt i bruk. Vi styrker dette arbeidet med en koordinatorfunksjon for modellen. Miljøarbeidere i ungdomsskolen, handlingsplan mot fravær og beredskapsteam mot mobbing er andre konkrete tiltak vi benytter oss av. Det er hyggelig å registrere at de siste tallene fra Fylkeskommunen sier at flere av elevene fra Porsgrunn gjennomfører videregående enn tidligere, og vi er nest best i Telemark fylke.

Vi jobber for at hjelpetjenestene skal bidra mer inn på all-arenaene barnehager og skoler med sin kunnskap og kompetanse. Vi skal styrke og legge til rette for at de ansatte har tilstrekkelig kunnskap og kompetanse til å avdekke utfordringer og behov, samt samtale med barn, unge og voksne. Familiehelsetjenester, Barnevernstjenesten, PP-tjenesten, skoler og barnehager er de mest aktuelle kommunale

samarbeidspartnerne. Strukturelle grep utprøvd i ulike utviklingsarbeid vil også være aktuelt å overføre til flere virksomheter og i samarbeid med friviliigheten. Spesielt i utarbeidelsen en ny kommunal plan for inkludering av barn i lavinntektsfamilier.

Planer/vedtak

«Klart vi kan!», «Prinsipper og prosedyrer for spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning» og *«Handlingsplanen for håndtering av fravær»* er styringsdokumenter for våre virksomheter. Ulike veiledere fra både nasjonalt og lokalt nivå bidrar også til et felles fokus og en mer enhetlig offentlig sektor. Et helhetlig, strategisk arbeid med mangfold og inkludering sammen med bedre tverrfaglig innsats og oppfølgingen av fravær vil være meget viktige samarbeidsområder som involverer skoler, voksenopplæring, PP-tjenester, barnevernstjenesten og flere andre virksomheter i kommunen.

Statlige krav og forventninger

I barnehageloven slås det fast at innsatsen fra PPT i barnehagene økes, slik at barn med særlige behov får en mer systematisk oppfølging i barnehage. Loven forventer også at PPT tar mer ansvar for å hjelpe barnehagene med å utvikle kompetanse og organisasjon. PP-tjenester i Porsgrunn kommune gjør allerede dette i dag, gjennom bl.a. opplæringen i «De utrolige årene» og vil fortsette med det systemrettede arbeidet.

PP- tjenesten er lokalisert i Deltabygget på Campus Porsgrunn. Her vil vi drive felles utviklingsarbeid med læringsmiljøsenteret og Universitetet i Sør-Øst-Norge . Som tidligere nevnt har vi også et annet utviklingsarbeid med PPT, spesialpedagogisk ressursteam, Heistadskolene, Vestsiden skole og Terje Overland fra SEPU.

Ordningen med offentlig sektor-ph.d. som er administrert av Forskningsrådet, skal utvikle relevant kunnskap for å møte samfunnsutfordringene i offentlig sektor. Som et resultat av målrettet samarbeid med bl.a. Universitetet i Stavanger – Læringsmiljøsenteret og med støtte fra forskningsrådet , er vi godt i gang med et doktorgradsprosjeket i PP-tjenesten. Ph.d.-prosjektet i PP-tjenesten handler om å utvikle en arbeidsmodell for systemrettet sakkyndighetsarbeid som i større grad bygger på elevens opplevelse av opplæringen, på foresattes oppfatninger av eleven i skolesituasjonen samt på lærernes pedagogiske kompetanse. Doktorgradsarbeidet ferdigstilles 2021.

Mål

På bakgrunn av utfordringene som er omtalt ovenfor settes følgende mål for perioden med tiltak for første år i perioden.

Periodemål 2020-23	Tiltak 2020
1.Fokus på brukermedvirkning	1.1 I tiltakssaker skal alle saksbehandlere ha samtaler, og /eller observasjoner, av barnet eller ungdommen minimum to ganger pr. år. 1.2 Videreutvikle og igangsette tiltak i kommunal regi jfr.. "Prosjekt 2020".
2. Barneverntjenesten skal ikke ha fristoverskridelser.	2.1 Alle meldinger og undersøkelser gjennomføres innen de frister loven setter.
3. Oppmøte i skole og jobb for bosatte enslig mindreårige	3.1 Fullt fokus på deltakelse i skolen med en tilstedeværelse på minst 95 % 3.2 Deltakelse i arbeid og fritidsaktiviteter for best mulig inkludering og integrering 3.3 Dimensjonere antall bofellesskap etter behov
4. Utvikle strategiske kompetansehevingstiltak i alle virksomhetene	4.1 God implementering av «Traumebevisst omsorg (TBO») i barnevernstjenesten 4.2 Øke andelen av ansatte som har formell kompetanse på migrasjonspedagogikk og norsk som andrespråk 4.3 Fokusere på mangfoldsledelse og inkludering 4.4 Utarbeide en helhetlig kompetansestrategi for våre virksomheter
5. Videreføring av«Talenter for framtida»	5.1 Fokusområdet “Færre på passive ytelser” følges opp etter planen. 5.2 «Fra bekymring til handling» er et naturlig arbeidsverktøy for alle våre medarbeidere.
6.Bedre tverrfaglig innsats	6.1 Deltagelse i tverrfaglig samarbeid: • Handlingsplan mot uønsket og bekymringsfullt fravær. • Forebygge og redusere sosiale forskjeller • Beredskapsteam mot mobbing • Spesialpedagogisk ressursteam • Psykolog i familietjenster • Foreldresamarbeid- og veiledning
7. Antall vedtak om spesialundervisning og spesialpedagogisk hjelp reduseres.	7.1 PPT, skoler og barnehager har en mer helthetlig tilnærming til læringsutfordringer. 7.3 Rådgivere i PPT følger opp skolenes KO-team etter gjeldende retningslinjer. 7.4 En PP-rådgiver er pådriver for oppfølgingen av fraværsarbeidet og sørger for at tiltakene i handlingsplan for håndtering av fravær iverksettes, og deltar aktivt i et beredskapsteam mot mobbing 7.5 Følge opp utviklingsarbeidet fra Grønn pilot. 7.6 PP-tjenester gjennomfører DUÅ, foreldreprogram og program for barn. 7.7 Systematisk og helhetlig oppfølging av barn med særlige behov i barnehager 7.8 Offentlig PH.D

6.2.3 Grunnskole

Nøkkeltall

	Porsgrunn 2016	Porsgrunn 2017	Porsgrunn 2018	Kostragruppe 13
Produktivitet				
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole (202), per elev	91 267,8	94 503,1	98 620,3	91 620,4
Korrigerte brutto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per komm. bruker	30 432	31 061	35 370	30 052
Korrigerte brutto driftsutgifter til skolelokaler (222), per elev	15 622	16 203	17 598	18 259
Lønnsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss (202, 222, 223), per elev	88 455,1	89 907,5	94 608,1	88 597,2
Dekningsgrad				
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	7,6 %	7,2 %	7,0 %	7,5 %
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 1.-4. trinn	5,1 %	4,7 %	4,4 %	4,9 %
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 5.-7. trinn	7,4 %	7,5 %	7,5 %	8,8 %
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 8.-10. trinn	11,0 %	10,2 %	9,7 %	9,4 %
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal SFO	62,2 %	58,3 %	57,3 %	59,2 %
Kvalitet				
Antall assistentårsverk per hundre lærerårsverk	10,0	10,7	11,6	
Elever per kommunal skole	265,9	262,9	263,3	292,3
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)	40,4	40,3	41,3	41,9
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn	14,3	15,2	14,6	14,0
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-4.årstrinn	13,5	14,6	13,5	13,1
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 5.-7.årstrinn	15,0	14,2	14,6	13,9
Nasjonale prøver 5. trinn: Engelsk, mestringsnivå 1	16,0		19,5	
Nasjonale prøver 5. trinn: Lesing, mestringsnivå 1	18,4	18,6	19,0	
Nasjonale prøver 5. trinn: Regning, mestringsnivå 1	15,2	28,2	27,7	
Årsverk for undervisningspersonale	348,5	323,6	338,3	
Grunnlagsdata (Nivå 3)				
Gjennomsnittlige grunnskolepoeng	40,4	40,3	41,3	41,9

Kommentarer til nøkkeltallene

Produktivitet

Det er fortsatt slik at kostnadsnivået pr. elev til grunnskole og skolefritidsordningen er høyere enn sammenlignbare kommuner. I 2018 fikk vi ekstra tilskudd fra staten for å bemanne opp med lærere for å ha bedre mulighet til å innfri de nye forskriftene om lærernorm. Lønnsnivået i Porsgrunn er også noe høyere enn snittet i gruppe 13, og i 2018 har det vært noen ekstraordinære utgifter til å rigge alternative opplæringsarenaer for enkeltelever. Det påløper for eksempel store kostnader når læringsmiljøet for elevene og arbeidsmiljøet for våre medarbeidere er utsatt for vold og trusler.

Dekningsgrad

Vi fortsetter den gode utviklingen med at antall elever med enkeltvedtak om spesialundervisning går ned. I 2017 var første året på mange år at vi var lavere enn gruppe 13 og den trenden forsterkes i 2018. For første gang på lenge er vi under 10% på ungdomstrinnet. Ideelt sett ønsker vi at den ytterligere reduseres på u-trinn og mellomtrinn, og heller økes eller stabiliseres på småtrinnet i tråd med prinsippene om tidlig innsats og bedre tilpasset opplæring. De foreløpige tallene fra 2019 kan tyde på at noen skoler har økt andelen elever med spesialundervisning, men dette følger vi nøye. Vi har et litt synkende elevtall og vil fra 1.8.2021 gå fra fem til fire ungdomsskoler. Det vil også være nyttig å se på kretsgrenser og eventuelle andre sammenslåinger framover.

Kvalitet

Vi har litt færre elever pr. lærer i 2018 enn i 2017. Det skyldes hovedsakelig innføringen av lærernormen der vi også fikk økte statlige overføringer for å imøtekomme den. Det er likevel slik at vi har en del andre ansatte som barnevernspedagoger, miljøterapeuter og fagarbeidere i skolene våre som bidrar til høy kvalitet, men som holdes utenfor ved utregningen av lærernormoppfyllelse. Vi har derfor en løpende prosess på hver enkelt skole for å se utnyttelsen av ressurser og kompetanse.

Grunnskolepoeng og eksamensresultater for våre elever går noe opp og ned, men er litt under landsgjennomsnittet. Gjennomføringsgraden av videregående øker stadig, og det er mest gledelig. Snittet på nasjonale prøver på 5. trinn er nokså stabilt, med få elever på laveste mestringsnivå, men vi har mange flere resultatindikatorer som hjelper hver enkelt skole og hver enkelt lærer i sitt daglige arbeid med å fokusere på hva som er viktigst for den enkelte klasse og den enkelte elev. I «Klart vi kan 2019-2025» tydeliggjøres både verdier og konkrete mål for kvalitet.

Andel elever som går i skolefritidsordningen er noe synkende. Det er til tross for at vi opplever kvaliteten der som bedre enn tidligere. Det kan ha noe med hva SFO-plassene koster for foresatte, men vi ligger ikke høyere enn våre sammenlignbare kommuner på foreldrebetaling.

Utfordringer og strategi

Kvalitet

Grunnskolepoeng

Porsgrunnskolen har hatt en fin trend når det gjelder grunnskolepoeng. Slik har det også vært i landet generelt, og vi ligger litt lavere enn snittet. Resultatene viser at guttene har i snitt klart færre grunnskolepoeng enn jentene. Forskjellen mellom kjønnene har blitt forsterket over tid, og det er viktig å snu denne trenden da skolen skal bygge sin virksomhet på prinsippet om likestilling mellom kjønnene, og likeverdig opplæring. Fagkompetansen hos lærerne som jobber med flerspråklige elever bør også økes for å imøtekomme ulike behov. Likevel er det hyggelig å konstatere at Porsgrunns elever de siste årene har hatt en stadig høyere gjennomføringsgrad av videregående skole. De siste tallene fra fylkeskommunen understreker det, og vi er på 2. plass blant kommunene i Telemark.

Nasjonale prøver

Resultatene på nasjonale prøver 5. trinn viser at Porsgrunnsskolen ligger over landsgjennomsnittet samlet sett, selv om det varierer noe. I *«Klart vi kan!»* er det et mål at andelen elever på mestringsnivå 1 på de nasjonale prøvene ikke overstiger 15%. Det målet har vi ambisjon om å nå i inneværende handlingsprogramperiode for engelsk og lesing. Vi må også sette inn mer spesifikke tiltak for å bedre de grunnleggende ferdighetene i regning. De nasjonale prøvene på 8. og 9. trinn viser noe svakere resultater enn landsgjennomsnittet, og følges opp både på den enkelte skole og kommunalt. Den årlige tilstandsrapporten går dypere inn i å analysere læringsresultatene.

Elevundersøkelsen

Resultatene fra elevundersøkelsen viser at elevene i Porsgrunn opplever stor grad av trivsel, motivasjon og mestring. På de fleste indikatorer er resultatene som landssnittet. Elevundersøkelsen gjennomføres årlig i høstsemesteret og tilstandsrapporten vil ha detaljerte resultater og analyser.

Gjennomsnittlig gruppestørrelse

Lærertettheten måles ut gra innrapportering i Grunnskolens informasjonssystem;GSI. Vi har forsøkt å innfri lærernormen innenfor de økonomiske rammene som foreligger, og klarer det på de fleste skolene våre. Mindre bruk av assistenter og miljøarbeider/miljøterapeuter og redusert omfang av spesialundervisning kan bidra til at vi klarer det over alt, men det vil gå utover elever med spesielle behov, og føre til overtallighet og omstillinger. Likevel jobbes det med dette daglig. Det er ingen av våre skoler som ligger langt unna normtallet, og de som gjør det har måtte prioriter behovet for assistenter for å hjelpe elever med behov for helsemessige eller andre tilrettelegginger.

Dekningsgrad

Når det gjelder andelen elever som mottar spesialundervisning etter enkeltvedtak kan det se ut som om det er en stabilisering i overkant av 7%. Porsgrunn kommune har ambisjon redusere dette ytterligere i henholde til nasjonale og lokale føringer.

Det er nedgang i andel elever med vedtak om spesialundervisning på nesten alle trinnene, men det er gledelig at nedgangen er sterkest på 8.-10. trinn. Det er på ungdomstrinnet andelen av elever med vedtak om spesialundervisning er høyest, og det er en klar målsetting om tidlig innsats også på dette området.

Skolene melder fortsatt mange saker til utredning. Dette kan tolkes som et uttrykk for at lærerne våre er usikre på om barn får sine behov dekket innenfor det ordinære tilbudet uten at dette svekker tilbudet eller den enkeltes rettigheter. Fortsatt trykk på førtilmeldingsarbeidet på den enkelte virksomhet, sammen med et økt fokus på betydningen av inkludering mener vi skal gi resultater. PP-rådgivere og andre ressurser, som eksempelvis spesialpedagogisk ressursteam, ute på skolene bidrar til å styrke førtilmeldingsarbeidet og den mer helhetlige og systemiske tilnærmingen til gode læringsmiljøer.

Utfordringer

Det er et mål å legge til rette for tilpasset undervisning som kan redusere behovet for spesialundervisning. Det gjenstår fortsatt arbeid med å implementere strategien «Prinsipper og prosedyrer for spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning» fullt ut, men det forventes at den i løpet av planperioden vil bidra til en enhetlig og forbedret praksis i skolene. Modellen «Fra bekymring til handling» vil bidra til å iverksette effektive tiltak på et så tidlig tidspunkt som mulig. Det vil også omfatte elever med ulike utfordringer. Utviklingsarbeid og en ny stortingsmelding om tidlig og helhetlig innsats vil legge føringer for dette arbeidet.

Produktivitet

Vi har gjennom mange år redusert kostnadene til grunnskoleopplæring og SFO. Til tross for disse reduksjonene i skolenes budsjettrammer og omfattende strukturelle grep, viser KOSTRA-tallene at skoledriften i Porsgrunn fortsatt koster noe mer enn snittet av gruppe 13-kommunene. Hovedårsaken er å finne i lønnsnivået i kommunen. Historisk sett gode lokale oppgjør og en gjennomgående høy kompetanse gir lønnskostnader over snittet. Vi har øgså høyere kostnader til SFO enn sammenlignbare kommuner, og det vil være utfordrende å redusere antall medarbeidere her samtidig som vi skal opprettholde kvaliteten på tilbudet.

Vi har justert lærertettheten i henhold til lærernormen og der vil også gruppe-13-kommunene være. Men med noe synkende elevtall og flere forholdsvis små skoler driver vi ikke så kostnadseffektivt som vi kunne ha gjort, og det kan tvinge seg fram diskusjoner om skolesammenslåinger i planperioden. Fra 1.8.2021 går vi fra 5 til 4 ungdomsskoler og regner med en innsparing på rundt 2,5 – 3 millioner. Et eventuelt behov for ny skole på Herøya bør ses i sammenheng med elevtallsutviklingen på naboskoler, som f. eks. Brattås. Langangen skole har også få elever, og vi ser ingen snarlig økning. Da bør det vurderes om de økte kostnadene vi har ved å

drive en så liten skole er noe å prioritere opp mot andre formål. Vi har også for tiden en elevgruppe med store helsemessige tilretteleggingsbehov. Det er svært kostnadskrevende for enkeltvirksomheter.

Utfordringer

Hovedgrepet for å redusere kostnadene er å øke gruppestørrelsen ved å redusere antall lærerårsverk på den enkelte skole, noe tallene viser at Porsgrunnsskolen har gjort. Utfordringen er å gjennomføre reduksjonen og samtidig opprettholde vedtatte målsettinger om økt læringsutbytte og kvalitetsutvikling i skolen samtidig med at lærernormen skal innfris. For å få til det er vi avhengige av at omfanget av spesialundervisning går ytterligere ned, og at noen assistentstillinger omgjøres til lærerstillinger. Hvis ikke må antall lærere opprettholdes selv om elevtallet synker. Vi har 30 færre elever i 2019 enn i 2018, og vil etter prognosene for 2020 redusere med ytterligere 70 elever neste høst.

Planer og vedtak

«Klart vi kan!»

Alle barn skal oppleve livsmestring - Nå, og i framtida! Blant annet gjennom mestringsopplevelser progresjon i læringsresultatene. *«Klart Vi kan!» 2019-2025* definerer tiltak og satsingsområder som skal bidra til måloppnåelse, og har følgende fokusområder:

- Læringsmiljø
- Mestring og læring
- Ledelse for læring

Kompetanseheving

Alle barneskoler holder fortsatt på med felles kompetanseutvikling knyttet til videreutdanningsavtalen vi har med USN. Vi har nå over 70 lærere med på det 2 årige etterutdanningsprosjektet i engelskog det knyttes til skolenes utviklingsarbeid. Arbeidet med fagfornyelsener et annet godt eksempel på kollektiv kompetanseutvikling i Porsgrunn, og sammen med de statlige føringene om fagfornyelsen og nye læreplaner i 2020 vil det være hovedfokuset i vårt kompetansearbeid. Vi har også fått til en offentlig PHD i samarbeid med USN som skal gjøre et viktig forskningsarbeid på fagfornyelsen ved våre skoler.Gjennom satsingen på økt fysisk aktivitet er vi også med i prosjektet «Liv og Røre» som gir oss verdifulle bidrag til variert og fysisk tilrettelagt metodikk.

Strategisk plan for kompetanseutvikling

Porsgrunn kommune trenger flere lærere med høy kompetanse på mange områder. Det er også klare føringer i opplæringsloven når det gjelder kompetansekrav til å undervise i norsk, matematikk og engelsk på barnetrinn og ungdomstrinn. Vi fortsetter å benytte statlige ordninger for videreutdanning med utgangspunkt i behov som fremkommer i lokale planer, og på den enkelte virksomhet. I det nasjonale Lærerløftet ligger en opptrapping av videreutdanning av lærere, fortsatt med sterkt fokus på realfag. Vi samarbeider godt med

Universitet i Sørøst-Norge for å sikre at alle våre lærere opparbeider seg tilstrekkelig kompetanse i henhold til de rådende nasjonale forskrifter. I utdanningsdirektoratets plan for desentralisert kompetanseutvikling samarbeider vi med Grenlandskommunene og arrangerer blant annet Grenlandskonferansen på USN i november for alle lærere i regionen.

Tilstedeværelse og inkludering

For å nå målet om 95 % elevtilstedeværelse i grunnskolen er det utarbeidet en handlingsplan for oppfølging av bekymringsfullt fravær. Forebyggende tiltak og konkrete handlingstiltak er beskrevet på tre ulike nivåer. Både PP-tjenester, spesialpedagogisk ressursteam og beredskapsteamet mot mobbing skal bidra til en mer helhetlig tilnærming til elever med for dårlig læringsutbytte. Dette henger også nøye sammen med vår tverrfaglige modell; «fra bekymring til handling» og ulike fysiske og sosiale utjevningstiltak.

Skoleanleggene

Det er gjennomført betydelige bygningsmessige forbedringer på skoleanleggene over en 10 års periode. Det er imidlertid en del som gjenstår, og det meldes stadig inn nye behov og ønsker fra virksomhetene selv. Det er gjort store utbedringer på Langangen skole etter vannskadene der vinteren 2019. Bystyrets vedtak om fire framtidige ungdomsskoler er inne i detaljert utredning om framtidige investeringsbehov og ytterligere politisk behandling om kostnads- og pedagogiske konsekvenser. Behovet for en ny spesialavdeling for elever med autismespektervansker er også påtrengende

Nye nasjonale satsninger

Lærernormen vil følges opp fra direktorat og fylkesmann framover på bakgrunn av de innrapporterte opplysninger i GSI. Det skal ikke være flere elever enn 15 pr. lærer på småskoletrinnet, og ikke flere enn 20 pr. lærer på mellom- og ungdomstrinn. Det regnes ut fra timetallet til ordinær undervisning, der spesialundervisning og tospråklig fagopplæring er trukket fra. Tid til andre funksjoner som kontaktlærer, digitalpedagoger og teamleder er også trukket fra.

Introduksjonstilbudet til flerspråklige elever

Vi har et introduksjonstilbud på mellomtrinnet på Tveten skole og et på u-trinnet på Tveten ungdomsskole. Dette tilbudet er sterkt redusert på grunn av få elever i målgruppen, men en kommune på vår størrelse vil vi alltid ha elever med behov for intensiv norskopplæring for å kunne nyttigjøre seg det ordinære opplæringstilbudet. Det kan samordnes med nabokommuner som også andre tjenester innenfor Voksenopplærings ansvarsområde.

Spesialavdelinger

Vi har 5 spesialavdelinger i Porsgrunn kommune med et begrenset antall plasser. Det er kommunen selv som avgjør hvordan spesialundervisningen organiseres og kommunens opptaksnemd tildeler disse plassene etter søknad. Det kan være utfordrende å holde antall spesialavdelingsplasser nede, men det er både faglige

og politiske føringer på at vi i utgangspunktet skal tilby alle elever tilpasset opplæring, fortrinnsvis på nærskolen. Vi har endel elever fra andre kommuner på vårt tilbud i Hørselsklassene på Myrene skole

Porsgrunn Voksenopplæringssenter

Antall deltakere på grunnskoleopplæring for voksne reduseres. Det gjør også antall deltakere på Norskavdelingen og dermed også antall introduksjonsprogramdeltakere. Hovedårsaken er at vi ikke lenger har asylsøkere i kommunen, og at antall flyktninger som bosettes også har gått drastisk ned. I tillegg er det færre arbeidsinnvandrere enn tidligere. Likevel er det viktig å gi et godt tilbud til dem som bor i kommunen.

Dette er utfordrende, særlig for dem som har lite skolegang fra hjemlandet. Vi ser behov for utvidet samarbeid med NAV, fylkeskommunen og næringslivet. Flere aktører må bidra og ta ansvar dersom vi skal lykkes med å inkludere alle i arbeids- og samfunnsliv.

Arbeidsintro, samarbeidsprosjektet mellom NAV Porsgrunn, KEOPS og Porsgrunn Voksenopplæringssenter fortsetter. Målet er å kvalifisere voksne flyktninger med lite skolebakgrunn til jobb, gjennom en kombinasjon av opplæring og praksis. Kombinasjonsklassene er et annet eksempel på et samarbeid og en utvikling som er et skritt i riktig retning. Her vil sannsynligvis Fylkeskommunen påta seg mer av ansvaret.

Spesialavdelingen har et stabilt antall elever og deltakere. Det er fortsatt et økende behov/etterspørsel etter spesialpedagogisk kompetanse. Vi har både deltakere fra videregående skole med multihandikap, men også mennesker med ervervede skader. Flere deltakere fra sistnevnte gruppe har som mål å komme tilbake i jobb, omskoleres, takle hverdagslivets utfordringer, få tilbake sertifikatet og bli selvstendige deltakere i samfunnet igjen.

Tospråklig avdeling gir pr dags dato opplæring på i underkant av 20 ulike språk i barnehage og skole.

I skole er det Opplæringslovens §2-8 som avgjør om eleven har rett på særskilt språkopplæring.

Nedgangen i antall bosettinger gjør at det er utfordrende og opprettholde et godt tilbud for enkelte språkgrupper.

Våren 2018 sertifiserte 11 lærere seg i FLORO. FLORO er et kartleggingsverktøy hvor PPT og tospråklige lærere kartlegger knyttet til lesing og lesevansker. FLORO er utarbeidet av Nafo på oppdrag av Utdanningsdirektoratet.

Kombinasjonsklassene er et innføringstilbud til minoritetsspråklige elever mellom 16 og 24 år med kort botid i Norge. Tilbudet er et samarbeid mellom Telemark Fylkeskommune, Porsgrunn videregående skole, Oppvekst i Porsgrunn kommune og Porsgrunn Voksenopplæringssenter skoleåret 2018-2019. Deltagerne i kombinasjonsklassen vil kunne ta enkeltfag på videregående nivå, eksempelvis morsmålseksamen (privatist).

Kombinasjonsløpet er nivådelt slik at den enkelte elev får undervisningen tilpasset sitt kunnskaps- og norsknivå. Erfaringene så langt tyder på at dette er et godt og viktig tiltak som ruster elevene til å kunne komme inn i et utdanningsløp som igjen fører til arbeid og et godt liv i Norge. Erfaringene er også nyttige for andre elever som sliter med å gjennomføre VG1 på normert tid.

Klokkerholmen

Klokkerholmen leirskole og feriekoloni er en av våre attraksjoner som skaper positiv merverdi for barn og unge i Porsgrunn. Alle våre barneskoler i kommunen benytter tilbudet og vi har stor pågang fra eksterne. I tillegg tilbys det kurs i kystrelaterte aktiviteter som båtførerprøve, friluftsliv og dykking. Feriekolonien har et tilbud til ca. 200 barn hver sommer og har etablert et tilbud til elever i ungdomsskolealder i samarbeid med Telemark fylkeskommune og frivillige lag og foreninger. Det er viktige inkluderende og sosialt utjevnende tilbud. Klokkerholmen benyttes også av ulike virksomheter internt og eksternt i faglige og sosiale sammenhenger, og vil fortsette å profilere seg som en utadvendt og fleksibel mulighet i skjærgården vår.

Fra Lærerløftet:

- Alle elever skal møte en lærer med fordypning i matte, engelsk og norsk
- 5-årig masterutdanning for lærerstudenter
- Økte opptakskrav fra 3 til 4 i matte for å komme inn på lærerutdanningene
- Ytterligere opptrapping av videreutdanning for lærere
- Innføre forsøksordninger for nye karriereveier for lærere
- Mer kompetanse til fylker, kommuner og rektorer for å skape kunnskapsskolen
- Bygge lag og sterke faglige fellesskap i skolen
- Endringer i Opplæringslovens kapittel 9a

Fagfornyelsen

Lærerplanene fornyes ved å gjøre dem mer relevante for framtiden. Fagene skal få mer relevant innhold, tydeligere prioriteringer og sammenhengen mellom fagene skal bli bedre. Alle våre lærere skal gjennomgå kompetansepakken utdanningsdirektoratet utarbeider

Prioriterte områder

- Dybdelæring
- Tverrfaglige temaer
- Prinsipper og verdier for grunnopplæringen
- Nye læreplaner

Hva blir nytt?

- mer relevant innhold og sammenheng i fagene
- Færre kompetansemål
- progresjon i elevenes læring skal bli tydeligere i læreplanene

Læreplanene skal fremdeles ha kompetansemål, og de grunnleggende ferdighetene skal videreføres, men det skal tydeliggjøres hvor de skal inn i fagene.

Utfordringer i planperioden

De største utfordringene i planperioden er fortsatt knyttet til målet om økt læringsutbytte for elevene, betydelige effektiviseringstiltak og oppfyllelsen av lærernormen. Dette skjer samtidig som vi er midt inne i en digital transformasjon. Våre elever har gode rammebetingelser for å ta i bruk digitale læremidler i større grad. Våre lærere hever sin kompetanse på området, og må ha mange fokusområder i sin helhetlige ledelse av mestring, læring og utvikling.

Forutsetningene i gjeldende handlingsprogram innebærer en innsparing på skolebudsjettet i løpet av planperioden. Høyere lønnsnivå er den viktigste enkeltfaktor til at vi bruker mer enn sammenlignbare kommuner. Det er et uttrykt ønske å skjerme lærere i undervisning så mye som mulig i innsparingstiltakene, men det er svært vanskelig å innfri budsjettforventningene på kort sikt uten at dette vil påvirke lærertettheten. Strukturendringen i u-skolen vil redusere driftsutgiftene med 2-3 millioner, men vil ikke kunne realiseres i løpet av første del av handlingsprogrammet.

Vi får stadig et mer mangfoldig Porsgrunn. Det bærende prinsipp i utdanningen er; tilpasset opplæring for alle. Det betyr at vi må øke vår kompetanse knyttet til alle barn. Atferdsutfordringer, flerspråklighet, diagnoser og særskilte behov er en del av normaliteten og hverdagen for våre medarbeidere. Vi må bli enda bedre på å skape inkluderende læringsmiljøer som tilrettelegger for alle. En god samordning av eksisterende og planlagte tiltak er en forutsetning for å lykkes med god tilpasset opplæring for alle.

Det er likedan krevende å finne rom for større bygningsmessige oppgraderinger og forbedringer på skoleanlegg på grunn av målsettingen om at netto lånegjeld pr. innbygger ikke skal økes, men investeringer i ungdomsskoler vil være nødvendig.

Mål

På bakgrunn av utfordringene som er omtalt ovenfor settes følgende mål for perioden med tiltak for første år i perioden.

Periodemål 2020-23	Tiltak 2020
1. Videreføre kvalitetsarbeidet jf. "Klart vi kan!" Evaluere og mål og tiltak i planen med sikte på økt læringsutbytte for alle elever	1.1 Jobbe aktivt for at gjennomsnittlig elevtilstedeværelse er på over 95 % 1.2 Jobbe aktivt for at andelen elever på mestringsnivå 1 på nasjonale prøver overstiger ikke 15 % 1.3 Resultatet fra elevundersøkelsen følges opp på skole og klassenivå med tiltak dersom resultatene vurderes som avvikende 1.4 tett samarbeid med Porsgrunn vgs slik at minst 90 % av elevene i Porsgrunn kommune fullfører Vg1 1.5 Tilrettelegge for fysisk aktivitet og kreativitetsskapende læringsarenaer 1.6 Tilrettelegge for økt og målrettet bruk av IKT i opplæringen i henhold til kommunens digitale strategi og Klart vi kan! 1.7 Tilby en ordning med gratis frukt og grønt i skolene.
2. Systematisk arbeid med prinsipper og prosedyrer for spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning	2.1 Følge opp planen. Andel elever med vedtak om spesialundervisning skal reduseres videre og søkes stabilisert lavere enn det er i dag
3. Oppgradere skoleanlegg med vesentlig behov for vedlikehold og fornyelse	3.1 Investere og rehabilitere ungdomsskoler ved endring i skolestruktur 3.2 Utrede mulighetene for å slå sammen skoler 3.3 Løpende vurdere behov og handlingsrom
4. Alle grunnskolene i Porsgrunn skal drive systematisk skolebasert kompetanseutvikling	4.1 Metodikken fra prosjektet Læringsmiljø og Klasseledelse implementeres som fast metodikk i utviklingsarbeid 4.2. Alle de kommunale skolene i Porsgrunn følger forskrift til Opplæringslov § 3-11 iht. prinsippene i Vurdering for læring 4.3 Styrke kompetansen innenfor migrasjonspedagogikk, grunnleggende norsk og norsk som 2. språk
5. Tilby videreutdanning etter den statlige modellen Kompetanse for kvalitet	5.1. Økt kompetanse innenfor prioriterte fagområder ved at mange lærere tar videreutdanning i samarbeid med USN 5.2 Samarbeide med Grenland + og USN om desentralisert kompetanseutvikling
6. Reduserte kostnader til skoledrift	6.1. Identifisere innsparingstiltak og gjennomføre tiltak i tråd med budsjettet med fokus på fortsatt kvalitetsutvikling. Det betyr at strukturelle og organisatoriske grep må vurderes før redusert bemanning. 6.2 Økt kompetanse knyttet til tilskuddsordninger - Tilskuddsportalen
7. Gjennomføre fagfornyelsen	7.1. Alle skolene skal gjennomføre kompetansepakkene utdanningsdirektoratet lager i forbindelse med fagfornyelsen 7.2 off. PHD på fagfornyelsen 7.3 felles kommunale retningslinjer
8. Bedre og tidligere tverrfaglig innsats	8.1 Øke bruken av verktøyet; «fra bekymring til handling» som sikrer tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid overfor barn og unge.

6.2.4 Kultur og idrett

Nøkkeltall

	Porsgrunn 2016	Porsgrunn 2017	Porsgrunn 2018	Kostragruppe 13
Prioritet				
Kino nettodriftsutgifterbeløp pr innb (kr)	-76	-46	-79	-9
Kommunale driftstilskudd til lag og foreninger pr lag som mottar tilskudd (B)	31 720	34 882	53 979	63 403
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner	2 149	2 299	2 426	2 260
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger (B)	132	160	169	182
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger (B)	309	301	322	274
Netto driftsutgifter til idrett per innbygger (B)	226	221	310	205
Netto driftsutgifter til kommunale idrettsbygg per innbygger (B)	306	375	393	574
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger 6-15 år (B)	2 571	2 443	2 645	1 985
Netto driftsutgifter til muséer per innbygger (B)	32	54	53	64
Dekningsgrad				
Andel elever (brukere) i grunnskolealder i kommunens musikk- og kulturskole, av antall barn i al (B)	16,1 %	16,0 %	16,2 %	12,7 %
Besøk i folkebibliotek per innbygger (B)	4,3	4,0	3,9	4,7
Kvalitet				
Brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per bruker	20 452	20 428	22 266	21 963

Kommentarer til nøkkeltallene

Generelt - Netto driftsutgifter til kultursektoren samlet per innbygger har hatt en jevn stigning de siste årene. Porsgrunn har noe høyere utgifter enn Gr13, som kan sees i sammenheng med det totale kulturtilbudet.

Kulturarenaene

Netto driftsutgifter til **kino** per innbygger viser et veldig positivt resultat for 2018 noe som har sammenheng med et bra kinoår med gode besøkstall og økte inntekter. Porsgrunn ligger godt over Gr13.

Netto driftsutgifter til **folkebibliotek** per innbygger har holdt seg stabilt de siste fire år. Porsgrunn ligger noe over Gr13, som knyttes bl.a. til søndagsåpent bibliotek. Antall bibliotekbesøk per innbygger viser en nedadgående trend, og vi ligger under Gr13.

Idrett og fritid

Netto driftsutgifter til **idrett** per innbygger viser en økning i 2018. Porsgrunn ligger noe over Gr13, som i hovedsak skyldes store variasjoner i tallgrunnlaget for Gr13. Netto driftsutgifter til kommunale idrettsbygg per innbygger har hatt en økning de to siste år, men ligger godt under Gr13.

Driftstilskudd til **lag og foreninger** (per lag som mottar tilskudd) i Porsgrunn har hatt en positiv økning fra 2017 til 2018, men ligger fortsatt betydelig under Gr13. Det som imidlertid ikke er med i Porsgrunns tallgrunnlag er verdien av indirekte støtte i form av gratis leie til barn og unge under 20 år.

Netto driftsutgifter til **aktivitetstilbud til barn og unge** per innbygger har hatt en jevn økning de siste årene, men ligger for 2018 noe under Gr13. På denne funksjonen føres utgifter knyttet til flere virksomhetsområder i kommunen.

Museum

Kommunens utgifter til museum per innbygger har ligget stabilt lavt frem til 2016, men fikk en økning i 2017 som har holdt seg i 2018. Porsgrunn ligger fortsatt under Gr13.

Utfordringer og strategi

Overordnede kulturpolitiske føringer

I 2019 vedtok stortinget ny kulturmelding – «*Kulturens kraft*». Den gir overordnede føringer for kulturpolitikken de kommende år. Med bakgrunn i denne er det også lansert ny nasjonal bibliotekstrategi 2020-2023 «*Rom for demokrati og dannelse*», en dataspillstrategi 2020-2022 «*Spillerom*», samt strategi for kultur og reiseliv «*Noreg som attraktiv kulturdestinasjon*». Det jobbes også sentralt med utarbeidelse av barne- og ungdomskulturmelding, museumsmelding, scenekunststrategi, kunstnermelding og stortingsmelding om kulturminnepolitikken. I tillegg skal det utarbeides en språklov og stortingsmelding om språk, samt en internasjonal strategi for kulturpolitikken.

Relevante lover

Lov om offentlege styresmakters ansvar for kulturverksemd (Kulturlova), Lov om Folkebibliotek, Lov om folkehelsearbeid, Lov om pengespill, Lov om friluftslivet og Lov om film og videogram.

Det er i ny kulturmelding varslet en gjennomgang av Kulturlova for å styrke kulturområdet.

Relevante kommunale planer

- Kommuneplanens samfunnsdel
- Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2017-2027
- Hovedplan for idrettsanlegg 2018-2022
- Plan for folkehelse (under revidering)
- Plan for inkludering av barn i lavinntektsfamilier (under revidering)
- Museumsmelding

SATSINGSOMRÅDER kultur og idrett

Kulturvirksomheten har sitt oppdrag forankret i Kulturlova og dens formål:

«Lova har til føremål å fastleggja offentlege styresmakters ansvar for å fremja og leggja til rette for eit breitt spekter av kulturverksemd, slik at alle kan få høve til å delta i kulturaktivitetar og oppleva eit mangfald av kulturuttrykk.»

Virksomhet for kultur og idrett har visjonen: *«Sammen om kulturopplevelser».* Kultur er en vesentlig identitetsfaktor for innbyggerne i Porsgrunn og skal bidra til å gjøre byen god å bo i og attraktiv å flytte til. Virksomheten skal gjennom sitt arbeid bidra til et profesjonelt og frivillig kulturliv i samspill og vekst, og legge til rette for et mangfoldig kulturtilbud som gjenspeiler befolkningen. Dette fordrer satsning både på kulturhus, bibliotek, kino, idrettsanlegg, formidlingsordninger, fritidsarenaer og støtte til det profesjonelle og frivillige kulturlivet.

Kulturplan

Porsgrunn har et rikt og mangfoldig kulturliv. Det er vedtatt behov for en kulturplan i kommunens planstrategi, og virksomheten vil påbegynne arbeidet i 2020. Utarbeidelse av kommunens kulturplan vil kreve involvering og samarbeid med mange ulike aktører og virksomheter.

Barn og unge er et av to satsingsområder i kommuneplanens samfunnsdel og er en målgruppe som prioriteres av virksomheten gjennom ulike aktiviteter. Konkrete satsninger vil bl.a. gjenspeile innholdet i den kommende nasjonale barne- og ungdomskulturmeldingen. Videreutvikling av kulturskolen, Den kulturelle skolesekken og Den kulturelle bæremeisen er viktig for å gi barn og unge mulighet for utøvelse og opplevelse av ulike kulturuttrykk.

Lokalt er det også påbegynt et arbeid for å se på innretning av de kommunale fritidssentrene for ungdom, noe som vil fordre ressurser til videreutvikling. Dette sees i sammenheng med utvikling av Meierigården i samskaping med andre aktører.

Kulturskolen skal være en ressurs for Porsgrunnssamfunnet, og først fremst ha gode tilbud rettet mot barn og unge. Det er en utfordring å balansere svingningene i søkertall opp mot den bemanningen vi har. Det er helt avgjørende å sikre god kontakt og kommunikasjon med kommunens øvrige virksomheter, kulturaktører og næringsliv

Biblioteket

Ny nasjonal bibliotekstrategi 2020-2023 «*Rom for demokrati og dannelse*» legger vekt på bibliotekenes rolle som arena for kunnskap, dannelse og kritisk tenkning. For biblioteket er det et mål å øke besøket/bruken og være en relevant institusjon for den tiden vi lever i. For å øke tilgjengeligheten og attraktiviteten er det igangsatt et utviklingsprosjekt for biblioteket, som blant annet omhandler modernisering og innføring av

meråpent/selvbetjent bibliotek. Samtidig ønsker vi å opprettholde fokus på barn og unge. For kommende periode blir det viktig å tilpasse bibliotekets innhold og innretning til nasjonale føringer og den oppgraderingen som er foretatt.

Ælvespeilet

Kulturhuset har siden oppstarten i 2013 etablert seg som en velfungerende arena med et innholdsrikt og variert kulturprogram, mangfoldig bruk og godt besøk og omdømme. Dette ønskes opprettholdt og videreutviklet i takt med omgivelsene. Blant annet merkes økt konkurranse på utleiemarkedet samt at artisthonorarer har steget de siste årene. Ælvespeilet skal ha et attraktivt og bredt kulturprogram, være en arena for lokalt kulturliv og fremstå som byens storstue. Utvikling av tilbudet og oppdatert teknisk utstyr er en forutsetning for å øke besøkstallene og ivareta inntektskravene.

Filmsenteret Charlie

Kinoen er godt besøkt og har de senere år foretatt flere effektiviseringstiltak for bedre inntjening. Fremover er det behov for tekniske oppgraderinger, særlig knyttet til maskinparken for filmfremvisning som passerer 10 år i 2020 (garantien utløper). I tillegg er det er behov for kapasitetsøkning/arealutvidelse og modernisering for å holde tritt med utviklingen og opprettholde besøk og inntektsgrunnlag.

Filmsentret Charlie feirer 100 år som kommunal kino i 2021. Dette må forberedes og det ønskes blant annet å utarbeide dokumentasjon (film/bok) av historien til en sentral kommunal kulturarena.

Idrett og fysisk aktivitet

Det nye idrettsanlegget i Kjølnesparken er ferdigstilt og klar til bruk. Ny svømmehall «Kjølnesbadet» og dobbel idrettshall «Porsgrunn Arena» skal fylles med aktivitet og innhold. Dette i tråd med visjonen «Aktiv hele livet». Driften skal tilpasses nye løsninger og større areal, som fordrer kompetanse og tilstrekkelig med bemanning for å ivareta sikkerhet i bassenget og tilsyn med anlegget.

Plan for idrett og fysisk aktivitet 2017-2027 operasjonaliseres innenfor satsningsområdene; barn og unge, folkehelse, toppidrett og idrettsanlegg. Hovedplan for idrettsanlegg 2018-2022» følges opp med tilskudd til utvikling av idrettseide anlegg, samt investeringsmidler til utvikling av kommunale idrettsanlegg.

Satsningen på fysisk aktivitet i skolen videreføres gjennom ulike aktivitetsfremmende tiltak samt videreutvikling av skolens nærmiljøanlegg.

Kulturarv / museum

Porsgrunn kommune vedtok i 2018 en museumsmelding med to hovedsatsninger; Porselen som attraksjon (som nasjonal, unik kulturarv), samt utvikling av museumsområdet på Frednes til en «levende bypark med historisk sus». Satsningen understøttes av fast tilskudd til drift av porselensmuseet og tilrettelegging for samarbeid omkring utvikling av porselen som attraksjon. Museumslandskapet er også i endring, hvor

Telemark museum har sagt opp avtalene med de konsoliderte museene (Stiftelsen Porsgrunnsmuseene og Brevik historielag). Det krever reforhandling av avtaler og justering/oppdatering av roller, ansvar og økonomi knyttet til forvaltning av Porsgrunns kulturarv og historie.

Kunst

Porsgrunn kommune har en stor samling av kunst bestående av ulike verk i både bygg og uterom. Det krever forsvarlig forvaltning og vedlikehold, samt tilrettelegging for formidling av kunsten gjennom nye digitale løsninger. Det gjøres et løft på dette området i 2020 ved innkjøp av nytt system og iverksetting av digital registrering.

Mål

På bakgrunn av utfordringene som er omtalt ovenfor settes følgende mål for perioden med tiltak for første år i perioden.

Periodemål 2020-23	Tiltak 2020
1. Økt besøk på våre kulturarenaer og byens arrangement og aktiviteter	1.1 Iverksette prosjekt for oppgradering og kapasitetsøkning/arealutvidelse på kinoen. 1.2 Økt salgs- og markedsaktivitet på kinoen. 1.3 Utnytte potensiale for økt bruk og besøk i biblioteket ved innføring av meråpent/selvbetjent bibliotek. 1.4 Bedre synliggjøring og markedsføring av kommunens kulturtilbud. 1.5 Gjennom rollen som arrangementskoordinator ta aktive grep for å skape flere arrangement og liv i byen.
2. Sørge for robuste kulturarenaer med kvalitetsmessig innhold.	2.1 Utskifting nødvendig utstyr og systemer 2.2 Videreutvikle innholdet på kulturarenaene gjennom utvidet samarbeid og styrking av faglig kompetanse. 2.3 Tilpasse bibliotekets innhold og innretning til ny nasjonal bibliotekstrategi, herunder utvikle arrangement og samarbeid. 2.4 Utrede mulighet for streaming av kulturarrangement. 2.5 Videreutvikle tilbudet innenfor «ung fritid» med og for ungdom. 2.6 Registrering av kommunens kunstsamling i nytt digitalt system for forsvarlig forvaltning og økt formidling av kunst.
3. Sikre mangfold i kultur- og idrettstilbudet, og gi den enkelte mulighet for utøvelse og opplevelse.	3.1 Utarbeide en kommunal kulturplan i samarbeid med aktuelle aktører og virksomheter og legge den frem for politisk behandling. 3.2 Utvikle porselen som nasjonal attraksjon i nært samarbeid med aktuelle aktører. 3.3 Påbegynne konkret prosjekt med å utvikle sjøfartsområdet til et «levende byrom med historisk sus». 3.4 Utvikle flere lokale tilbud knyttet til kulturarv og lokalhistorie bl.a. innenfor i Den kulturelle skolesekken. 3.5 Operasjonalisere «Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet» og «Hovedplan for idrettsanlegg». 3.6 Sørge for effektiv og attraktiv drift av ny svømme- og idrettshall på Kjølnes. 3.7 Stimulere og tilrettelegge for frivillige og profesjonelle aktører i kulturlivet og idretten gjennom ulike tilskudd og støtte- og formidlingsordninger.
4. Kulturskolen skal i større grad enn nå, være et ressurssenter som samarbeider med lokale aktører, barnehager og skoler.	4.1 Kulturskolen skal kartlegge eksisterende brukergrupper slik at skolens tilbud skal bli bedre kjent for de som ikke benytter kulturskolen i dag. 4.2 Kulturskolen skal videreutvikle en kultur for kontinuerlig utviklingsarbeid med vekt på læring, kompetanse og danning, både for den enkelte lærer og for kulturskolen som fellesskap. 4.3 Kulturskolen skal tilby nye undervisningsopplegg og kurs til nye brukergrupper 4.4 Kulturskolen skal være god og synlig samarbeidspartner for både kulturturaktører og næringsliv i kommunen. 4.5 Kulturskolen skal arbeide aktivt med å gjøre sine lokaler bedre tilpasset eksisterende og planlagt undervisning.

Investeringsbudsjett samlet for rammeområdet Barn, unge og kultur

Beløp i 1000	Økonomiplan				Sum
Investeringsprosjekter	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2020-23**
Barn, unge og kultur					
200 Felles oppvekst: Digitale læremidler, og inventar	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
280 Elektronisk arkivsystem barnevern	500	0	0	0	500
Barnehagene - fornying av inventar og utstyr	800	800	800	800	3 200
Borge skole - autismespekterenhet	5 000	25 000	0	0	30 000
Etterbruk av Stridsklev ungdomskole	2 000	5 000	35 000	0	42 000
Kommunale idrettsanlegg ihht hovedplan for idrett	3 000	5 200	7 700	0	15 900
Kultur diverse inventar og utstyr	3 000	2 000	2 500	3 000	10 500
Langangen skole	10 000	0	0	0	10 000
Maristien barnehage	27 300	0	0	0	27 300
Ungdomsskolene - strukturendring	50 000	210 000	0	0	260 000
Utearealer skole og barnehage	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Utrede ny skole på Herøya	0	0	2 000	0	2 000
Utredning investeringsbehov barnehagene	0	2 000	0	0	2 000
Utskifting maskinpark Filmsentret Charlie	8 000	0	0	0	8 000
Sum Barn, unge og kultur	**113 600**	**254 000**	**52 000**	**7 800**	**427 400**
Sum investeringsprosjekter	**113 600**	**254 000**	**52 000**	**7 800**	**427 400**

Blant nye tiltak her sammenlignet med de tiltakene som ble vedtatt i HP 2019-22, er investeringer i Filmsenteret Charlie med utskifting av maskinparken. Og det er to nye tiltak innen skole, utviding på Borge skole for autismespekterenhet og bevilgning for tilpasninger til etterbruk av Stridsklev U og bygging av ny ungdomsskole på Tveten.

Det er også vedtatt en bevilgning for utredning vedrørende ny skole på Herøya samt til tiltak på barnehage-sektoren bl.a. for å tilpasse kapasiteten ettersom behovet nå antas å gå ned.

Driftstiltak og konsekvensjusteringer samlet for Barn, unge og kultur

Tabellen nedenfor er en fullstendig oversikt med alle endringene fra opprinnelig budsjett 2019 til forslag til budsjettramme for 2020 for rammeområdet. Endringene gjelder lønns- og prisjustering (tekniske justeringer) andre endringer i budsjettrammene i 2019 som videreføres. Og ikke minst er det tiltak som refererer seg til endringer i aktivitet, - tidligere vedtatte og nye tiltak og det gjelder innsparingstiltak innenfor området.

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2020	2021	2022	2023
Vedtatt budsjett	**747 174**	**747 174**	**747 174**	**747 174**
Sum Prisjustering og diverse endringer	**-8 445**	**-8 445**	**-8 445**	**-8 445**
Sum Budsjettendringer inneværende år	**27 070**	**27 070**	**27 070**	**27 070**
Tekniske justeringer	**18 625**	**18 625**	**18 625**	**18 625**
Konsekvensjustert ramme	**765 798**	**765 798**	**765 798**	**765 798**
Tidligere vedtatte tiltak				
164 Kultur - Tilskudd og bidrag anleggsutvikling (ref. hovedplan idrettsanlegg)	-297	-21	-130	-130
164 Kultur: Idrett - Midlertidige lokaler Bystyre sak 15/17	-500	-500	-2 000	-2 000
164 Kultur: Idrett -140% stillingsressurs. Bystyresak 15/17	800	800	800	800
200 Felles - oppvekst: Barnehagelærere - øremerkede tilskudd i ramma	500	500	500	500
200 Felles - oppvekst: Effekt av strukturendring ungdomsskoler	0	-1 042	-2 500	-2 500
200 Felles - oppvekst: Lokal skoleutvikling endring i kommunprop juni 2017	800	1 500	1 500	1 500
200 Felles - oppvekst: Tidlig innsats (4-års prosjekt i Porsgrunn)	-100	-100	-100	-100
200 Felles oppvekst: Lærernorm	14 000	10 500	9 800	9 800
217 Kommunal innsats i private barnehager: Reduksjon tilskudd private barnehager	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
245 Stridsklev ungdomsskole: Elever med særskilte behov	-350	-850	-850	-850
262 Barnehagene i sentrum øst - Anskaffelser IKT-utstyr	-10	-80	-80	-80
280 Barnevernet: Avvikle boliger i bofelleskap	-2 500	-4 500	-4 500	-4 500
Andre tiltak/Interne endringer	-1 847	-2 092	-2 092	-2 092
Sum Tidligere vedtatte tiltak	**7 496**	**1 115**	**-2 652**	**-2 652**
Driftskonsekvens				
280 Elektronisk arkivsystem barnevern	0	-200	-200	-200
Sum Driftskonsekvens	**0**	**-200**	**-200**	**-200**
Innsparingstiltak				
1% Effektivisering	-5 512	-5 512	-5 512	-5 512
Andre tiltak/Interne endringer	-1 702	-1 702	-1 702	-1 702
Sum Innsparingstiltak	**-7 214**	**-7 214**	**-7 214**	**-7 214**
Nye tiltak				
164 Kultur - Tilskudd etablering av Teaterpark (Senter for fri scenekunst)	200	0	0	0
164 Kultur - Utvidet åpningstid Utlånssentralen	100	100	100	100
164 Kultur - Vedlikehold av kunst	100	100	100	100
164 Kultur: Tilskudd til anleggsutvikling Il Hei	900	0	0	0
164 Kultur: Videreføring sommerscenen	65	65	65	65
200 felles oppvekst: Helhetlig tilnærming SPRT	-500	-750	-750	-750
200 Felles oppvekst: Skolehager	100	100	100	100
200 Felles oppvekst: Støtte til skoleturer, opplæringsturer	0	350	350	350
200 Felles oppvekst: Økning skolefruktordning	485	1 000	1 000	1 000
200 felles oppvekst; Innføringsprosjekt av felles innhold til digitale læringsressurser	750	500	250	250
Andre tiltak/Interne endringer	-200	-200	-200	-200
200 felles oppvekst; reduserte kostnader som følge av færre elever	-1 000	-1 500	-1 500	-1 500
200 felles oppvekst; sambruk av overgangsbolig	-500	-750	-750	-750
200 felles oppvekst; tidlig innsats	2 510	2 510	2 510	2 510

200 Offentlig PHD på fagfornyelsen egenfinansiering	250	250	300	300
217 Kommunal innsats i private b.hager: Redusert tilskudd til åpen barnehage	-25	-25	-25	-25
226 PPT; Fokus på helhetlig tilnærming	-500	-750	-1 000	-1 000
251 - Porsgrunn voksenopplæring: Lovpålagt introduksjonsprogram for flyktninger	1 500	1 500	1 500	1 500
251 Porsgrunn voksenopplæringssenter: Kultur	50	50	50	50
280 Barnevern: SLT-koordinator opp til 100%	100	300	300	300
Oppvekst: Samarbeid om tjenester	-3 000	-4 750	-4 750	-4 750
Sum Nye tiltak	**1 385**	**-1 900**	**-2 350**	**-2 350**
Nye tiltak og realendringer budsjett	**1 667**	**-8 199**	**-12 416**	**-12 416**
Ramme 2020-2023	**767 466**	**757 600**	**753 383**	**753 383**

6.3 Helse og omsorg

Rammeområdet omfatter følgende virksomheter:	**Netto driftsutgifter i 2019 – Rammeområdets andel:**
• Tjenestekontoret • Familiehelsetjenester • NAV Porsgrunn • Psykisk helsetjeneste og rusomsorg • Helse, mestring og rehabiliteringstjenester • Hjemmetjenestene Øst-Vest, Sentrum og Nystrand • Doktorløkka og Vestsiden sykehjem • Frednes og St. Hansåsen sykehjem • Brevik sykehjem • Mule sykehjem • Miljøarbeidertjenesten	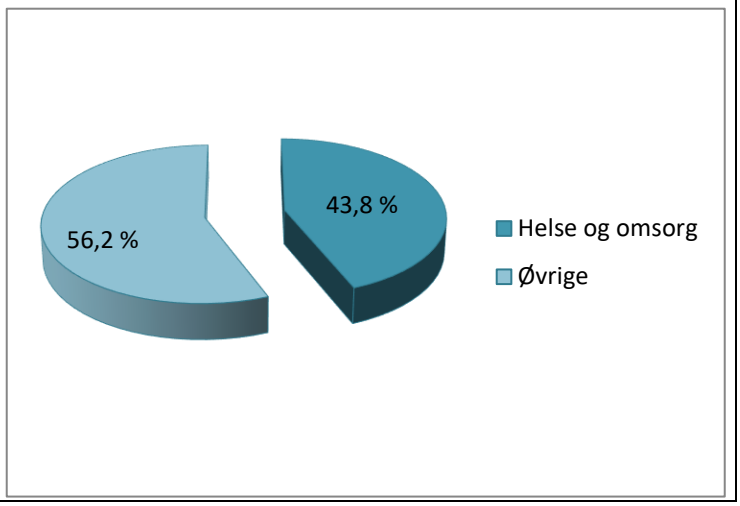

Utfordringer og strategi

Helse- og omsorgstjenester er underlagt lover, forskrift og styringsdokumenter som inneholder både pålagte oppgaver og nasjonale retninger og veivalg. Noen av de mest sentrale dokumentene blir omtalt både i helse og omsorgsplanen og i ulike temaplaner, men også under de ulike tjenestene i Handlingsprogrammet for 2020-2023.

I tillegg er det kommunale vedtak som styrer de prioriteringene som er gjeldende for Porsgrunn kommune, gjennom strategier eller konkrete tiltak. Periode- og resultatmål for økonomiplanperioden blir konkretisert i felles tabell for hjemmetjenester og omsorg og rehabilitering i institusjon, siden flere målsettinger er tjenesteovergripende og sammenhengende.

Av strategier som står sentralt, er de som er vedtatt i Helse og omsorgsplan 2019-2030. Disse skal gjennomgås årlig, og synliggjøres i Handlingsprogrammet og eventuelt i årlige budsjettvedtak.

Følgende strategier er vedtatt av bystyret:

Samarbeid

Samarbeid på tvers i kommunen og med øvrige aktører for å gi et helhetlig og trygt tilbud til innbyggerne.

Informasjon

Det helhetlige tilbudet er kjent for innbyggerne gjennom god, strukturert og lett tilgjengelig informasjon.

Avklarte forventninger

Gjennom god informasjon er innbyggerne forberedt på hva de kan få hjelp til gjennom realistiske forventninger.

Mestring i ulike livsfaser

God informasjon og avklarte forventinger til kommunale tjenester gir mulighet for god medvirkning og økt mestring.

Koordinering

Brukeren står i sentrum av tilbudet og kan leve et godt liv - hele livet.

Utviklingen i behov

Forventet befolkningsutvikling i Porsgrunn (i antall):

	2019	2020	2025	2030
0 - 66 åringer	30 468	30 567	31 084	31 802
67 - 79 åringer	4 450	4 568	5 015	5 098
80 - 89 åringer	1 374	1 380	1 756	2 233
90 år og eldre	365	372	341	397
SUM	**36 657**	**36 887**	**38 196**	**39 530**

Tabellen viser at den eldre delen av befolkningen er jevnt økende, noe som kan antas å ville innebære økte behov for tjenester. For Porsgrunn er veksten i antallet eldre over 90 år avvikende fra landet, noe som tas hensyn til i overføringer på grunn av «aldersindeks». For aldersgruppene 80+ er veksten markant fra 2020-2025. Selv om de som er i ferd med å bli eldre vil være friskere lenger, er det ulike synspunkter når det gjelder om høyere levealder vil medføre like lang tid med "skrøpelighet" og dermed innebære vekst i tjenester til eldre. Det er fortsatt også en realitet at tjenestene til yngre aldersgrupper vokser vesentlig, både i Porsgrunn og på landsbasis.

Strategier for å møte utfordringer i rammeområdet

Digitalisering/velferdsteknologi

Helse- og omsorg legger årlig fram en status for bruk av velferdsteknologi som hjelp til mestring og trygghet for den enkelte, samt for å effektivisere tjenestene. Forventet vekst i tjenestebehov gjør at det stadig blir viktigere å legge til rette for flere virkemidler som kan dempe denne veksten, og samtidig gi mulighet for

varierte og tilpassede tjenester. Digitale trygghetsalarmer innføres, og trygghetsskapende teknologi utprøves, for å skaffe erfaringer på området. Ny plan for velferdsteknologi legges frem høst 2019/ vinter 2020.

Rekruttering og kompetanse – heltidskultur

For å få tilstrekkelig med ressurser til å løse fremtidens behov, må innsatsen målrettes både når det gjelder nødvendig kompetanse og at flere jobber mer. Satsning på heltidskultur er organisert som prosjekt og planen er vedtatt i administrasjonsutvalget, med en målsetting om at gjennomsnittlig stillingsstørrelse skal økes. For å få til dette blir det gjennomført flere forsøksordninger, som langvaktturnuser, bemanningspool og "vikarbank" med kombinasjonsstillinger. Ny status legges frem for administrasjonsutvalget første halvår 2020.

Folkehelse

I det kommunale folkehelsearbeidet er alle sektorer representert på ulike måter, fra tiltak som er lavterskeltilbud og forebyggende til målretting mot særskilte grupper. Det er krav gjennom forskrift, om at kommunen skal utarbeide et oversiktsdokument når det gjelder helsetilstand og påvirkningsfaktorer i befolkningen. Dokumentet skal legge grunnlag for den kommunale innsatsen på området, og blir utarbeidet i løpet av 2020. Oversiktsdokumentet etterfølges av revidert handlingsplan for folkehelse.

Oppgaveoverføring og endringer

Tidligere reformer har medført et vesentlig forsterket krav til kommunal tjenesteyting. Både gjennom opptrappingsplaner for psykisk helse- og rusomsorg, i samhandlingsreformen og nå bl.a. i kvalitetsreformen "Leve hele livet" er følgene behov for både økt kapasitet og ny kompetanse.

Det er også slik at endringer i andre forvaltningsnivå påvirker tjenesteytingen i kommunene, og de siste årene ser det ut til at forventningene øker når det gjelder bistand til elever i videregående skole, eller at skoletilbudet er mer begrenset enn tidligere. Dette forholdet påvirker behovet for kapasitet i dag- og aktivitetstilbud. Tidligere utskrivning etter fødsel, og oppfølging etter hjemkomst er et annet forhold som påvirker kommunale ressurser. Det går videre mot at det - til pasientens beste- skal foregå relativt kompleks, medisinsk oppfølging i hjemmet. Rammene for tjenestene blir ikke automatisk økt på grunn av denne omfordelingen.

Mål

På bakgrunn av utfordringene som er omtalt ovenfor settes følgende mål for perioden med tiltak for første år i perioden.

Periodemål 2020-23	Tiltak 2020
1. Samarbeid på tvers i kommunen, og med øvrige aktører	1.1 Videreutvikle og skape nye arenaer for samhandling med kommunens øvrige kommunalområder for felles målsetninger og samarbeid 1.2 Systematisere og videreutvikle arbeid med fremkommelighet og mulighet for deltakelse i aktiviteter og tilbud for innbyggere i alle aldre 1.3 Utrede transportordninger på tvers av kommunale virksomheter
2. Det helhetlige tilbudet er kjent for innbyggerne gjennom god, strukturert og lett tilgjengelig informasjon.	2.1 Kommunens kommunikasjonsplan, skal utarbeides med fokus på kommunens tilbud for å fremme friskliv, mestring og aktivitet. 2.2 Sikre fortløpende oppdatering om kommunens tilbud og tjenester, inkludert opprettholdelse av fastlegenes egen portal 2.3 Det legges opp til system for å sikre pårørendes/brukers representant sin deltakelse i førstegangssamtale ved oppstart av tjenester- der tjenestemottaker ønsker det 2.4 Kommunen deltar i arbeidet med felles journalløsning for primær-helsetjenesten, ledet av direktoratet for e-helse
3. Det legges til rette for mestring i ulike livsfaser, gjennom god informasjon, medvirkning og forventningsavklaring	3.1Kommunen kobler sammen behov for ulik innsats mot bidrag fra frivillige. Mulighet for å ta i bruk digitale verktøy utredes 3.2 Økt innsats for rekruttering av frivillige 3.3 Frivillige benyttes mer aktivt inn i tjenestene som ressurs, i samhandling med beboere/tjenestemottakere for økt aktivitet 3.4 Hverdagsrehabilitering videreutvikles og integreres i alle deler av tjenestene. 3.5 Satsning på folkehelse, friskliv og aktivitet opprettholdes 3.6. Velferdsteknologi videreføres som en integrert del av helse og omsorgstjenesten, med fokus på trygghetsskapende tiltak og tilgjengelighet.

6.3.1 Omsorg i hjemmet

Nøkkeltall

	Porsgrunn 2016	Porsgrunn 2017	Porsgrunn 2018	Kostragruppe 13
Prioritet				
Netto driftsutgifter til aktivisering/støttetjenester per innbygger 18 år og over (f234) (B)	1 128	1 271	1 442	1 246
Produktivitet				
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner) (B)	265 642	258 267	292 054	273 951
Dekningsgrad				
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innbyggere 0-66 år (B)	23	24	24	21
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innbyggere 67-79 år (B)	68	70	65	63
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innbyggere 80 år og over (B)	284	285	259	291
Grunnlagsdata (Nivå 3)				
Gjennomsnittlig antall tildelte timer i uken, hjemmesykepleie	3,55	3,50	3,20	4,90
Gjennomsnittlig antall tildelte timer i uken, praktisk bistand	11,23	11,30	12,20	11,30

Prioritet

Det er en svak økning i ressursbruk på aktivitet, og KOSTRA gr.13 viser samme tendens. Porsgrunn har fortsatt noe høyere gjennomsnittskostnad sammenlignet med gr.13-kommunene, men siden nøkkeltallene baserer seg på innbyggertall og ikke pr. bruker, gjør dette det vanskelig å sammenligne nivået på de reelle tiltakene som er iverksatt. Resultatet må en uansett se i sammenheng med at det fortsatt er mangel på tilbud om varig tilrettelagt arbeid som er finansiert med statlige midler og kommunal egenandel, og dermed kan det være variasjoner i behovet for aktiviseringstilbud i de ulike kommunene.

Produktivitet

Korrigerte brutto driftsutgifter pr. mottaker viste en vekst i 2018, og noe av dette kan ses i sammenheng med ekstra ressursinnsats i forbindelse med omorganisering av hjemmetjenestene. Det er mindre grunnlag for å anta at sykefraværet har påvirket kostnadene vesentlig, da det er sykefravær med refusjon som utgjør den største andelen.

Dekningsgrad

For mottakere i de ulike aldersgruppene er andelene innbyggere i aldersgruppen 0-66 år stabil, mens det for aldersgruppen 67-79 og 80 år og over er en reduksjon. Dette sammenfaller med utviklingen i gruppe 13, men Porsgrunn har her en noe større reduksjon for de to eldste kategoriene. For 80 år og over må dette ses i sammenheng med prioritering av institusjonsplass, og at kommunen har lav dekningsgrad på omsorgsboliger med heldøgns bemanning.

Grunnlagsdata

Gjennomsnittlig antall timer hjemmesykepleie pr. uke viser en svak reduksjon, sammenlignet med KOSTRA gr.13 som ligger høyere på utmålt tid og ligger på et stabilt nivå. Når det gjelder praktisk bistand har både Porsgrunn og Kostra gr.13 en vekst i gjennomsnitt på tildelte timer. For Porsgrunns del er antallet tjenestemottakere redusert, mens andelen med omfattende tjenestebehov er stabilt. Dette kan bety at reduksjonen i stor grad har vært rettet mot den gruppen som har hatt lavest behov, noe som vi må gå mer inngående inn i tallene på.

Utfordringer og strategi

Dekningsgraden på praktisk bistand er generelt fortsatt høy i Porsgrunn kommune, men som kommentert i nøkkeltallene er det noe nedgang i antall tjenestemottakere. Dette har sammenheng med flere forhold: redusert varighet av tjenester ved innføring av hverdagsrehabilitering, satsing på friskliv og mestring, og etter hvert noen effekter av bruken av trygghetsteknologi. Selv om det i liten grad kan vises til at omfattende tjenester er avviklet som følge av trygghetsteknologi, har vi klare indikasjoner på at dette kan utsette behov for heldøgns tjenester og det har resultert i at det ikke har vært behov for å etablere ytterligere nattbemanning.

I miljøarbeidertjenesten er det forsøksordning med større grad av ambulerende tjenester. Tiltaket har god effekt for personer som trenger fleksible ordninger for støtte i dagliglivet, fra få og stabile tjenesteytere.

Virksomheten psykisk helsetjeneste og rusomsorg har strukturert samarbeid med bl.a. Kirkens Bymisjon, og yter tilskudd til tilbudet som gis "I jobb". Det er grunn til å anta at tilbudet i dette samarbeidet påvirker behov for tjenester gjennom enkeltvedtak, men også god livskvalitet og aktivisering som er viktig for den enkelte.

Andre forhold

Hverdagsrehabilitering er et satsningsområde i Porsgrunn, og teamet som nå er i full drift rapporterer om gode effekter for mange brukere som innlemmes i denne tidsavgrensede og intensive oppfølgingen. Ansatte i hjemmetjenesten har fått opplæring i å følge opp brukerne i tråd med opplegget som er igangsatt av det tverrfaglige teamet.

Det er etter rettighetsendringen knyttet til brukerstyrt personlig assistanse (BPA) noen økte tjenestevedtak, mens det totale antallet personer som mottar tjenestene organisert som BPA fortsatt er relativt stabilt. Åtte personer mottar tjenesten fra private aktører, gjennom tjenestekonsesjonsavtale, men hver søknad vurderes nøye ut fra vedtatte kriterier og med bakgrunn i politisk vedtak om at ansatte primært skal ha et ansettelsesforhold i kommunen.

Ressursinnsats i hjemmetjenestene

Med bakgrunn både i "pleietyngde" og av hensyn til ansattes sikkerhet er det et stadig økende behov for å være to tjenesteytere til stede hos bruker. Gjennom bruk av håndholdte enheter for arbeidslister, dokumentasjon m.v. er det mulig å skaffe gode oversikter over tidsbruk, og det er høy effektivitet i hjemmetjenestene. Det er en forventning om at ressursbruken i tjenestene skal reduseres og i større grad ligge på et nivå som for Kostragruppe 13. Aridet med tilpasning av tjenestenivå og dekningsgrad fortsetter for de ulike tjenestene også i 2020.

6.3.2 Omsorg og rehabilitering i institusjon

Nøkkeltall

	Porsgrunn 2016	Porsgrunn 2017	Porsgrunn 2018	Kostragruppe 13
Produktivitet				
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass	1 076 686	1 170 794	1 296 303	1 248 672
Dekningsgrad				
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon (B)	13,2 %	13,2 %	13,5 %	11,3 %
Andel plasser i skjermet enhet for personer med demens (B)	19,5 %	26,7 %	26,7 %	27,1 %
Kvalitet				
Antall langtidsbeboere 31.12 vurdert av tannhelsepersonell siste år	89	94	138	4 651
Legetimer per uke per beboer i sykehjem (timer)	0,71	0,43	0,42	0,64
Grunnlagsdata (Nivå 3)				
Tidsbegrenset opphold - gjennomsnittlig antall døgn per opphold (antall)	20,0	18,9	18,9	18,4
Tidsbegrenset opphold - gjennomstrømning - opphold per plass (antall)	20,2	25,6	20,5	20,1

Kommentarer til nøkkeltallene

Produktivitet

Brutto driftsutgifter pr. institusjon pr. kommunal plass viser økning i 2018, både når det gjelder egen utvikling og sett mot Kostragruppe 13. Dette har sammenheng med at det har vært varierende antall plasser i bruk i løpet av året, noe mer kostnadskrevende bemanningsløsninger i midlertidige bygg og ikke minst innleie på grunn av pasienter med omfattende pleie- og tilsynsbehov.

Dekningsgrad

Andelen plasser i skjermet enhet for personer med demenssykdom er stabil. Det er fortsatt ulikheter i dekningsgrad for innbyggere i institusjon i aldergruppen 80 år og over, mellom Porsgrunn og KOSTRA gr.13, noe som må ses i sammenheng med ulike prioritering av institusjon vs. boliger med heldøgns, stasjonær bemanning. Der ligger Porsgrunn kommune lavere enn gr.13 i gjennomsnitt.

Kvalitet

Det er her indikatorene vurdert av tannhelsepersonell siste året og legetimer per beboer i sykehjem som er målt. For vurdert av tannhelsepersonell er det en positiv utvikling, men det må også kommenteres at det er noe usikkerhet om det fullt ut blir registrert i pasientjournal når dette skjer i et samarbeid med fylkeskommunen som ansvarlig. Når det gjelder legetimer pr. beboer i sykehjem er det fortsatt slik at legeressurser brukes fleksibelt og at føringene av utgift knyttet til legestillinger påvirker denne målingen.

Utfordringer og strategi

Det er ikke en nasjonal norm for hva som bør være dekningsgrad for institusjon, men kommunen må se heldøgns tilbud helhetlig for institusjon og omsorgsboliger/boliger med heldøgns bemanning. Tildeling av tjeneste langtidsopphold i institusjon er nå underlagt statlig rapportering, og Porsgrunn rapporterer på venteliste fra det tidspunktet søker får et vedtak om tjenesten. Det er fortsatt en del personer som får tildelt langtidsoppholdet på en avdeling beregnet for korttidsplass, og det må vurderes på nytt hvordan plasser for ulike formål må fordeles.

I årene mot 2025 er det en vekst i aldersgruppene som forventes å ha behov for bistand på heldøgnsbasis, og planleggingsarbeidet starter i 2020/2021.

Plasser for øyeblikkelig hjelp, avklaringsplasser og lindrende omsorg samlokaliseres fra januar 2020. Synergier av dette er en besparelse på litt over 2 årsverk som da trekkes inn som bidrag i "+100".

Mål

På bakgrunn av utfordringene som er omtalt ovenfor settes følgende mål for perioden med tiltak for første år i perioden.

Periodemål 2020-23	Tiltak 2020
1. Sikre den akuttmedisinske kjeden	1.1. Fremtidig legevaktordning utredes, i samarbeid med Bamble og Kragerø kommuner. 1.4. Innføre nye verktøy som følge av "akuttkjedeprosjektet i Telemark", for hjemmetjenester, sykehjem, legevakt og legekontor.
2. Ha tilstrekkelig kapasitet og fleksibilitet i dag- og avlastningstilbud for demente og deres pårørende	2.1. Samlokalisere dagtilbud for demente på Vestsiden sykehjem 2.2. Tilpasning av dag-og avlastningstilbudet, med tidspunkt på døgnet og fleksibel timebruk, prøves ut
5. Avklare forventninger, slik at innbyggerne er forberedt på hva de kan få hjelp til.	5.1.Det gjennomføres innkomstsamtaler ved oppstart av nye tjenester og overganger mellom virksomheter. 5.2. Det innføres ved behov skriftlige avtaler med tjenestemottaker og/eller dennes representant eller pårørende 5.2. Det etableres innbyggerportal i kommunen, der helse og omsorg bidrar 5.3. Faglig forsvarlighet og kvalitet i tjenesten dokumenteres i kvalitetssystem og pasientjournal. 5.4. Veiledende tildelingskriterier revideres årlig
6. Det legges til rette for mestring i ulike livsfaser, gjennom god informasjon, medvirkning og forventningsavklaring	6.1. Kommunen kobler sammen behov for ulik innsats mot bidrag fra frivillige. Mulighet for å ta i bruk digitale verktøy utredes 6.2. Økt innsats for rekruttering av frivillige 6.3.Frivillige benyttes mer aktivt inn i tjenestene som ressurs, i samhandling med beboere/tjenestemottakere for økt aktivitet 6.4. Hverdagsrehabilitering videreutvikles og integreres i alle deler av tjenestene. 6.5. Satsning på folkehelse, friskliv og aktivitet opprettholdes 6.6. Velferdsteknologi videreføres som en integrert del av helse og omsorgstjenesten, med fokus på trygghetsskapende tiltak og tilgjengelighet.
7. "Brukeren i sentrum"	7.1 Utrede ulike former for tverrfaglige team som flyttes dit bruker/tjenestemottaker skal motta tjenesten for om mulig kunne redusere antall flyttinger 7.2 Styrke praksis i koordineringsarbeid i virksomhetene, gjennom individuell plan eller bruk av koordinator
8. Innovative løsninger for drift av helse- og omsorgstjenester.	8.1 Sikre kompetanse om velferdsteknolog gjennom deltakelse i ABC-satsning eller andre kompetansehevende tiltak.

6.3.3 Helsetjenester

Nøkkeltall

	Porsgrunn 2016	Porsgrunn 2017	Porsgrunn 2018	Kostragruppe 13
Prioritet				
Netto driftsutg til diagnose, behandling og rehabilitering pr. innbygger (B)	1 402	1 403	1 525	1 647
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år (B)	1 958	2 245	2 336	2 617
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-5 år (B)	7 802	9 008	9 470	10 001
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kommunehelse (B)	2 091	2 125	2 289	2 534
Dekningsgrad				
Andel barn som har fullført helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoletrinn (B)	101,0 %	98,2 %	61,2 %	81,1 %
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 4 års alder (B)	97,7 %	103,9 %	93,8 %	98,1 %
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst (B)	96,9 %	101,3 %	98,1 %	93,0 %
Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksjon 232	5,7	5,7	3,9	5,3
Kvalitet				
Avtalte fysioterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	7,1	7,9	7,9	9,2

Prioritet

Porsgrunn kommune har hatt en vekst i netto driftsutgifter til diagnose, behandling og rehabilitering og ligger nå nærmere Kostragruppe 13. Det er likevel viktig å peke på at en del av oppgavene kan løses ulikt i kommunene, og at utgiften dermed føres ulikt. For helsestasjon er det fortsatt reelt lavere utgiftsnivå enn i kommunegruppen, noe som har sammenheng med at kommunen fortsatt ikke fullt ut følger anbefalte normtall. Det søkes midler årlig til dette formålet.

Dekningsgrad

Forskyvning av helseundersøkelse innen utgang av 1.skoletrinn, i tråd med nasjonale retningslinjer, påvirker resultatet for 2018. Vi regner med at vi vil se endringer for dette i 2019 når nye rutiner er innarbeidet.

Kvalitet

Det er fortsatt lavere dekning i antall avtalte fysioterapeutårsverk enn i Kostragruppen totalt. Det er ikke rom for økning i antallet stillinger i 2020, men vil bli søkt midler dersom dette lyses ut for formålet habilitering og rehabilitering.

Utfordringer og strategi

Helsetjenester for barn og unge

Familiehelsetjenester har et godt og strukturert samarbeid med andre kommunale virksomheter og spesialisthelsetjenesten, og vil fortsatt være en viktig aktør i "tidlig innsats" for barn og unge. Innføring av ulike pakkeforløp innenfor psykisk helsetjeneste forsterker i særlig grad spesialisthelsetjenestens ansvar og frister, men har betydning for samarbeidet og ikke minst helheten for de barna og familiene som har behov for helhet og sammenheng.

Det forventes fortsatt at kommunene skal styrke skolehelsetjeneste og føde- og barselomsorg, gjennom nasjonale, faglige retningslinjer. Det er ikke rom for å legge inn ressurser til styrking av disse tjenestene i rådmannens budsjettforslag.

Endringer i lovgivning – betalingsplikt

Fra 2019 ble kommunens betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter som blir liggende på sykehus i påvente av kommunalt tilbud utvidet til også å omfatte psykiatri og rus. For å møte denne utfordringen er det i løpet av året bl.a. lagt til rette for flere midlertidige botilbud/overgangsboliger. Rammeoverføring i 2019 for å dekke denne nye betalingsplikten, er delvis trukket inn med bakgrunn i at det i løpet av året har vært få overliggerdøgn med utløst betalingsplikt.
I 2020 vil det være aktuelt å se på det helhetlige tilbudet for øyeblikkelig hjelp på døgnbasis, og da særlig vektlegge vår organisering av tilbudet.

Fastlegeordningen og legevakt

Fastlegeordningen er i krise i hele landet, og ordningen er under evaluering. Våren 2020 kommer "Handlingsplan for allmennlegetjenesten", utarbeidet på oppdrag fra departementet. I forslag til statsbudsjett er det satt av midler til tiltak for å bedre situasjonen noe; samhandling mellom sykehus og fastlegene, tilskuddsordninger for fastleger med mange pasienter med behov for krevende oppfølging, tilskuddsordninger for allmennleger i spesialisering.

I Porsgrunn gjennomføres tiltak for å bedre arbeidsforhold og dermed rekrutteringssituasjonen, i tråd med vedtatt plan for legetjenestene. I 2019 ble det ansatt leger i fastestillinger på legevakt, bl.a. som del av strategien med å lette vaktbelastning for fastlegene. Effekten av tiltaket vil bli evaluert, anslagsvis høsten 2020.

Fysio- og ergoterapiressurser prioriteres inn mot korttidsplasser på avklaringsenhet, med sikte på opptrening og klargjøring/tilrettelegging i hjemmet. Dette inngår i ordinær drift i 2020, etter en forsøksperiode. For avtaleterapeuter er det fortsatt til dels lang ventetid, mens det for kommunale stillinger ikke er brudd på tidsfrister og det har vært mulig å prioritere Frisklivsatsingen. Siden det fortsatt er avvik på

prioriteringsnøkkelen for ergoterapi-tjenester, er det innenfor dette fagområdet det ville vært ønskelig å kunne øke kapasiteten noe.

Planer/vedtak

Opptrappingsplan for rusfeltet 2016-2020
Planen omhandler bl.a. tidlig innsats, helhetlige og sammenhengende tjenester og et styrket ettervern.

"Mestre hele livet" - regjeringens strategi for god psykisk helse
Strategien innebærer en vridning av rehabilitering til mer helsefremming og forebygging. Psykisk helse skal være en del av kommunens folkehelsearbeid. Flere tiltak i Porsgrunn skal bygge opp om egenmestring. I 2020 søkes det om tilskuddsmidler til "Rask psykisk helsehjelp", som er et lavterskeltilbud til personer med milde og moderate psykiske lidelser.

Nasjonal strategi mot hepatitter: 2018-2023
Målsettingen nasjonalt er å redusere hepatitt C-forekomsten med 90%. For å få til dette vil det kreves tett samarbeid om forebygging og behandling av sykdommen.

Nasjonal overdosestrategi 2019-2022
Dette er en videreføring av strategi fra 2014-2017, og vil ha et ytterligere forsterket fokus på råd, veiledning og oppfølging av somatisk helse og ernæringstilstand i tjenestetilbudet til brukerne.

Plan for habilitering og rehabilitering: Revisjon av planen høst/vinter 2019

Akuttmedisinforskriften
Forskrift 20.mars 2015 nr.231 om krav til organisering av kommunal legevaktordning, ambulansetjeneste, medisinsk nødmeldetjeneste m.v., fastsetter krav til opplæring for personell som bemanner legevakt. Videre stilles det kompetansekrav og bakvaktordning for leger på legevakt. Kravene i forskriften danner bakgrunnen for innholdet i utredning om interkommunalt samarbeid mellom legevaktene i Porsgrunn, Bamble og Kragerø.

Høsten 2019 vil det bli lagt ut til høring Nasjonal veileder for legevakt. Så langt innholdet nå er kjent, vil dagens lokaler til legevakt vanskelig innfri det som blir anbefalt for slik drift. Av andre nasjonale retningslinjer som gir føringer for virksomhetenes arbeid, er både styrking av svangerskaps- og barselomsorg og skolestartundersøkelser.

Innføring av pakkeforløp

Fra januar 2019 ble det innført følgende pakkeforløp i samhandlingen mellom spesialisthelsetjenesten og kommunene :

- Pakkeforløp for tverrfaglig spesialisert rusbehandling
- Pakkeforløp for utredning og behandling i psykisk helsevern, barn og unge.
- Pakkeforløp for utredning og behandling i psykisk helsevern, voksne.

Psykolog

Fra 2020 er det krav om at kommunene har tilgjengelig psykologkompetanse, primært med arbeidsoppgaver på systemnivå. I Porsgrunn har det i flere år vært ansatt psykolog i familiehelsetjenester, og det er fra høsten 2019 opprettet ny stilling organisert i virksomheten psykisk helsetjeneste og rusomsorg.

Akuttmedisinforskriften

Forskrift 20. mars 2015 nr. 231 om krav til organisering av kommunal legevaktordning, ambulansetjeneste, medisinsk nødmeldetjeneste m.v (akuttmedisinforskriften) fastsetter blant annet i § 7 og 8 nye krav til opplæring hos personer som bemanner legevakt (sykepleiere og leger). I tråd med dette skal alle på legevakt gjennomgå kurs i akuttmedisin og kurs i volds- og overgrepshåndtering. Ansatte på legevakta i Porsgrunn kommer til å gjennomgå denne opplæringen fortløpende.

Forskriften fastsetter også kompetansekrav og bakvaktordning for leger på legevakt. Dette er et av punktene som utredes i politisk sak om interkommunalt samarbeid mellom legevaktene Porsgrunn, Bamble og Kragerø.

Nye spesialiseringskrav for legetjenesten i kommunen

Etter de nye spesialiseringskrav skal alle fastleger være spesialister i allmenn medisin eller være under spesialisering. Porsgrunn kommune ønsker å tilrettelegge for hele spesialiseringsforløpet til allmenn-medisin i tillegg til utdannelse av kommunale leger.

Mål

På bakgrunn av utfordringene som er omtalt ovenfor settes følgende mål for perioden med tiltak for første år i perioden.

Periodemål 2020-23	Tiltak 2020
1. Bedret helse for befolkningen i Porsgrunn gjennom styrket fokus på helsefremming og forebygging.	1.1 Arbeidet med opplæring av kronikergrupper fortsetter. 1.2 Søke om tilskuddsmidler til "Rask psykisk helsehjelp" og evt. planlegge etablering av tiltaket. 1.3 Utvide åpningstid på ungdommens helsestasjon. 1.4 Vurdering av henvisningspraksis og gode rutiner for samhandling med spesialisthelsetjenesten beskrives, med bakgrunn i pakkeforløp barn og unge.
2. Skolehelsetjenestene skal ha ressurser på de ulike alderstrinnene i tråd med statlige normtall	2.1 Følge opp tidligere vedtak ved å styrke skolehelsetjenesten mot normtall ved å øke helsesykepleierressurs. 2.2 Skolestartundersøkelse med lege implementeres i tråd med nasjonale faglige retningslinje.
3. Styrke jordmortjenesten i tråd med nasjonal retningslinje for svangerskapsomsorgen	3.1 Øke jordmor ressurs tilsvarende 100% stilling på helårsbasis. 3.2. Øke ytterligere med forbehold om økte ressurser fra staten.
4. Gode og tilgjengelige helsetjenester for nyankomne flyktninger	4.1 Det gjennomføres helsekartlegging og -oppfølging av nyankomne flyktinger.
5. Øyeblikkelig hjelp tilbud innenfor rus og psykisk helse	5.1 Organisering og drift evalueres 2020
6. Sikre sammenhengende og rehabiliterende tjenester til personer med psykisk helsesvikt og rusproblemer	6.1 Overdoseforebyggende arbeid videreføres i tråd med ny strategi. 6.2 Evaluere handlingsplan mot overdoser og overdosedødsfall og utarbeide ny plan for 2020-2022 6.3 Øke antall personer med rusavhengighet som etter diagnostisering får gjennomført hepatittbehandling.
8. Iverksette tiltak i tråd med Akuttmedisinforskriften	8.1 Gi opplæring for legevaktpersonell i akuttmedisin og volds- /og overgrepshåndtering. 8.2 Planlegge og legge til rette for å oppfylle kompetansekrav for legevaktleger med spesialistdekning og bakvaktordning. 8.3 Ferdigstille utredning om legevaktsamarbeid for Porsgrunn, Bamble og Kragerø kommuner. Iverksette aktuelle tiltak. 8.4. Delta i utredning av Helsehus og evt. fremtidig lokalisering av legevakt 8.5 Oppstart av sykepleierpoliklinikk på legevakta fra februar 2020.
9. Følge opp opplæringskrav for legetjenesten	9.1 Organisere spesialiseringsløp for kommunalt ansatte leger (LIS3). 9.2 Legge til rette for vikarsamarbeid med fastleger som skal ha speisialisering/sykehusår.

6.3.4 Sosiale tjenester (inkl. boligsosiale tjenester)

Nøkkeltall

	Porsgrunn 2016	Porsgrunn 2017	Porsgrunn 2018	Kostragruppe 13
Prioritet				
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere (antall)	24	24	23	19
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år (B)	5 184	5 566	5 880	6 029
Netto driftsutgifter til tilbud til pers. med rusprobl. pr. innbyggere 20-66 år (B)	338	375	450	516
Netto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr innbygger 20-66 år (B)	2 014	1 986	1 969	2 162
Produktivitet				
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker (B)	42 009	46 393	47 816	53 967
Dekningsgrad				
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde (B)	58,2 %	48,9 %	53,0 %	45,2 %
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år (B)	3,5 %	3,4 %	3,4 %	3,3 %
Kvalitet				
Antall boliger godkjent av kommunen for finansiering med startlån, per 1000 innbyggere	1,4	1,7	1,8	1,4
Grunnlagsdata (Nivå 3)				
Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 25-66 år	5,9	6,1	5,9	

Kommentarer til nøkkeltallene

Prioritet

De siste årene har det vært et godt arbeidsmarked i Porsgrunn og Norge, som har ført til at mange innbyggere har kommet i arbeid, herunder også flere sosialhjelpsmottakere og flyktninger. I 2019 er det også bosatt færre flyktninger, som også har ført til en reduksjon av antall deltakere i Introduksjons-programmet. Det har igjen ført til lavere utgifter for NAV Porsgrunn som del av Porsgrunn kommune, og lavere enn sammenlignbare gruppe-13-kommuner.

Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere (antall)
Porsgrunn har om lag 23 % flere boliger til disposisjon pr 1000 innbyggere enn Gruppe 13. Dersom vi ser bort fra drabant-kommunene til de fire største byene i Norge, ligger vi på nivå med øvrige kommuner i Gruppe 13. Tallene inkluderer eide og innleide omsorgsboliger, flyktningeboliger, botilbud for rus og psykiatri, samt boliger for øvrige vanskeligstilte på boligmarkedet. I tillegg inkluderer tallene om lag 110 boliger med tildelingsrett på kjøp, hvor vi ikke har eie-/ leieansvar.

Netto driftsutgifter til personer med rusproblemer er lavere enn gruppe 13. Antall tjeneste-mottakere er stabilt. Brukerne har sammensatte behov og behov for langvarig hjelp og bistand.

Produktivitet

Se kommentar over om færre sosialhjelpsmottakere.

Dekningsgrad

Porsgrunn kommunen har færrest sosialmottakere ift. innbyggertall av alle store kommuner mellom Kristiansand og Drammen. Det er naturlig når antall sosialmottakere går ned, så øker andelen mottakere med sammensatte utfordringer, dvs den andelen som trenger sosialhjelp som hovedinntektskilde.

Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere (B); Porsgrunn har 25-32 % flere boliger til disposisjon pr 1000 innbyggere enn Gruppe 13. Dersom vi ser bort fra drabant-kommunene til de fire største byene i Norge, ligger vi på nivå med øvrige kommuner i Gruppe 13. Tallene inkluderer eide og innleide omsorgsboliger, flyktningeboliger, botilbud for rus og psykiatri, samt boliger for øvrige vanskeligstilte på boligmarkedet. I tillegg inkluderer tallene om lag 110 boliger med tildelingsrett på kjøp, hvor vi ikke har eie-/ leieansvar.

Kvalitet

De siste årene har det blitt litt færre sosialhjelpsmottakere, og det betyr at andelen mottakere med sammensatte utfordringer har blitt høyere, og det gjør at NAV delvis har redusert stønadslengden.

Antall boliger godkjent av kommunen for finansiering med startlån, per 1000 innbyggere;

Boligpriser i Porsgrunn kommune ligger fremdeles på et lavere nivå enn nasjonalt nivå og blant sammenlignbare kommuner.

Porsgrunn kommune fullfinansierer flere boliger med startlån og vi prioriterer nøkterne boligløsninger fortrinnsvis leiligheter i borettslag.

Dette medfører effektiv bruk av startlånsmidler. Vi bistår flere for lånemidlene vi har til disposisjon og treffer godt på målgruppen.

Utfordringer og strategi

Kvalitet

De siste årene har arbeidsmarkedet i Grenland vært relativt godt slik at det har vært mange ledige stillinger og mange innbyggere har fått jobb, herunder flere sosialhjelpsmottakere. I tillegg har Porsgrunn kommune/ NAV Porsgrunn satset på tett oppfølging av sosialhjelpsmottakere, slik at det er både færre brukere og lavere kostnader enn sammenlignbare kommuner i regionen.

Gjennomsnittlig stønadslengde (sosialhjelp) i Porsgrunn har gått litt ned siste år, trolig fordi man hurtigere får flere sosialhjelpsmottakere ut i jobb. Men samtidig har de som fortsatt mottar sosialhjelp ofte sammensatte utfordringer, og trenger mer bistand for å komme ut av situasjonen.

Utfordringer:

Det er omlag 2300 arbeidssøkere i kommunen - herunder:

- det er ca. 500 helt ledige arbeidssøkere
- det er ca. 1300 arbeidssøkere med nedsatt arbeidsevne (langtidssyke)
- det er i tillegg arbeidssøkere på tiltak, arbeidssøkere i deltidsjobber osv.

Men i skrivende stund kan det være noen mørke skyer i horisonten, bl a
- flere industribedrifter i Porsgrunn varsler nedbemanning og permitteringer høsten 2019
- og regjeringen varsler endringer i regelverket for arbeidssøkere og for flyktninger, som i neste omgang kan medføre økte kommunale kostnader.

En gruppe som dessverre har økt de siste årene i Porsgrunn er unge innbyggere som blir uføretrygdet, som er en statlig velferdsordning. Porsgrunn sin andel ligger over snittet av Telemark og over snittet i landet, og det kan føre til at mange unge kan få et liv som relativt passive stønadsmottakere og med lavere livskvalitet

Det kan være vanskelig å gi tilstrekkelig bistand til husstander som skal inn i boligmarkedet og særlig utfordringer med å etablere gode botilbud til noen av de prioriterte gruppene som må ha omfattende støtte for å mestre bosituasjonen.

Dekningsgrad

Endringene av antall mottakere av sosialhjelp henger sammen med mange faktorer, bl. a;

- endringer og omstillinger i industrien og næringslivet, dvs. tilgangen på arbeidsplasser
- tilgangen på statlige tiltaksplasser
- NAV sin evne til tett oppfølging og fokus på arbeidsmuligheter.

Det er også ca. 100 personer som er i jobb eller på pensjon/ trygd som mottar supplerende sosialhjelp, fordi deres grunninntekt er for lav, dvs. at kommunen dekker enkeltregninger for disse.
Antall nybosatte flyktninger er kraftig redusert de siste årene, og derfor reduseres også antall deltakere i Intro-programmet, som igjen medfører lavere kostnader. De siste to årene har resultatene etter Intro-programmet vært gode, dvs at 66% av deltakerne har gått ut i arbeid eller utdanning.

Antall kommunalt disponerte boliger har holdt seg stabilt siste 3 år, men det jobbes nå med et konkret prosjekt for å få redusert antall boliger. Det oppleves samtidig som positivt at kommunen har økt bruken av startlån.

Porsgrunn har 25-32 % flere boliger til disposisjon pr 1000 innbyggere enn Gruppe 13. Dersom vi ser bort fra drabant-kommunene til de fire største byene i Norge, ligger vi på nivå med øvrige kommuner i Gruppe 13. Tallene inkluderer eide og innleide omsorgsboliger, flyktningeboliger, botilbud for rus og psykiatri, samt boliger for øvrige vanskeligstilte på boligmarkedet. I tillegg inkluderer tallene 129 boliger med tildelingsrett, hvor vi ikke har eie-/ leieansvar.

Utfordringer

Det er ca. 380 - 390 personer som mottar økonomisk sosialhjelp i Porsgrunn. I tillegg er det ca. 85 deltakere i Introduksjonsprogrammet (flyktninger) og ca. 60 deltakere i Kvalifiseringsprogrammet (langtids sosialmottakere).
Dette er lovpålagte tjenester, og hvor brukerne/ deltakere har rettigheter på økonomisk stønad slik at kommunen har relativt store utgifter på disse områdene.
For å redusere kostnader og bidra til bedre livskvalitet er det svært viktig at kommune og NAV fokuserer på å få brukerne ut i arbeid, utdannelse og selvforsørget.

Det er p.t omlag 90 husstander som venter på tildeling av en konkret kommunal bolig, hovedtyngden er unge funksjonshemmede, personer med helsesvikt og barnefamilier. Det er behov for egnede boliger til personer med rusavhengighet og/ eller psykiske lidelser.

Det har i 2018 vært en del bytte av bolig for å bidra til optimal bruk av kommunalt disponerte boliger, f.eks Mule 12C der det er endret målgruppe, flyttinger fra store til mindre boliger grunnet endringer i husstandens behov.

Prioritet og produktivitet

NAV Porsgrunn har ca. samme andel brukere som gruppe 13, men samtidig færre antall brukere enn sammenlignbare kommuner i vår region. NAV Porsgrunn har satt av mye ressurser til tett oppfølging av brukerne for å bidra til jobb/ utdanning som skal fortsette i 2020, samt at NAV holder et nøkternt nivå når det gjelder saksbehandling av kommunale stønader.

Man jobber også med å få ned driftsutgiftene pr kommunale boliger. Brutto driftsutgift per kommunalt disponert bolig har de siste årene vært høyere enn Gruppe 13. Årsaken til dette er i det vesentligste innleie av boliger fra Porsgrunn Boligstiftelse, hvor vi betaler husleie inkl. kapitalkostnader, noe som påvirker KOSTRA-tallene negativt. Netto driftsutgifter til kommunalt disponerte boliger pr innbygger er utgifter som må dekkes av kommunens skatteinntekter og rammeoverføringer fra staten, indikatoren viser dermed prioritering av kommunens frie inntekter.

Bystyret vedtok å bygge om C blokken på Nystrand omsorgsboliger, som vil møte noe av behovet hos gruppen unge funksjonshemmede som venter på tildeling av bolig. Det legges samtidig opp til å øke innsatsen gjennom å komme tidlig inn og avdekke bistandsbehov, slik at tjenestemottaker kan få større valgmulighet på boligmarkedet. Bystyret har godkjent videre planlegging av ulike tiltak for å styrke tilbudet for personer med rusavhengighet og eller psykiske lidelser i sak 60/17. Disse gruppene har de senere år utgjort mellom 40-50 % av de som venter på tildeling av bolig. Økt selvbosetting i privat eie- og/eller leiemarked av flyktninger og andre vanskeligstilte er viktig for å løse boligbehovet hos ulike grupper vanskeligstilte. Vi har hatt stor nytte av fremskaffelse av bolig i private leieforhold ved bruk av depositumsfondet. Det er av stor betydning at det videreføres.

I 2019 ble det etablert "Rusfritt hus" jamfør bystyresak 60/17. Videre er det behov for et mer differensiert midlertidig botilbud for bostedsløse, og er to midlertidige gjennomgangsboliger i 2019.

Utfordringer: En hovedutfordring er at mange kommunale brukere mangler formell kompetanse a la fagbrev eller høyskole, slik at de har utfordringer med å skaffe seg jobb.
Det er også noen grupper sosialhjelpsmottakere som mottar relativt store utbetalinger ift. sin situasjon, f.eks. storfamilier. Disse utbetalingene stimulerer ikke til å være arbeidssøkere, søke utdanning eller å bli selvforsørget, og dette er grupper NAV vil spesielt følge opp kommende år.

Det er flere husstander som venter på tildeling av bolig enn hva som er av ledige kommunalt disponerte boliger. Antall husstander på venteliste varierer over året, status på venteliste medio oktober 2019 er:

- Unge hjemmeboende funksjonshemmede utgjør 7 %,
- Personer med helsesvikt med behov for særskilt tilrettelagt bolig utgjør 34%
- Personer med psykiske lidelser med behov for særskilt tilrettelagt bolig utgjør 7%,
- Rusavhengig utgjør 8%
- Andre vanskeligstilte 14%
- Familieboliger 3- 4 rom og større utgjør 22%
- Bolig med innskudd 8%

Vi vil fortsette løpende arbeid med å redusere netto driftsutgifter til kommunalt disponerte boliger pr innbygger ved årlig å regulere til gjengs leie for de boliger som er i posisjon til det. I tillegg vil vi fortsatt ha sterkt fokus på å redusere tomkjøring og husleietap.

Aktiv bruk av startlån og boligtilskudd til kjøp av egen bolig er et viktig boligtiltak for å bistå langvarig vanskeligstilte inn på boligmarkedet. Videre aktiv bruk av depositumslån / garanti til private leieforhold som et sentralt virkemiddel for å bistår vanskeligstilte på boligmarkedet.

Det er behov for et nytt botilbud med heldøgns helse- og omsorgstjenester for tre (3) personer med komplekse og omfattende omsorgsbehov. Botilbudet må tilpasses omsorgsbehovene og være sentrumsnært.

Planer/vedtak

Bystyrets vedtak om bosetting av flyktninger i 2019 og årene fremover vil være styrende for målsettinger og ressursbruk på dette feltet.

Statlige/regionale krav og forventninger

- Staten ved IMDi vet ennå ikke antall flyktninger som skal bosettes i 2020, men det antas at det vil ligge på samme nivå som 2019 - trolig cirka 35 personer i Porsgrunn. Herunder er det forventninger til at kommunen skal ivareta bosetting og Introduksjonsprogram ihht. lovverket.
- Staten ved Arbeids- & Sosialdepartementet har forventninger om at kommunen skal ivareta lovforpliktelsene knyttet til økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogrammet. Det er besluttet at kommunene skal ha aktivitetsplikt for sosialmottakere, dvs. for gruppen opp tom 30 år.
- Regjeringen har lagt frem forslag til endringer av regelverk for flyktninger og arbeidssøkere, og hvis de blir vedtatt, vil det trolig medføre økte forpliktelser og økte kostnader for kommunene.
- I januar 2019 innføres pakkeforløp for tverrfaglig spesialisert behandling (TSB)
- Stortingsmelding 17 (2012-2013) «Byggje – bu – leve» Ein bustadpolitikk for den einskilde, samfunnet og framtidige generasjoner.
- Bolig og velferd – Nasjonal strategi for boligsosialt arbeid (2014-2020)
- Opptrappingsplanen for rusfeltet (2016-2020)

Mål

På bakgrunn av utfordringene som er omtalt ovenfor settes følgende mål for perioden med tiltak for første år i perioden.

Periodemål 2020-23	Tiltak 2020
1. Redusere antall sosialhjelps-mottakere med 15 %	1.1 NAV; Bidra til 5 % færre sosialhjelpsmottakere i 2020 1.2 NAV; Bidra til at varighet på stønad reduseres i snitt til 5,8 mnd. 1.3 NAV; Videreutvikle Aktivitetsplikt, for å bidra til at flere mottakere kommer i arbeid og blir selvforsørget
2. Bosette og inkludere flyktninger iht. bystyrevedtak	2.1 NAV; Bosette flyktninger i 2019 iht. Bystyrets vedtak 2.2 NAV; Koordinere Introduksjonsprogrammet i kommunen og bidra til at minimum 55 % voksne flyktninger årlig kommer ut i arbeid/ utdannelse etter programmet (blir selvforsørget e/ programmet) 2.3 NAV; Videreføre ArbeidsIntro i redusert form ut 2020 i samarbeid med Voksenopplæring og Keops, for å få flere flyktninger ut i arbeid
3. Gjennomføre Kvalifiserings-programmet	3.1 NAV; cirka 55 deltakere i KVP, i samarbeid med Keops 3.2 NAV; Bidra til at 55 % av KVP-deltakere kommer ut i arbeid/ utdannelse (blir selvforsørget etter programmet)
4. Bidra til at Porsgrunn skal være en attraktiv kommune i vekst	4.1 NAV; Månedlig kontakt med minst 180 arbeidsgivere for å gi tilbud om service 4.2 NAV; Bidra i alle næringsfora/ nettverk for å gi service og bidra til etablerte og nyetablerte bedrifter.
5. Bidra til å redusere antall unge på passive ytelser (Talenter for Fremtiden)	5.1 NAV; Delta i skolenes rådgiver-nettverk, samt info til elever og foreldre/ pårørende, både arbeidsmarkedskunnskap og økonomisk veiledning 5.2 NAV; følge opp prosjekt, som skal sikre at flere unge gjennomfører videregående skole og kommer ut i arbeid.
6. Utvikling av digitale sosiale tjenester	6.1 Fortsette utviklingen av bedre digitale sosiale tjenester, for å forbedre kommunens nett-tjenester og effektivisere samhandling med brukerne
7. Styrke ettervernet	7.1 Etablere full drift av "rusfritt hus" i løpet av 2020.
8. Likemannsarbeid i Grenland	8.1 Overgang fra prosjekt til varig drift 8.2. Videreføre modell for likemannsarbeid og videreutvikle samhandling og rutiner
9.Bistå prioriterte vanskeligstilte grupper med bistand til bolig	9.1. Bistå søkere inn i det private boligmarkedet enten gjennom eie eller leie, ved blant annet aktivt bruk av startlån og boligtilskudd, depostiumslån/garanti. 9.2 Utleie av kommunalt disponerte boliger til de ulike målgruppene 9.3 Ta i bruk omdisponerte boliger/ nye boliger til funksjonshemmede og rusavhengige, jamfør bystyrets vedtak 9.4 Fremskaffe 3 boenheter med heldøgns helse- og omsorgstjenester

Driftstiltak og konsekvensjusteringer samlet for Helse og omsorg

Tabellen nedenfor er en fullstendig oversikt med alle endringene fra opprinnelig budsjett 2019 til forslag til budsjettramme for 2020 for rammeområdet. Endringene gjelder lønns- og prisjustering (tekniske justeringer) andre endringer i budsjettrammene i 2019 som videreføres. Og ikke minst er det tiltak som refererer seg til endringer i aktivitet, - tidligere vedtatte og nye tiltak og det gjelder innsparingstiltak innenfor området.

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2020	2021	2022	2023
Vedtatt budsjett	**902 815**	**902 815**	**902 815**	**902 815**
Sum Prisjustering og diverse endringer	**-286**	**-286**	**-286**	**-286**
Sum Budsjettendringer inneværende år	**43 332**	**43 532**	**43 532**	**43 532**
Tekniske justeringer	**43 046**	**43 246**	**43 246**	**43 246**
Konsekvensjustert ramme	**945 861**	**946 061**	**946 061**	**946 061**
Tidligere vedtatte tiltak				
300 Felles: Felles transport på tvers av virksomheter	-700	-700	-700	-700
301 Familiehelsetjenesten: Jordmor, 1 årsverk	325	325	325	325
306 Psyk.Helse: Psykolog, inntektsbortfall.	300	300	300	300
306 Psyk.Helse: Rask psykisk helsehjelp	0	700	1 500	1 500
325 HMR: Kortidslageret økt bemanning	375	375	375	375
325 HMR: Legevakt	-1 000	-2 000	-2 000	-2 000
Andre tiltak/Interne endringer	-549	-549	-549	-549
Sum Tidligere vedtatte tiltak	**-1 249**	**-1 549**	**-749**	**-749**
Innsparingstiltak				
1% Effektivisering	-8 886	-8 886	-8 886	-8 886
Sum Innsparingstiltak	**-8 886**	**-8 886**	**-8 886**	**-8 886**
Nye tiltak				
300 Felles omsorg: Justering dagtilbud demente	700	700	700	700
300 Felles omsorg: Økt egenandel ressurskrevende brukere	3 500	3 500	3 500	3 500
300 Felles - helse og omsorg: Omsorgsteknologi	400	1 000	1 000	1 000
301 Familiehelsetjenester: Psykisk helse - ungdom	500	1 000	1 000	1 000
325 Helse, mestring og rehabiliteringstjenester: Fysioterapi	0	850	850	850
325 Helse, mestring og rehabiliteringstjenester: Grenland Legevakt	0	-2 000	-2 000	-2 000
Andre tiltak/Interne endringer	136	136	136	136
Korreksjon matbudsjett sykehjem	2 800	2 800	2 800	2 800
Ny avtale på arbeidssko	1 318	923	923	923
Sum Nye tiltak	**9 354**	**8 909**	**8 909**	**8 909**
Nye tiltak og realendringer budsjett	**-781**	**-1 527**	**-727**	**-727**
Ramme 2020-2023	**945 080**	**944 535**	**945 335**	**945 335**

Investeringsbudsjett samlet for Helse og omsorg

Beløp i 1000	Økonomiplan				Sum
Investeringsprosjekter	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2020-23**
Helse og omsorg					
Boliger til prioriterte grupper ÅBEV	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Frednes sykehjem - uteområde	5 000	0	0	0	5 000
Helsehus / legevakt - planlegging	2 000	0	0	0	2 000
Sykehjemsutbygging trinn 3 utvid. Mule	5 000	5 000	2 000	100 000	112 000
Tilrettelagte boliger for mennesker med rus/ROP-utfordringer	17 300	0	0	0	17 300
Utskifting av inventar sykehjemmene	500	500	500	500	2 000
Sum Helse og omsorg	**31 800**	**7 500**	**4 500**	**102 500**	**146 300**
Sum investeringsprosjekter	**31 800**	**7 500**	**4 500**	**102 500**	**146 300**

Det beløpsmessig største tiltaket her er bevilgningen på 100 mnok i 2023 til Sykehjemsutbyggingen trinn 3 på Mule, - det er starten på et prosjekt med en anslått kostnadsramme på 250 mnok, ferdigstilt i 2024/25. To mindre prosjekt gjelder uteområde på Frednes sykehjem, og til utredning vedr helsehus/legevakt.

6.4 Miljø og byutvikling

Beskrivelse av rammeområdet

Rammeområdet omfatter følgende virksomheter:	**Netto driftsutgifter 2019 – Rammeområdets andel:**
• Byutvikling • Brann- og feiervesen • Kommunalteknikk • Bygg- og eiendomsdrift	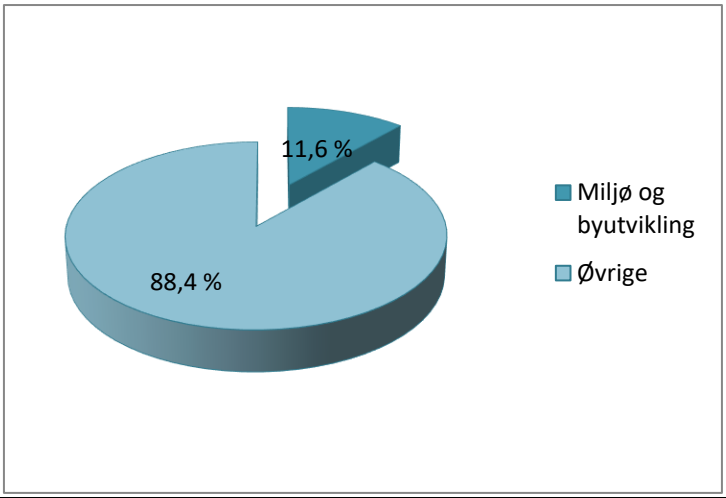

For 2020 viser budsjettforslaget få nye satsninger grunnet krevende rammer. For miljø og byutvikling vil hovedfokuset være å holde trykk i de utviklingsprosessene sektoren har ansvar for og drifte på så god måte som mulig innenfor de økonomiske rammene vi får tildelt.

Av organisatoriske prosesser som bør nevnes som viktige for 2020 er Grenland brann og redningsvesen. By- og kommunestyrene i Bamble, Drangedal og Porsgrunn vedtok våren 2019 opprettelsen av en felles brann- og redningsberedskap. Grenland brann og redning IKS skal etableres og realiseres fra 1. januar 2020. Den nye organisasjonen vil hovedsakelig dekke 3 kommuner med et areal på over 1532 kvadratkilometer. Den nye organisasjonen vil bestå av 110 ansatte fordelt på 3 brannstasjoner og blir dermed det mest slagkraftige brannvesenet i Telemark.

6.4.1 Byutvikling - fysisk plan og tilrettelegging, herunder geodata og byggesak

Nøkkeltall

	Porsgrunn 2016	Porsgrunn 2017	Porsgrunn 2018	Kostragruppe 13
Prioritet				
Fysisk planlegging, kulturminner, natur, nærmiljø, kommune netto driftsutgifter på funksjon/tjenesteområde beløp per innbygger (kr)	692	613	642	731
Kart og oppmåling korrigerte brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr)	184	212	209	190
Plansaksbehandling korrigerte brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr)	273	299	263	327
Grunnlagsdata (Nivå 3)				
Antall planer med høringsfrist i alt i rapporteringsåret	9	11		
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for opprettelse av grunneiendommer, 3 ukers frist	31	16		

Kommentarer til nøkkeltallene

Kvalitet

Kvalitet kan være at en tjeneste er utført i henhold til gjeldende lovverk, at rettsikkerhet er ivaretatt, saksbehandlingstid er innenfor frist og at en god kundebehandling. Kommunen har en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på tre ukers saker, på byggesak og geodata, innenfor lovpålagt frist. Det er en jevn økning av antall vedtatte private planer. For 2019 forventes høring av ca 10 planer. Kommunen gjennomfører årlig en brukerundersøkelse for å vurdere kundetilfredsheten med byggesaker. I 2018 var resultatet på 4,5 dette er i samsvar med målet på 4,5 og en oppgang fra 2017 da resultatet var på 4,1. En annet indikator på kvalitet kan være i hvor stor grad Fylkesmannen omgjør klager som blir oversendt fra kommunen. I 2018 ble det oversendt 13 klager til sluttbehandling hos Fylkesmannen, og Fylkesmannen fulgte kommunens innstilling i alle sakene.

Prioritet og produktivitet

Nøkkeltallene viser et nivå med de andre kommunene i gruppe 13, men det varierer noe fra år til år. Tallene er ikke alltid en god indikator, da det er variasjon i kommunenes grunnlag. Det er mange store planer og byggesaker, dette vil også prege virksomheten fremover. Reguleringsplan for ny E18, og revidering av kommuneplan har vært to store planer i 2017,2018 og 2019. Her er det innsigelser som forventes løst i 2020. I tillegg er det utarbeidet forlag til kulturminneplan, oppfølging av bypakkeprosjekter, regulering av flere boligområder og næringsområde på Lønnebakke m.fl. Det pågår regulering av nedre del av Frednes, dette arbeidet vil fortsette i 2020. Vi ser derfor for oss en høy aktivitet for hele virksomheten i årene fremover. For øvrig henvises det til kapittel 6.1.2 Samfunnsutvikling.

Mål

På bakgrunn av utfordringene som er omtalt ovenfor settes følgende mål for perioden med tiltak for første år i perioden.

Periodemål 2020-23	Tiltak 2020
Legge til rette for en fremtidsrettet byutvikling, som støtter opp under målet om ønsket befolkningsvekst.	Planstrategi gjennomført
Kommunedelplan for knutepunktet er vedtatt	Kommuneplanprosess for Knutepunktet er igangsatt

6.4.2 Kommunalteknikk

Nøkkeltall

	Porsgrunn 2016	Porsgrunn 2017	Porsgrunn 2018	Kostragruppe 13
Prioritet				
Brutto investeringsutgifter i kr pr. innbyggere, komm. veier og gater	466	435	369	1 024
Samferdsel, kommune nettodriftsutgifterbeløp pr innb (kr)	1 101	1 033	1 450	915
Produktivitet				
Avløp - Gebyrgrunnlag per innbygger tilknyttet kommunal avløpstjeneste (kr/tilkn.innb)	1 512	1 901	1 840	
Brutto driftsutgifter ekskl. avskrivninger i kr pr. km kommunal vei og gate (B)	110 955	115 754	128 102	130 649
Renovasjon - Gebyrgrunnlag per årsinnbygger for kommunal avfallshåndtering (kommune)	968	984	1 052	
Vann - Gebyrgrunnlag per innbygger tilknyttet kommunal vannforsyning (kr/tilkn.innb)	1 041	1 095	1 146	
Dekningsgrad				
Andel av total kommunal vannleveranse til lekkasje (prosent)	38,1 %	37,1 %	36,0 %	
Andel fornyet kommunalt ledningsnett, gjennomsnitt for siste tre år (prosent)	0,6 %	0,8 %	1,0 %	
Antall kilometer kommunal vei og gate per 1000 innbygger	6,74	6,76	6,74	5,23
Kvalitet				
Avløp - Andel fornyet spillvannsnett, gjennomsnitt for siste tre år (B)	0,7 %	1,2 %	1,4 %	0,7 %
Vann - Estimert gjennomsnittlig husholdningsforbruk per tilknyttet innbygger (l/pers/døgn)	165	166	167	
Vann - Estimert vannlekkasje per meter ledning per år (m3/m/år) (B)	5,9	5,3	4,9	5,5
Grunnlagsdata (Nivå 3)				
B7. Mengde kommunalt vann til lekkasje	1 948 565	1 794 169	1 692 963	
Septiktømming - antall tilknyttedede innbyggere	1 198	731	731	
Total vannleveranse på kommunalt distribusjonsnett	5 114 344	4 836 036	4 702 674	

Kvalitet

Vannkvaliteten i Porsgrunn kommune er svært god og stabil. For å sikre fortsatt god kvalitet er også restriksjoner i nedbørfeltene svært viktig.

Analysen for Farris og Mjøvann foreligger med følgende anbefalinger om tiltak:

- Føre-var prinsippet må vurderes når det gjelder hva som kan tillates etablert av nye aktiviteter i nedbørfeltet, deriblant omfanget av fremtidig beitevirksomhet
- Videreføring av dagens restriksjoner med hensyn på menneskelig aktivitet i nedslagsfeltet
- Kartlegge mulige tilførsler fra hus og hytter til drikkevannskildene også fra nabokommunene

Vi har nådd målsettingene satt i hovedplan vann og hovedplan avløp med utskiftningene av vann og avløpsnettet, samt lekkasjereduksjon. Dette synliggjøres i parameterne innenfor dekningsgrad og kvalitet.

Målsetningene videreføres med de investeringer som ligger i forslag til økonomiplan.

Prioritet og produktivitet

Brutto driftsutgift i kr. pr. km. kommunal vei og gate er betydelig lavere enn sammenlignbare kommuner.
De siste årene har det vært lite midler til re-asfaltering. Dette har bidratt til redusert vei kapital. I tillegg til dette så hadde vi en utfordrende vinter i 2018, med et overforbruk på ca 8 millioner kroner, som er det dobbelte av en normal.vinter. Bypakke-midler har fokus på re-asfaltering av gang- og sykkelveier langs fylkesveier og kommunale veier. Dette medfører at KOSTRA-tallet "Netto driftsutgifter til samferdsel i alt pr. innbygger" øker uten bruk bruk av kommunale midler. Dette styrker vei kapitalen, men veier likevel ikke opp for den lave årlige bevilgning til asfaltering/div. veiutbedringer.

Netto driftsutgifter til samferdsel i alt pr. innbygger ligger over gjennomsnittet. Dette skyldes i hovedsak to forhold. Det ene gjelder driften av fjordbåtene og det andre forholdet er at Porsgrunn har 28 % mer vei pr. innbygger enn Gruppe 13.

Utfordringer og strategi

Kvalitetspolitikk

Kommuneplanens samfunnsdel har fire utviklingsmål:

- En god kommune å bo i
- En fremtidsrettet byutvikling
- Et nyskapende og variert næringsliv
- En organisasjon med evne til endring og forbedring

Hovedfokus på følgende områder:

- Befolkningsvekst
- Barn og unge

Kommunalteknikk bidrar til hovedfokus «Befolkningsvekst» ved å tilrettelegge for forsyning av vann og bortleding av avløpsvann for planlagte utbyggingsområder ihht Kommuneplanens arealdel.

Utfordringer knyttet til faste oppgaver, mål fra HP, status og utvikling på måltallene, egne planer, mv.	
Utfordring	**Beskrivelse**
1.1 Forbedringsmål - Redusere lekkasjetap vann	Aktiv lekkasjesøk, utskifting 1% pr år
2.1 Forbedringsmål - Redusere fremmedvann til avløpsnett	Aktiv feilsøking, utskifting 1% pr år, pålegg om separering
3.1 Kvalitetsmål - Ytre miljø	Se Måltall
4.1 Kvalitetsmål - Kvalitet	Se Måltall
5.1 Kvalitetsmål - Økonomi	Se akkumulert budsjett og regnskap
6.1 Bypakke Grenland	Praktisk og fysisk gjennomføring av Grønn lenke, Sverresgate og Storgata
7.1 Nedbørsfeltene for drikkevann	Lage plan for gjennomføring av felles håndtering av avløpsløsninger for spredt bebyggelse i Siljan, Larvik og Porsgrunn.
8.1 Digitalisering av infrastruktur	Ferdigstille prosjektet og starte implementering i organisasjonen.

Mål for virksomheten med bakgrunn i omtalte utfordringer.
1.2 Redusere lekkasje med 2,5% pr/år (se Måltall og hovedplan vann)
2.2 Årlig reduksjon 500 m3 (middeldøgn). (Se Måltall og hovedplan avløp)
3.2 Se Måltall Rensegrad
4.2 Se Måltall kvalitet
5.2 Se akkumulert budsjett og regnskap
6.2 Gjennomføre i hht Handlingsprogrammet til Bypakke Grenland
7.2 Lage plan for gjennomføring av felles håndtering av avløpsløsninger til Farris.
8.2 Videreføre prosjektet og fortsette implementering i organisasjonen.

Tiltak i virksomheten dette år i hht. mål. Beskrivelse av status ved utgangen av hver tertialperiode		
Tiltak	**Beskrivelse**	**Status**
1.3	Utskifting av 1 % ledningsnett pr år, aktivt lekkasjesøk og pålegg om utbedring av stikkledninger.	
2.3	Utskiftning 1% av avløpsnettet pr år, aktiv feilsøking på fremmedvann til avløpsnettet og øke antall pålegg om separering.	
3.3	Optimalisering av renseanleggene ved hjelp av ny teknologi og kompetansehevende tiltak.	
4.3	Øke fokus og bevisstgjøring av personell rundt kvalitetshendelser	
5.3	Holde driftskostnader innenfor +/- 1%, i hht budsjett (forutsatt at selvkost justeres til 0, i tertialrapporteringene)	
6.3	Praktisk gjennomføring i hht planer	
7.3	Utarbeide fremdriftsplan i samarbeid med Siljan og Larvik.	
8.3	Ta i bruk sensorteknologi for å effektivisere arbeidsoperasjoner.	

Måltabeller

Forbedringsmål:

Forbedrings-mål	Prosess	Startverdi	Mål	Tiltak	Ansv
Redusere lekkasjetap vann	KP-1.2 Drift vann og avløp	45 % lekkasjetap (2015)	2,5 % poeng reduksjon pr år (25 % lekkasje i 2024)	Utskifting (% pr år)	Avd.led Plan
				Aktiv lekkasjesøk (ant meter finsøk)	Avd.led VA
				Pålegg om utbedring (ant)	
Redusere fremmedvann til avløpsnettet	KP-1.2 Drift vann og avløp	12.000 m^3 fremmedvann (middeldøgn 2016)	Årlig reduksjon 500 m^3 middeldøgn	Utskifting (% pr år)	Avd.led Plan
				Aktiv feilsøking (ant meter finsøk)	Avd.led VA
				Pålegg om separering (ant)	Avd.led Plan og VA

HMS-mål:

Område	Målepunkt	Mål	Hvor	Ansv
HMS	Sykefravær siste 12 mnd	< 4 %	Rapportering og styring	Virk.led
	Rapporterte HMS hendelser.	2 pr ansatt pr år	Hendelsesmodul i TQM-Enterprise	Alle
	Hendelser med:			
	Alvorlighetsgrad - Høy	< 5 stk		
	Skade u/fravær	< 2 stk		
	Skade m/fravær	0 stk		

Driftsmål – ansv Avd.led VA:

Område	Målepunkt	Mål	Hvor
Ytre miljø	Rensegrad renseanlegg KRA – P HRA - P LRA – P ORA - P KRA - KOF HRA - KOF LRA - KOF ORA - BOF Overløpsutslipp ledningsnett KRA HRA LRA ORA	Inkl overløp >90 % >90 % >90 % >90 % >60 % >60 % >55 % >90 % Målt som P (fosfor) <15 % <15 % <15 % <15 %	ID-155 Beregninger lagret under hvert RA her: I:\Kommunalteknikk\05 Vann og Avløp\02 Avløp
Kvalitet	Rapporterte kvalitetshendelser	1 pr ansatt pr år	Hendelsesmodul i TQM-Enterprise
	Avbrudd i vannforsyningen	0 ledningsbrudd > 8 timer	Gemini
	Kjelleroversvømmelser	0	Gemini
Økonomi	Driftskostnader i forhold til budsjett – Vann Driftskostnader i forhold til budsjett – Avløp Prosjekteringskostnad pr prosjekt Kostnad rehabilitering vha graving Kostnad rehabilitering «no dig» Vann Avløp	+/- 1 % +/- 1 % Prosjekteringskostnad pr prosjekt <22.000 kr/meter <6.000 kr/meter <4.000 kr/meter	Regnskap og økonomi Agresso ISY Prosjektøkonomi og I:\Kommunalteknikk\03 Prosjekt\Årsproduksjon\Erfaringstall 2017-dd

6.4.3 Bygg- og eiendomsdrift

Nøkkeltall

	Porsgrunn 2016	Porsgrunn 2017	Porsgrunn 2018	Kostragruppe 13
Prioritet				
Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per innbygger (B)	4 278	4 529	4 866	5 024
Samlet areal på formålsbyggene kommunen eier i kvadratmeter per innbygger (B)	4,9	5,2	5,2	4,1
Produktivitet				
Herav energikostnader for kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter (B)	103	111	131	125
Herav utgifter til renholdsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter (B)	115	125	117	174
Korrigerte brutto driftsutgifter totalt eiendomsforvaltning, kommune utgifter per kvadratmeter bygg (kr)	865,4	861,3	923,4	1 087,2
Utgifter til driftsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter (B)	430	435	478	584
Utgifter til vedlikeholdsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter (B)	6	19	28	111

Kommentarer til nøkkeltallene

Kvalitet

Brukerundersøkelsene er en viktig del av virksomhetenes utviklings- og forbedringsarbeid, resultatene viser at brukerne stort sett er rimelig tilfredse med tjenestene som leveres.

For Bygg- og eiendomsdrift er forbedringsområdet informasjon/ kommunikasjon med brukerne av bygg, samt oppfølging av innmeldte tiltak og ønsker.

Prioritet

Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning pr innbygger, er utgifter som må dekkes av kommunens frie inntekter. Vi har hatt en økning de siste årene, men ligger fortsatt lavere enn nivået til KG13. En av årsakene til vår økning er bl.a satsing på vedlikehold av formålsbyggene.

Samlet areal på formålsbygg som kommunen eier har økt siste 3 år, mens KG13 er på samme nivå. Vi har nå ca. 26 % mer areal per innbygger enn gjennomsnittet for KG13, dette gjelder spesielt innen formålsgruppene kultur- og institusjonsbygg. Vedtatte investeringstiltak vil forsterke denne trenden, gitt dagens innbyggertall.

Produktivitet

Våre utgifter til vedlikehold ligger fortsatt lavt sammenlignet med både KG13 og landet for øvrig, utgiftene til vedlikehold var i 2018 kr 28 pr/m², mot KG13 som brukte kr 111 pr/m². Det forventes en økning i våre utgifter til vedlikehold, da det i kommende handlingsplanperiode er signalisert/vedtatt en ytterligere økning i

bevilgingen til vedlikehold. Dette er en svært positiv utvikling både mht. ivaretakelse av bygningsmassen og for den tjenesteytingen som utføres i byggene.

Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter viser driftsutgifter ved kommunens egen tjenesteproduksjon. Dette innbefatter drift og vedlikehold av formålsbyggene, samt forvaltning av hele kommunens bygg og eiendomsmasse. Kostnadene er stabilt lavere enn KG13 hovedsakelig grunnet våre lave utgifter til vedlikehold.

Renhold:

Utgifter til renhold per kvadratmeter(eide bygg), har økt pga opprydding i arbeidsavtaler de 3 siste årene, men vi ligger fortsatt lavere enn KG13. Det er anskaffet nytt digitalt system for generering av renholdsplaner på iPad og renholds kalkyler. Det nye planleggingssystemet gir oss et godt grunnlag for å optimalisere våre renholds leveranser, fleksibilitet for endringer i lokaler og løpende oversikt over utført arbeid. Våre brukere vil kunne få en oversikt over hvilke arbeidsoppgaver som er utført og hva de kan forvente å få levert fra renholdsavdelingen. Renhold utgjør en vesentlig del av FDV kostnadene i et bygg, samtidig som riktig renhold er viktig og nødvendig for vedlikehold, helse, miljø og trivsel. Digitale renholdsplaner på iPad gir renholderne en komplett oversikt over dagens arbeids-oppgaver, periodisk vedlikehold, samt elektronisk kommunikasjon med sin leder og tilganger på produktinformasjon, opplæring etc.

Drift:

Vi har redusert forbruket av energi målt i kwh, men utgiftene økte også i 2018, selv om KG13 også har økt utgift. Årsaken er delvis endring av måleparameter som nå kun er eide bygg, samt at fjernvarme er relativt dyrt i perioder, at andre har bedre innkjøpsavtaler og/eller er blitt enda bedre på å spare energi (målt i kwh).

Det vil fremover fortsatt være sterkt fokus på å redusere energibruken gjennom tett oppfølging og kursing av ansatte. Det er i perioden bevilget 40 MNOK i investeringsmidler til ENØK-tiltak for å redusere energi forbruket målt i kwh. Driftsavdelingen vil med noe endret organisasjon skjerpe kravene til effektivitet, løpende oppfølging og drift av kommunens bygg.

Det vil i 2019/-20 jobbes med nyanskaffelse eller utvidelse av eksisterende FDV system, tilpasset nettbrett og smarttelefon. Dette vil gi bedre effektivitet, struktur og oppfølging av lovpålagte internkontroll rutiner.

Dekningsgrad

Porsgrunn har 4 flere boliger pr 1000 innbyggere enn KG13. Selv om det for denne indikatoren regnes som positivt å ha høy andel, er det en overordnet målsetting å redusere antall kommunalt disponerte boliger.
Dette gjøres bl.a ved å avvikle innleieforhold og tildelingsrettigheter, samt salg av boliger. Det vil i kommende periode bli foretatt en evaluering av bolig-porteføljen for å søke å tilpasse den til boligbehovet.

Måltabell

Periodemål 2020-23	Tiltak 2020
1. Drift av bygg skal være kostnadseffektiv og bedre enn kommunegruppe 13	1.1 Anskaffe og implementere nytt forvaltningssystem – systematisk/periodisk oppgavefordeling og gjennomføring. 1.2 Analysere Kostra tall hvor vi ligger høyere, kartlegge og planlegge tiltak for å redusere utgifter .
2. Energiutgiftene i kr/m² skal i perioden være 5% bedre enn snittet av kommunegruppe 13.	2.1 Styring av tekniske anlegg gjennomgås 2.2 Gjennomføre prioriterte Enøk tiltak
3. Boligporteføljen skal evalueres og tilpasses behovet	3.1 Gjennomføre forprosjekt: bygge egnede boliger i egenregi på egen tomt 3.2. Analysere/vurdere fremtidig behov for ulike boligtyper

6.4.4 Brann og feiervesen

Nøkkeltall

	Porsgrunn 2016	Porsgrunn 2017	Porsgrunn 2018	Kostragruppe 13
Prioritet				
Antall boligbranner pr. 1000 innbyggere	0,44	0,61	0,36	0,35
Antall utrykninger: sum utrykninger til branner og andre utrykninger pr. 1000 innbyggere	23,0	22,1	21,6	19,3
Netto driftsutgifter til funksjon 338 pr. innbygger (B)	59	53	67	62
Netto driftsutgifter til funksjon 339 pr. innbygger (B)	1 061	1 063	1 117	743

Kommentarer til nøkkeltall

Antall boligbranner pr. 1000 innbyggere har gått noe ned de siste årene, men dette tallgrunnlaget opptrer varierende, blant annet fordi det mangler tilstrekkelig måling over flere år. Antall utrykninger ligger relativt stabilt.Utgiftene til beredskap (funksjon 339) har de siste årene vært tilnærmet uendret, på tross av økning i lønnsutgifter og prisnivåer, noe som indikerer at brannvesenet totalt sett har redusert sitt driftsbudsjett de siste årene.

Porsgrunn brannvesen har høyere driftsutgifter enn KOSTRA-gruppe 13. Dette har sammenheng med at Grenland er Norges største risikoregion med mye industri som har storulykkepotensiale, noe som stiller høye krav til arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap for lokalbefolkningen. I tillegg er det krav om (jf. Forskrift om organisering av brannvesen) brannstasjoner både i Brevik og på Sandøya for å opprettholde en tilstrekkelig beredskap for alle innbyggerne. Det er noe ulik rapportering innenfor denne KOSTRA-gruppen som medfører noe usikkerhet i tallene. Innenfor funksjon 338 (forebygging) ligger brannvesenet stabilt, på relativt likt nivå med KOSTRA-gruppe 13.

Utfordringer og strategi

Brann- og redningstjenesten har en økende oppgave og tjenesteportefølje, og brannvesenet er i større grad ute på redningsoppdrag av ulik karakter, samt økt fokus på håndtering av tilsiktede hendelser og naturbaserte hendelser. Dette stiller strenge krav til samarbeid, samordning, kompetanse, utstyr og materiell, og ikke minst HMS. Det er et visst etterslep på vedlikehold og tilpasninger til HMS-krav på brannstasjonen.

Det anslås at det nye Grenland brann- og redning vil være i full drift i ca 2021, og dette vil på sikt gi innsparingssynergier for Porsgrunn kommune. Slike innsparinger er imidlertid ikke reelle før IKS'et er etablert og gevinstrealisering er et faktum. Det pågår også en prosess om samarbeid med industriberedskapen på Herøya. Allerede vedtatt innsparingstiltak på ny brannordning må vurderes på nytt med utgangspunkt i endrede forutsetninger og tidsperspektiv.

Måltabell Brann- og feiervesen

Periodemål 2020-23	Tiltak 2020
1. Ny brannorganisering - Grenland brann og redning	1.1 Grenland brann og redning etableres i løpet av 2020 og effektueres i 2021.
2. Samarbeid med industriberedskapen	2.1 Fullføre prosjekt om brann og redningssamarbeid med industriberedskapen på Herøya

Driftstiltak og konsekvensjusteringer samlet for Miljø og byutvikling

Tabellen nedenfor er en fullstendig oversikt med alle endringene fra opprinnelig budsjett 2019 til forslag til budsjettramme for 2020 for rammeområdet. Endringene gjelder lønns- og prisjustering (tekniske justeringer) andre endringer i budsjettrammene i 2019 som videreføres. Og ikke minst er det tiltak som refererer seg til endringer i aktivitet, - tidligere vedtatte og nye tiltak og det gjelder innsparingstiltak innenfor området.

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2020	2021	2022	2023
Vedtatt budsjett	**237 945**	**237 945**	**237 945**	**237 945**
Sum Prisjustering og diverse endringer	**-817**	**-817**	**-817**	**-817**
Sum Budsjettendringer inneværende år	**8 137**	**8 137**	**8 137**	**8 137**
Tekniske justeringer	**7 320**	**7 320**	**7 320**	**7 320**
Konsekvensjustert ramme	**245 264**	**245 264**	**245 264**	**245 264**
Tidligere vedtatte tiltak				
603 Brann og feiervesen - gevinst ved ny brannordning og samarbeid	-1 000	-2 000	-3 000	-4 000
606 Kommunalteknikk - tursti langs elva Skien Porsgrunn	100	300	500	500
606 Kommunalteknikk: Vedlikehold Kammerherreløkka - passasje og torgareal.	50	50	50	50
626 Bygg og eiendomsdrift - FDV økning som følge av økt areal	3 814	4 306	5 088	7 782
626 Bygg og eiendomsdrift - økt vedlikehold av bygningsmassen	2 000	4 000	5 000	6 000
626 Bygg/eiendom: Gevinst Enøk-satsing. Redusert energibudsjett	-800	-1 400	-2 000	-2 600
Andre tiltak/Interne endringer	-254	-154	-154	-154
Sum Tidligere vedtatte tiltak	**3 910**	**5 102**	**5 484**	**7 578**
Driftskonsekvens				
626 Bygg og eiendomsdrift tomteleie ny garasje - Porsgrunn brannstasjon	160	160	160	160
Andre tiltak/Interne endringer	160	160	560	1 160
Sum Driftskonsekvens	**320**	**320**	**720**	**1 320**
Innsparingstiltak				
1% Effektivisering	-2 229	-2 229	-2 229	-2 229
Sum Innsparingstiltak	**-2 229**	**-2 229**	**-2 229**	**-2 229**

Nye tiltak				
603 Brann og feiervesen - etableringskostnader Grenland brann og redning	500	500	500	500
603 Brann og feiervesen - ny særavtale vedr avlønning av overordnet vakt.	200	200	200	200
606 Kommunalteknikk - eiendomsskatt - retaksering av de 6 største bedriftene	1 000	0	0	0
606 Kommunalteknikk: Ny parkeringsordning - økte inntekter	-500	-1 000	-1 000	-1 000
606 Kommunalteknikk: Vedlikehold bymøbler	100	100	100	100
606 Kommunalteknikk: Økning parker og lekeplasser	200	200	200	200
626 Bygg og eiendom: Øremerket stattilskudd overført til rammetilskuddet	4 203	4 203	4 203	4 203
626 Bygg- og eiendomsdrift: Kommunale avgifter Porsgrunn boligstiftelse	447	150	150	150
626 Bygg- og eiendomsdrift: Ny fordeling av utgifter for NAV bygget	738	738	738	738
626 Bygg- og eiendomsdrift: Reduserte husleieinntekter Toppen bofellesskap	500	500	500	500
626 Bygg- og eiendomsdrift: Heistad svømmehall - stengt	0	-200	-200	-200
626 Bygg- og eiendomsdrift: Riving av gamle Mule - Reduksjon FDV	-400	-650	-650	-650
666 Byutvikling - Konsekvens av politiske vedtak i forb. med regulerings- og arealplaner	700	500	500	230
666 Byutvikling: Fremskynde klimatiltak	200	0	0	0
666 Byutvikling: Naturkartlegging skjærgården	200	0	0	0
Sum Nye tiltak	**8 088**	**5 241**	**5 241**	**4 971**
Nye tiltak og realendringer budsjett	**10 089**	**8 434**	**9 216**	**11 640**
Ramme 2020-2023	**255 353**	**253 698**	**254 480**	**256 904**

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000	Økonomiplan				Sum
Investeringsprosjekter	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2020-23**
Miljø og byutvikling					
AVLØP - Flomsikringsutstyr	2 000	0	0	0	2 000
AVLØP - Knarrdalsstrand renseanlegg	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
AVLØP - Kobbersanering driftskontroll , jf nedlegging av Telenorlinjer	3 000	0	0	0	3 000
AVLØP - KRA - rensing av returstrømmer	4 000	0	0	0	4 000
AVLØP - Lastebil VA	2 500	2 500	0	0	5 000
AVLØP - Rehabilitering avløp ÅBEV	46 500	47 500	48 500	50 000	192 500
AVLØP - Storedike – opprenskning	2 000	2 000	0	0	4 000
Brann og redningsmateriell ÅBEV	819	400	400	400	2 019
Brannvern - Kommandobil/Stasjonsbil/Kjipp/ATV	600	0	2 000	0	2 600
Brannvern - kreftreduserende tiltak og HMS	600	0	0	0	600
Brannvern - Mannskapsbil	0	0	0	5 500	5 500
Brannvern: Høydemateriell/Lift	8 000	0	0	0	8 000
BYDRIFT - Div. vegutbedringer ÅBEV	5 500	5 500	5 500	6 000	22 500
BYDRIFT - Ferjekaier Sandøya og Bjørkøya	10 000	0	0	0	10 000
BYDRIFT - Fornyelse av maskiner ÅBEV	4 000	4 000	4 000	4 000	16 000
BYDRIFT - Ladestasjoner for el-biler	1 000	0	0	0	1 000
BYDRIFT - Ny parkering Brønnstadbukta	1 000	0	0	0	1 000
BYDRIFT - Oppgradering av komm. bruer og brygger ÅBEV	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
BYDRIFT - Parker mv - tilskuddfinansierte prosjekt	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
BYDRIFT - Parker, lekeplasser, friarealer ÅBEV	2 060	2 000	2 000	2 500	8 560
BYDRIFT - Pullerter i Porsgrunn sentrum	1 000	0	0	0	1 000
BYDRIFT - Rasfarlige områder, sikring ÅBEV	750	750	750	750	3 000
BYDRIFT - Rådhuskvartalet, enkel oppgradering	1 500	0	0	0	1 500
BYDRIFT - Trafikksikringsmidler ÅBEV	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
BYDRIFT - Utskifting av gatelys ÅBEV	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
BYDRIFT - Utvikling av sentrumsparkene	4 000	0	0	0	4 000
Bypakka - GS-bru - Vestsida/Porsgrunn sentrum	25 000	46 000	21 000	0	92 000
Bypakka - Knutepunkt Porsgrunn	2 000	1 000	0	0	3 000
Bypakka- Sverresgate/Hovengagate	48 000	32 200	0	0	80 200
Bypakke - Turveg langs elva	15 200	7 000	0	0	22 200
Egenandel Bypakka/ belønnningsordningen	7 000	7 000	7 000	7 000	28 000
Eiendomsforv. - sykkelparkering - kommunale skoler og anlegg	200	0	0	0	200
Eiendomsforv. - utredning, kostnadssetting	500	500	500	500	2 000
Eiendomsforv. utviklingstiltak ÅBEV	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
ENØK i kommunale bygg	8 500	8 500	10 000	10 000	37 000

Feierbiler	0	1 000	1 000	0	2 000
Istandsetting sjøfartsområde - Frednes	2 000	0	0	0	2 000
Nye ladepunkter til elbiler til bruk for kommunale virksomheter	500	500	500	500	2 000
Oppgradering og modernisering av kommunalt eide tilfluktsrom	2 000	0	0	0	2 000
Renholdsavdelingen - diverse investeringer	700	350	350	350	1 750
Sandøya skole - nytt tak og vinduer	3 000	0	0	0	3 000
Svømmehall Heistad - oppgradering garderober	5 000	15 000	15 000	5 000	40 000
VA-anlegg i forbindelse med bolig-og næringsutvikling	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
VANN - anlegg Sverresgate og Hovengensgate	12 000	7 000	0	0	19 000
VANN - Høydebasseng - Langangsvegen 117	1 000	7 000	0	0	8 000
VANN - Mjøvannsdammen - oppgradering mv.	11 500	0	0	0	11 500
VANN - Rehabilitering vann ÅBEV	46 000	47 000	48 000	50 000	191 000
VANN - Reservevannforsyning fra Skien og Bamble	10 000	10 000	0	0	20 000
VANN - Tiltak i forb. med vanndirektivet	5 000	6 000	6 000	6 000	23 000
VANN - Utskifting av PREMO vannledning	27 000	10 000	10 000	0	47 000
VANN - Vurdering av ny inntaktsledning Meensvann	1 000	0	0	0	1 000
Vaskeriet - utskifting av maskiner	600	300	300	300	1 500
ÅBEV - maskiner eiendomsdrift	500	500	500	500	2 000
Åpning av Klyvebekken - forprosjekt	500	0	0	0	500
Sum Miljø og byutvikling	**351 029**	**287 000**	**198 800**	**164 800**	**1 001 629**
Sum investeringsprosjekter	**351 029**	**287 000**	**198 800**	**164 800**	**1 001 629**

Sammenlignet med tilsvarende oversikt i HP 2019-22 er det to endringer som bidrar til relativt sterk økning, - det er de fire Bypakke- prosjektene som nå er inkludert her, og en samlet bevilgning på 40 mnok de neste årene til svømmehallen på Heistad.

Blant endringer utover det kan nevnes 10 mnok i 2020 til ferjekaier på Sandøya og Bjørkøya.

6.5 Kirker og trossamfunn

Innspill til kommunens handlingsprogram 2020 - 2023 fra kirkesjefen.
I forbindelse med kommunens behandling av handlingsprogram 2020 – 23 oversender fellesrådet sine innspill slik det er avtalt.

De innspillene som her oversendes vil bli behandlet i kirkelig fellesråd 5 november og eventuelle korrigeringer vil da bli oversend.

Fellesrådet tar med både drifts- og investeringsbehov her, og det er ingen uventede nye elementer men heller en konkretisering og utdyping av behov som tidligere er meddelt.

Driftsbudsjettet:

Østre Porsgrunn kirke.
Var ferdigstilt forsommeren 2019. Årlig FDV kostnad kr 700.000. Det gjenstår kr 175.000 for 2020.

Gravplassdrift.
Gjennom avtale om tjenesteyting gjøres drift av gravplassene i Porsgrunn. Gjennom flere år har vi sammen registrert at det ikke er tilstrekkelig økonomisk ramme til å opprettholde kvaliteten og videreutvikle nivået på tjenestene som utføres. For å oppnå ønsket kvalitet på gravplassene er det nødvendig å øke driftsrammen med kr 500.000 år år, jfr oversendt notat. Dette var også meldt inn som behov ved forrige rullering.

Investeringsbudsjettet:

Gravplassene.
Etablering av Navnet minnelund på Eidanger kirkegård er i gang etter at bystyret bevilget midler til dette ved forrige budsjettbehandling. Dette er et stort ønske fra kommunens innbyggere å få tilbud om i Porsgrunn og gravferdsforvaltningen får mange henvendelser om dette.

Fellesrådet er tilfreds med bevilgningene som ble gjort i fjor til Navnet minnelund og foreslår videreføring av dette med utvidelse på Eidanger i 2021 med kr 300.000. Og at det settes av midler til å etabler en slik gravordning også på Østre Porsgrunn kirkegård. Og vi foreslår at det bevilges midler til dette i 2020, kr 840.000, se tidligere oversendte notat.

Fellesrådet foreslår at investeringen av utstyr til gravplassforvaltningne fortsetter slik den var beskrevet ved forrige rullering. Derfor ber vi etter tydelige innspill fra Kommunalteknikk også om at denne planen videreføres. Hjullaster og Traktor (med nødvendig utstyr) anskaffes i 2020 og 2021. Og vi foreslår kr 0,5 mill til oppgradering av hekker mm i 2022, se tidligere oversendte forvaltningsplan.

Kirkebyggene:

For å hindre forfall er det viktig at det avsettes tilstrekkelige midler til kirkebyggene. Slitasjen er stor og det er krevende bygg å holde i hevd. Fellesrådet minner spesielt om at Eidanger kirke vil markeres med 900-års jubileum i 2030 og at det er behov for en større renovering både innvendig og utvendig innen den tid.

Investering

	2020	2021	2022	2023
Utredning framtidig gravplassbehov	250			
Navnet minnelund Østre Porsgrunn	840			
Navnet minnelund 2 Eidanger		300		
Kirkevedlikehold			2.000	2.000
Hjullaster	1.500			
Traktor m/nødvendig utstyr		1.500		
Generell oppgrad. av hekker og beplantning			500	
Sum investering	**2.590**	**1.800**	**2.500**	**2.000**

I tillegg bør det i perioden vurderes å sette av tilstrekkelige midler til opparbeidelse av flere gravfelt på Eidanger kirkegård, samt forberede utvidelse av gravplassen (jfr tidligere innspill til kommuneplanens arealdel).

Rådmannens forslag.

Når det gjelder driftsbudsjettet forslåes det en økning av rammen som følge av økte FDV-utgifter etter åpningen av Østre Porsgrunn kirke. Dette er i tråd med det som ble vedtatt i HP 2019-22.

Innspillet vedr økte rammer knyttet til gravplassforvaltningen vil rådmannen anbefale blir utredet nærmere inkl. også alternativ til nåværende tjenesteytings-avtale hvor det er Kommunalteknikk som yter denne tjenesten for fellesrådet.

Når det gjelder rammer for investeringer innenfor dette området så legges det opp til at det gis en årlig bevilgning på 2 mill. kr. som Fellesrådet disponerer.

På dette rammeområdet ligger også bevilgningen til livssynsnøtralt seremonibygg på Eidanger. I samsvar med vedtaket i HP 2019 -22 ligger det tilsammen 35 mnok til dette formålet fordelt på 2020-21.

Driftstiltak og konsekvensjusteringer samlet for Kirker og trossamfunn

Tabellen nedenfor er en fullstendig oversikt med alle endringene fra opprinnelig budsjett 2019 til forslag til budsjettramme for 2020 for rammeområdet. Endringene gjelder lønns- og prisjustering (tekniske justeringer) andre endringer i budsjettrammene i 2019 som videreføres. Og ikke minst er det tiltak som refererer seg til endringer i aktivitet, - tidligere vedtatte og nye tiltak og det gjelder innsparingstiltak innenfor området.

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2020	2021	2022	2023
Vedtatt budsjett	**22 291**	**22 291**	**22 291**	**22 291**
Sum Prisjustering og diverse endringer	**223**	**223**	**223**	**223**
Tekniske justeringer	**223**	**223**	**223**	**223**
Konsekvensjustert ramme	**22 514**	**22 514**	**22 514**	**22 514**
Tidligere vedtatte tiltak				
400 Kirke og trossamfunn - økt tilskudd FDV - utgifter nye Østre Porsgrunn kirke	175	175	175	175
Sum Tidligere vedtatte tiltak	**175**	**175**	**175**	**175**
Innsparingstiltak				
1% Effektivisering	-223	-223	-223	-223
Sum Innsparingstiltak	**-223**	**-223**	**-223**	**-223**
Nye tiltak og realendringer budsjett	**-48**	**-48**	**-48**	**-48**
Ramme 2020-2023	**22 466**	**22 466**	**22 466**	**22 466**

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000	Økonomiplan				Sum
Investeringsprosjekter	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2020-23**
Kirker og trossamfunn					
Kirkegårdsmaskiner	1 500	0	0	0	1 500
Kirkene - rehabilitering mv.	500	2 000	2 000	2 000	6 500
Livssynsnøytralt seremonibygg på Eidanger	15 000	20 000	0	0	35 000
Sum Kirker og trossamfunn	**17 000**	**22 000**	**2 000**	**2 000**	**43 000**
Sum investeringsprosjekter	**17 000**	**22 000**	**2 000**	**2 000**	**43 000**

Investeringsrammene på dette området på samme nivå som i HP 2019 -22.

Vedlegg 1 Samlet investeringsoversikt – budsjettskjema 2B

Beløp i 1000	Økonomiplan				Sum
Investering	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2020-23**
Formannskapet					
IKT og digitalisering	7 000	7 000	7 000	7 000	28 000
Porsgrunn rådhus - rehabilitering av fasade og vinduer	5 900	0	0	0	5 900
Strategisk eiendomskjøp	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Utbyggingsavtaler boligbygging	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000
Sum Formannskapet	**23 900**	**18 000**	**18 000**	**18 000**	**77 900**
Barn, unge og kultur					
200 Felles oppvekst: Digitale læremidler, og inventar	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
280 Elektronisk arkivsystem barnevern	500	0	0	0	500
Barnehagene - fornying av inventar og utstyr	800	800	800	800	3 200
Borge skole - autismespekterenhet	5 000	25 000	0	0	30 000
Etterbruk av Stridsklev ungdomskole	2 000	5 000	35 000	0	42 000
Kommunale idrettsanlegg ihht hovedplan for idrett	3 000	5 200	7 700	0	15 900
Kultur diverse inventar og utstyr	3 000	2 000	2 500	3 000	10 500
Langangen skole	10 000	0	0	0	10 000
Maristien barnehage	27 300	0	0	0	27 300
Ungdomsskolene - strukturendring	50 000	210 000	0	0	260 000
Utearealer skole og barnehage	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Utrede ny skole på Herøya	0	0	2 000	0	2 000
Utredning investeringsbehov barnehagene	0	2 000	0	0	2 000
Utskifting maskinpark Filmsentret Charlie	8 000	0	0	0	8 000
Sum Barn, unge og kultur	**113 600**	**254 000**	**52 000**	**7 800**	**427 400**
Helse og omsorg					
Boliger til prioriterte grupper ÅBEV	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Frednes sykehjem - uteområde	5 000	0	0	0	5 000
Helsehus / legevakt - planlegging	2 000	0	0	0	2 000
Sykehjemsutbygging trinn 3 utvid. Mule	5 000	5 000	2 000	100 000	112 000
Tilrettelagte boliger for mennesker med rus/ROP-utfordringer	17 300	0	0	0	17 300
Utskifting av inventar sykehjemmene	500	500	500	500	2 000
Sum Helse og omsorg	**31 800**	**7 500**	**4 500**	**102 500**	**146 300**
Miljø og byutvikling					
Brann og redningsmateriell ÅBEV	819	400	400	400	2 019
Brannvern - Kommandobil/Stasjonsbil/Kjipp/ATV	600	0	2 000	0	2 600
Brannvern - kreftreduserende tiltak og HMS	600	0	0	0	600
Brannvern - Mannskapsbil	0	0	0	5 500	5 500
Brannvern: Høydemateriell/Lift	8 000	0	0	0	8 000
BYDRIFT - Div. vegutbedringer ÅBEV	5 500	5 500	5 500	6 000	22 500
BYDRIFT - Ferjekaier Sandøya og Bjørkøya	10 000	0	0	0	10 000
BYDRIFT - Fornyelse av maskiner ÅBEV	4 000	4 000	4 000	4 000	16 000
BYDRIFT - Ladestasjoner for el-biler	1 000	0	0	0	1 000
BYDRIFT - Ny parkering Brønnstadbukta	1 000	0	0	0	1 000
BYDRIFT - Oppgradering av komm. bruer og brygger ÅBEV	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
BYDRIFT - Parker mv - tilskuddfinansierte prosjekt	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
BYDRIFT - Parker, lekeplasser, friarealer ÅBEV	2 060	2 000	2 000	2 500	8 560
BYDRIFT - Pullerter i Porsgrunn sentrum	1 000	0	0	0	1 000
BYDRIFT - Rasfarlige områder, sikring ÅBEV	750	750	750	750	3 000

BYDRIFT - Rådhuskvartalet, enkel oppgradering	1 500	0	0	0	1 500
BYDRIFT - Trafikksikringsmidler ÅBEV	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
BYDRIFT - Utskifting av gatelys ÅBEV	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
BYDRIFT - Utvikling av sentrumsparkene	4 000	0	0	0	4 000
Bypakka - GS-bru - Vestsida/Porsgrunn sentrum	25 000	46 000	21 000	0	92 000
Bypakka - Knutepunkt Porsgrunn	2 000	1 000	0	0	3 000
Bypakka- Sverresgate/Hovengagate	48 000	32 200	0	0	80 200
Bypakke - Turveg langs elva	15 200	7 000	0	0	22 200
Egenandel Bypakka/ belønnningsordningen	7 000	7 000	7 000	7 000	28 000
Eiendomsforv. - sykkelparkering - kommunale skoler og anlegg	200	0	0	0	200
Eiendomsforv. - utredning, kostnadssetting	500	500	500	500	2 000
Eiendomsforv. utviklingstiltak ÅBEV	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
ENØK i kommunale bygg	8 500	8 500	10 000	10 000	37 000
Istandsetting sjøfartsområde - Frednes	2 000	0	0	0	2 000
Nye ladepunkter til elbiler til bruk for kommunale virksomheter	500	500	500	500	2 000
Oppgradering og modernisering av kommunalt eide tilfluktsrom	2 000	0	0	0	2 000
Renholdsavdelingen - diverse investeringer	700	350	350	350	1 750
Sandøya skole - nytt tak og vinduer	3 000	0	0	0	3 000
Svømmehall Heistad - oppgradering garderober	5 000	15 000	15 000	5 000	40 000
Vaskeriet - utskifting av maskiner	600	300	300	300	1 500
ÅBEV - maskiner eiendomsdrift	500	500	500	500	2 000
Sum Miljø og byutvikling	**171 029**	**141 000**	**79 300**	**52 800**	**444 129**
Kirker og trossamfunn					
Kirkegårdsmaskiner	1 500	0	0	0	1 500
Kirkene - rehabilitering mv.	500	2 000	2 000	2 000	6 500
Livssynsnøytralt seremonibygg på Eidanger	15 000	20 000	0	0	35 000
Sum Kirker og trossamfunn	**17 000**	**22 000**	**2 000**	**2 000**	**43 000**
Sum	**357 329**	**442 500**	**155 800**	**183 100**	**1 138 729**

Gebyrfinansierte investeringer

Beløp i 1000	Økonomiplan				Sum
Investering	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2020-23**
Formannskapet					
VA Lønnebakke industriområde	19 600	0	0	0	19 600
Sum Formannskapet	**19 600**	**0**	**0**	**0**	**19 600**
Miljø og byutvikling					
AVLØP - Flomsikringsutstyr	2 000	0	0	0	2 000
AVLØP - Knarrdalsstrand renseanlegg	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
AVLØP - Kobbersanering driftskontroll , jf nedlegging av Telenorlinjer	3 000	0	0	0	3 000
AVLØP - KRA - rensing av returstrømmer	4 000	0	0	0	4 000
AVLØP - Lastebil VA	2 500	2 500	0	0	5 000
AVLØP - Rehabilitering avløp ÅBEV	46 500	47 500	48 500	50 000	192 500
AVLØP - Storedike – opprenskning	2 000	2 000	0	0	4 000
Feierbiler	0	1 000	1 000	0	2 000
VA-anlegg i forbindelse med bolig-og næringsutvikling	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
VANN - anlegg Sverresgate og Hovengensgate	12 000	7 000	0	0	19 000
VANN - Høydebasseng - Langangsvegen 117	1 000	7 000	0	0	8 000
VANN - Mjøvannsdammen - oppgradering mv.	11 500	0	0	0	11 500
VANN - Rehabilitering vann ÅBEV	46 000	47 000	48 000	50 000	191 000
VANN - Reservevannforsyning fra Skien og Bamble	10 000	10 000	0	0	20 000
VANN - Tiltak i forb. med vanndirektivet	5 000	6 000	6 000	6 000	23 000
VANN - Utskifting av PREMO vannledning	27 000	10 000	10 000	0	47 000
VANN - Vurdering av ny inntaktsledning Meensvann	1 000	0	0	0	1 000
Åpning av Klyvebekken - forprosjekt	500	0	0	0	500
Sum Miljø og byutvikling	**180 000**	**146 000**	**119 500**	**112 000**	**557 500**
Sum	**199 600**	**146 000**	**119 500**	**112 000**	**577 100**

Vedlegg 2 Gebyrer

1.1 Gebyrer på vann, avløp, renovasjon og feiing

VANN

UTGIFTER	1000 kr		INNTEKTER	1000 kr
Drift vannverk	21 596		Gebyr	45 685
Andel felleskostnader	2 281		Andre inntekter	275
Kapitalkostnad	24 184		Bruk av fond	2 101
SUM gebyrgrunnlag	**48 061**		**SUM inntekter**	**48 061**

AVLØP

UTGIFTER	1000 kr		INNTEKTER	1000 kr
Drift avløp	40 254		Gebyr	71 535
Andel felleskostnader	2 700		Andre inntekter	447
Kapitalkostnad	28 828		Bruk av fond	200
SUM gebyrgrunnlag	**71 782**		**SUM inntekter**	**71 782**

RENOVASJON

UTGIFTER	1000 kr		INNTEKTER	1000 kr
Drift renovasjon	40 795		Gebyr	39 623
Andel felleskostnader	947		Andre inntekter	26
Kapitalkostnader	2 565		Bruk av fond	4 658
SUM gebyrgrunnlag	**44 307**		**SUM inntekter**	**44 307**

FEIING

UTGIFTER	1000 kr		INNTEKTER	1000 kr
Drift feiervesenet	6 565		Gebyr	7 902
Andel felleskostnader	1 012		Diverse inntekter	75
Kapitalkostnader	221		Avsetning til fond	-179
SUM gebyrgrunnlag	**7 798**		**SUM inntekter**	**7 798**

I felleskostnader inngår del av regnskap og innfordring, personal, IT mv. Dekningsgraden for vann, avløp, slam, renovasjon og feiing sett over noen år skal være 100 %.

TYPE GEBYR	Kroner eks. mva	Endring 2019 – 2020
I. a. VANN		
Tilknytning pr. eiendom	1,00	
Årsgebyr, pr. m^3	11,00	0 %
Fastgebyr	1 100,00	10 %
I. b. AVLØP		
Tilknytning pr. eiendom	1,00	
Årsgebyr, pr. m^3	21,00	0 %
Fastgebyr	1 500,00	7,1 %
I. c. RENOVASJON		
Standard abonnement pr år	2 300,00	4,5 %
Smågebyrer:		
- Avfall levert Pasadalen/Rømyr, personbil	40,00	
- Avfall levert Pasadalen/Rødmyr, større varebiler og personbiler med henger	80,00	
- Grovavfallsrute (bestillingstjeneste)	200,00	
- Ekstrasekken	16,00	
- Ekstra tømming inntil 370 l, pr beholder	500,00	
- Ekstra tømming over 660 l, pr beholder/container	1500,00	
*Septiktømming:***		
- Slam tømmes hvert 2. år, pr. m^3 pr. år	550,00	10 %
- Tette tanker/minirenseanlegg, pr. tømming, stykkpris	1 800,00	9,1 %
I. d. FEIING		
Pr. pipe pr. år	303,00	37,1 %
Tilsyn av fyringsanlegg	303,00	37,1 %

PRISEKSEMPEL for en enebolig på 120 m^2, 1 søppeldunk og 1 pipe.*

TYPE GEBYR	ENHETSPRIS Kroner eks. mva	PRISEKS.: En enebolig inkl. mva*
I. a. VANN		
Fastgebyr	1100,00	1 375,00
Årsgebyr etter stipulert forbruk	11,00	1 650,00
I. b. AVLØP		
Fastgebyr	1 500,00	1 875,00
Årsgebyr etter stipulert forbruk	21,00	3 150,00
I. c. RENOVASJON		
Standard abonnement pr. år	2 300,00	2 875,00
Slamtømming hvert 2. år. kr/kubikkmeter/år**	550,00	
Tette tanker/minirenseanlegg. kr pr tømming	1800,00	
I. d. FEIING		
Tilsyn av fyringsanlegg mv	303,00	303,00
Feiing av en pipe	303,00	379,00
SUM KOMMUNALEGEBYRER		**11 607**
EIENDOMSSKATT		
Bolig m/eiend.skattegr.lag 1,62 mill kr og 5 ‰		8 100,-
SUM GEBYRER/EIENDOMSSKATT		**19 707**

Gebyrer i perioden: eks. mva

	2019	2020	2021	2022	2023
Vann, gebyr, kr/m^3	11,00	11,00	12,50	14,50	16,00
Avløp, gebyr, kr/m^3	21,00	21	21,00	23,00	24,50
Renovasjon, gebyr for en husholdning	2 200	2 300	2 890	3 000	3 000
Feiegebyr pr pipe	221,00	303,00	311,00	320,00	331,00
Tilsyn fyringsanlegg	221,00	303,00	311,00	320,00	331,00
Feiegebyr, fritidsbolig		152,00	156,00	160,00	166,00
Tilsyn fritidsbolig		152,00	156,00	160,00	166,00

** Gebyr for slamtømming og tette tanker søkes harmonisert med årsgebyr for avløp, for en standard enebolig.

1.2 Gebyrregulativ for plan- og byggesak

Gjeldende fra 1.1.2020

A	GEBYRREGULATIV FOR PLANSAKER:	2020
1 a	**Prinsippsak/Forespørselssak**	10 300
1 b	**Oppstartsmøte:** *Gebyr for oppstartsmøte godskrives ved fastsettelse av gebyr for plansaksbehandling dersom planforslaget sendes kommunen innen ett år etter avholdt oppstartsmøte*	18 500
1 c	**Behandlingsgebyr:** Fast gebyr for å ta sak til behandling	74 000
1 d	**Arealgebyr:**	
	Pr. 100 m² planareal <20.daa m² Ved %-BRA > 100% eller BYA > 50% regnes gebyret ut per 100 m² BRA (BRA = bruksareal, BYA= bebygd areal, jfr. Miljøverndepartementets veileder H-2300)	1 200
	Pr. 100 m² planareal >20 daa	670
1 e	**Unntak fra gebyrer:** Følgende formål blir ikke gebyrbelagt: • Eksisterende bebyggelse, herunder idrettsanlegg som er offentlig tilgjengelig og grav- og urnelunder, i områder for bebyggelse og anlegg, når det ikke legges til rette for høyere utnyttelse. • Offentlig vegareal • Grønnstruktur • Landbruks-, natur- og friluftsformål • Hensynssoner, når areal innenfor hensynssonene ikke kan brukes på regningssvarende måte.	
1 f	**Reguleringsendring etter enklere prosess, etter plan- og bygningslovens § 12-14:**	21 100
1 g	**Behandling av planprogram:**	40 000
1 h	**Urimelig gebyr:** Dersom gebyret er klart urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn, og det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan Rådmannen etter eget initiativ fastsette et passende gebyr	

B	GEBYRREGULATIV FOR BYGGESAKER 2020			2020
2	**Tiltak som krever søknad om tillatelse og som kan forestås av tiltakshaver, etter pbl § 20-4:**			
2 a	Mindre byggearbeid på bebygd eiendom			5 200
2 b	Alminnelige driftsbygninger i landbruket			5 200
2 c	Midlertidige bygninger, konstruksjoner eller anlegg			5 200
2 d	Andre mindre tiltak som etter kommunens skjønn kan forestås av tiltakshaver			5 200
2 e	Formell forhåndskonferanse			5 000
3	**Rene eneboliger og fritidsboliger, etter pbl § 20-1 første ledd bokstav a): Gebyr betales pr enhet.**			
	Rammetillatelse og ved ett-trinns søknadsbehandling			25 000
	For hver igangsettingstillatelse			2 600
4	**Sekundærleilighet i enebolig, etter pbl § 20-1 første ledd bokstav a) og g): Gjelder for egne boenheter med areal mindre enn 50 m² BRA. For større sekundærleiligheter betales gebyr i.h.t. pkt. 5.**			
	Rammetillatelse og ved ett-trinns søknadsbehandling			5 000
	For hver igangsettingstillatelse			2 650
5	**Rekkehus, kjedehus, tomannsbolig, blokk og andre boligtyper, etter pbl § 20-1 første ledd bokstav a) og g): Gebyr betales pr boenhet**			
	a) Rammetillatelse og ved ett-trinns søknadsbehandling, 1.-4. enhet			16 500
	b) Rammetillatelse og ved ett-trinns søknadsbehandling, 5.-8. enhet			8 200
	c) Rammetillatelse og ved ett-trinns søknadsbehandling, 9. enhet og videre			4 600
	For hver igangsettingstillatelse			2 600
6	**Garasjer, uthus og lignende med areal inntil 70 m² BRA. Gjelder tiltak som behandles som søknad etter pbl § 20-1 første ledd bokstav a):**			
	Rammetillatelse og ved ett-trinns søknadsbehandling			5 200
	For hver igangsettingstillatelse			2 600
	For garasje, uthus og lignende over 70 m² betales et tillegg på kr. 100,- pr. m²			
7	**Enkle lagerbygg uten innlagt vann og faste arbeidsplasser. Gjelder tiltak som behandles som søknad etter pbl § 20-1 første ledd bokstav a):**			
	Rammetillatelse og ved ett-trinns søknadsbehandling, inntil 70 m² BRA			5 200
	For hver igangsettingstillatelse			2 600
	Bruksareal mellom 70 m² og 400 m² BRA			10 300
	Bruksareal over 400 m² BRA			15 700
8	**For alle kategorier nybygg, samt tilbygg, påbygg, underbygg, som ikke omfattes av pkt. 2-7, betales gebyr avhengig av tiltakets bruksareal (BRA) etter følgende takst:**			
	Rammetillatelse og ved ett-trinns søknadsbehandling:			
	0 - 50 m²	kr. 9700,-	+ kr. 145,- pr. m²	
	51 - 100 m²	kr. 17 100,-	+ kr. 114,- pr. m² som overstiger 50 m²	
	101 - 200 m²	kr. 22 900,-	+ kr. 103,- pr. m² som overstiger 100 m²	
	201 - 400 m²	kr. 33 300,-	+ kr. 42,- pr. m² som overstiger 200 m²	
	401 - 600 m²	kr. 41 600,-	+ kr. 36,- pr. m² som overstiger 400 m²	
	over 600 m²	kr. 52 100,-	+ kr. 31,- pr. m² som overstiger 600 m²	
	For tilbygg/påbygg til bolig og fritidsbolig betales 50 % av ovennevnte satser.			
	For hovedombygging betales 50 % av ovennevnte satser			
	For hver igangsettingstillatelse			2 600
9	**Fasadeendring, etter pbl § 20-1 bokstav c):**			
	Rammetillatelse og ved ett-trinns søknadsbehandling			5 200
	For hver igangsettingstillatelse			2 300
10	**Bruksendring, etter pbl § 20-1 bokstav d):**			
	Rammetillatelse og ved ett-trinns søknadsbehandling Gjelder for bruksendring som ikke medfører endring av bygning, tekniske installasjoner m.m. For bruksendring som krever bygningsmessige endringer betales gebyr etter areal som angitt i punkt 8			5 200

	For hver igangsettingstillatelse	2 600
11	**Riving, etter pbl § 20-1 første ledd bokstav e):** **Gjelder kun når det ikke skal oppføres ny bygning.**	
	Rammetillatelse og ved ett-trinns søknadsbehandling 0 – 100 m² BRA Over 100 m² BRA	 5 200 10 300
	For hver igangsettingstillatelse	2 600
12	**Oppføring, endring eller reparasjon av bygningstekniske installasjoner, etter pbl § 20-1 første ledd bokstav f): Rammetillatelse og ved ett-trinns søknadsbehandling**	
	Tiltaksklasse 1 Tiltaksklasse 2 og 3	5 200 10 300
	For hver igangsettingstillatelse	2 600
13	**Gebyr for godkjenning av foretak for ansvarsrett i byggesaker:**	
	Gebyr for lokal godkjenning av foretak der erklæring om ansvar ikke kan benyttes, jf. forskrift ombyggesak § 11-4	2 600
	Personlig godkjenning etter forskrift om byggesak § 6-8	2 600
	Avslag på søknad om lokal godkjenning av foretak	2 600
	For arbeider unntatt gebyr etter pkt. 17 betales ikke gebyr etter dette punktet	-
14	**Dispensasjonsbehandling, etter pbl kap. 19 og fravik fra TEK:**	
	Gebyr for behandling av søknader om dispensasjon kommer i tillegg til ev. byggesaksgebyr for selve tiltaket. Det betales det et gebyr per dispensasjon	
	Dispensasjoner som krever regionale myndigheters uttalelser Søknader som er særskilt arbeidskrevende, som dispensasjon fra 100 -metersone	15 500
	Dispensasjoner– som avklares uten regionale myndigheters uttalelser Søknader som er mindre arbeidskrevende.	10 300
	For mindre dispensasjoner i henhold til plan- og bygningslovens som behandles direkte i byggesaken. For eksempel teknisk forskrift. Dispensasjoner knyttet til mindre tiltak som er fritatt for byggesaksbehandling	6 200
	Søknad om fra vik fra Teknisk forskrift/ krev jf. Pbl §31-2. fjerde ledd.	7 600
15	**Konstruksjon og anlegg og separate avløpsanlegg, etter pbl § 20-1 første ledd bokstavene a), l), og separate avløpsanlegg etter pbl § 27-2:**	
15a	**Konstruksjon, Parkerings-/opplagsplass, forstøtningsmur, rammetillatelse og ved ett-trinns søknadsbehandling:**	
	Tiltaksklasse 1	5 200
	Tiltaksklasse 2 og 3	10 300
	For hver igangsettingstillatelse	2600
15b	**Veger med tilhørende innretning inntil 500 m lengde, rammetillatelse og ved ett-trinns søknadsbehandling**:	
	Tiltaksklasse 1	5 200
	Tiltaksklasse 2 og 3	10 300
	Ved veger lengre enn 500 m betales et tillegg på 50 % av ovennevnte satser	
	For hver igangsettingstillatelse	2 600
15c	**Damanlegg og basseng, rammetillatelse og ved ett-trinns søknadsbehandling**:	
	Tiltaksklasse 1	5 200
	Tiltaksklasse 2 og 3	10 300
	For hver igangsettingstillatelse	2 600
15d	**Røranlegg (vann, avløp, olje) for inntil 1 km lengde, rammetillatelse og ved ett-trinns søknadsbehandling**:	
	Tiltaksklasse 1	5 200
	Tiltaksklasse 2 og 3 for første ledning	10 300
	For øvrige ledninger	5 200
	For hver igangsettingstillatelse:	
	Ved røranlegg over 1 km lengde betales et tillegg på 50 % av ovennevnte satser	
15e	**Brygger/kaier, rammetillatelse og ved ett-trinns søknadsbehandling:**	

	Tiltaksklasse 1	10 300
	Tiltaksklasse 2 og 3 i tillegg kr. 120,- pr. løpemeter kaifront	20 800
	Brygger på fritidseiendommer (tiltaksklasse 1)	5 200
	For hver igangsettingstillatelse:	2 600
16	**Vesentlige terrenginngrep, etter pbl § 20-1 første ledd bokstav k):**	
	Rammetillatelse og ved ett-trinns søknadsbehandling	5 200
	For hver igangsettingstillatelse	2 600

17	**Heis, rulletrapp for person eller kombinasjon person/ vare, etter pbl § 20-1 første ledd bokstav f):**	
	Rammetillatelse og ved ett-trinns søknadsbehandling	5 200
	For hver igangsettingstillatelse	2 600
	Ved midlertidig installasjon i bolig settes gebyret til kr. 0,-	0
18	**Skilt og reklameinnretninger, etter pbl § 20-1 første ledd bokstav i):**	
	Rammetillatelse og ved ett-trinns søknadsbehandling	5 200
	For hver igangsettingstillatelse	2 600
19	**Endring i forhold til tidligere gitt tillatelse:**	
	Endring i forhold til gitt tillatelse som krever nytt vedtak	2 600
20	**Avslag på søknader:**	
	Ved avslag betales samme satser som ved godkjenning	
21	**Mangelfull søknad:**	
	Dersom kommunen må underrette søker eller tiltakshaver om mangler i søknad etter pbl §§ 20-3, 20-4 eller søknad om dispensasjon etter pbl kap. 19 skal det betales et ekstra gebyr	1 200
	Trukket søknad:	
	Trukket søknad faktureres etter medgått tid	
22a	**Oppretting av grunneiendom og arealoverføring, etter pbl § 20-1 første ledd bokstav m):**	
	Ved tillatelse til oppretting av grunneiendom betales det gebyr for hver tomt som skal opprettes	5 200
	Ved avslag på søknad om oppretting av grunneiendom betales det gebyr for hver tomt som avslås	5 200
22 b	Gebyr for godkjenning av endring og ny avkjørsel etterveglova § 40	5200
23 a	**Gebyr etter medgått tid:**	
	Timepris	1 200
	Forhåndskonferanse etter medgått tid / minimum 3 timer	
23 b	**Ulovlig byggearbeid (ulovlig igangsetting):**	
	Der det i ettertid sendes inn søknad for ulovlige igangsatte eller fullførte tiltak, betales vanlig gebyr av sakstypen med et tillegg på 50 % av fullt saksbehandlingsgebyr. Tilleggsgebyret skal dekke alle ekstrautgifter bygningsmyndighetene har fått som følge av ulovligheten. Overtredelsesgebyr i medhold av forskrift om byggesak kapittel 16 kan ilegges i tillegg	
24	**Miljøsertifisering av virksomheter (miljøfyrtårn):**	
	Ved første gangs sertifisering	5 200
	Ved resertifisering	2 600
25	**Øvrig:** • Kommunen kan engasjere særskilt kontrollør av statiske beregninger, tilfluktsrom, lydforhold, varmeisolering og tetthet. For slik kontroll kan det kreves gebyr tilsvarende medgåtte utgifter. • Kommunen kan kreve dekning for utgifter i forbindelse med plan- og byggesaker, dersom det påløper nødvendige utgifter fra andre offentlige myndigheter/eksterne aktører. • Alle gebyrer skal betales til kemneren etter regningsoppgave fra kommunen. Betaling skjer etter de satser som gjelder på det tidspunkt fullstendig søknad registreres av administrasjonen. • Krav om gebyrer sendes tiltakshaver.	

	• Når spesielle forhold tilsier det, kan regulativet fravikes av formannskapet. I kurante tilfeller kan det fravikes av administrasjonen. • 5 % av gebyrinntektene avsettes til tilsyn. • Gebyrene reguleres pr. 1. januar hvert år i samsvar med bystyrets vedtak. Dersom gebyret er klart urimelig i forhold til de prinsipper som ligger til grunn, og det arbeidet og de kostandene kommunen har hatt, så kan Rådmannen av eget initiativ fastsette et passende gebyr.

1.3 Gebyrregulativ for arbeider etter Matrikkelloven 2020

Gjeldende fra 1.1.2020.

1. Oppretting av matrikkelenhet	
1.1 Oppretting av grunneiendom og festegrunn	
Areal 0 – 500 m²	23 000
Areal 501 – 2.000 m²	25 200
Areal over 2.000 m², økning pr. påbegynt daa.	1 850
Rabatt ved samtidig rekvisisjon av flere forretninger fra samme delingsvedtak: 6 - 10 tomter: 20% rabatt >10 tomter : 30% rabatt	
1.2 Tilleggsareal til eksisterende matrikkelenhet	
Areal 0 – 250 m²	8 300
Areal 251 – 500 m²	12 000
Areal 501 – 1.000 m²	16 000
Areal 1.001 – 2.000 m²	18 900
Areal over 2.000 m² økning pr. påbegynt daa.	1 850
1.3 Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn	
Areal 0 – 500 m²	23 000
Areal 501 – 2.000 m²	25 200
Areal over 2.000 m², økning pr. påbegynt daa.	1 850
1.4 Oppmåling av uteareal på eierseksjon	
Gebyr for oppmåling av uteareal pr. eierseksjon	
Areal 0 – 250 m²	8 300
Areal 251 – 1.000 m²	12 000
Areal over 1.000 m², økning pr. påbegynt daa.	1 850
1.5 Oppretting av anleggseiendom	
Gebyr som for oppretting av grunneiendom	
Volum 0 – 2.000 m³	23 000
Volum over 2.000 m³, økning pr. påbegynt 1.000 m³	1 150

2. Oppretting av matrikkelenhet innen nærmere avtalt frist	
Oppmåling og matrikkelføring utsettes. Krever særskilt begrunnelse. Frist for fullføring avtales med rekvirent (Jf. 4B i rekvisisjonsskjema).	2 250

Tillegg til ordinært gebyr fra pkt 1.	

3. Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning	
Oppretting og matrikulering av nye eiendommer, fj. Pkt 1, uten samtidig merking og oppmåling i marka (jf. 4C i rekvisisjonsskjema) Kommer i tillegg til ordinært gebyr pkt 1. ved fullføring av forretningen	4 600
Dersom merking ikke kan fullføres på forretning innen 2 år, vil ny utsatt merking bli fakturert som *Klarlegging av eksisterende grense* etter gjeldende gebyrregulativ på gjennomføringstidspunktet.	

4. Grensejustering	
4.1 Grunneiendom, festegrunn og jordsameie	
Ved grensejustering kan arealet for involverte eiendommer justeres med inntil 5 % av eiendommens areal. (maksimalgrensen er satt til 500 m²). En eiendom kan imidlertid ikke avgi areal som i sum overstiger 20 % av eiendommens areal før justeringen. For grensejustering til veg- eller jernbaneformål kan andre arealklasser gjelde.	
Areal 0 – 250 m²	8 300
Areal 251 – 500 m²	12 000
4.2 Anleggseiendom	
For anleggseiendom kan volumet justeres med inntil 5% av anleggseiendommens volum, men den maksimale grensen settes til 1.000 m³	
Volum 0 – 250 m³	8 300
Volum 251 – 1.000 m³	12 000

5. Arealoverføring	
5.1 Grunneiendom, festegrunn og jordsameie	
Ved arealoverføring skal oppmålingsforretning og tinglysing gjennomføres. Arealoverføring utløser dokumentavgift. Dette gjelder ikke arealoverføring til veg- og jernbaneformål.	
Areal 0 – 500 m²	23 000
Areal 0 – 500 m² for samferdselsformål (SAK 10 § 4-3)	12 000
Arealoverføring over 500 m², økning pr. påbegynt 500 m²	1 150
5.2 Anleggseiendom	
For anleggseiendom kan volum som skal overføres fra en matrikkelenhet til en annen, ikke være registrert på en tredje matrikkelenhet. Volum kan kun overføres til en matrikkelenhet dersom vilkårene for sammenføying er til stede. Matrikkelenheten skal utgjøre et sammenhengende volum.	
Volum 0 – 250 m³	18 900
Volum 251 – 500 m³	23 000
Volumoverføring over 500 m³, økning pr. påbegynt 500 m³	1 150

6. Klarlegging av eksisterende grense/rettigheter	
6.1 Klarlegging av eksisterende grense der grensen tidligere er koordinatbestemt ved oppmålingsforretning	
For inntil 2 punkter	7 700
For overskytende grensepunkter, pr. punkt	1 150
6.2 Klarlegging av eksisterende grense der grensen IKKE tidligere er koordinatbestemt / eller klarlegging av rettigheter	
For inntil 2 punkter	7 700
For overskytende grensepunkter, pr. punkt	1 850
Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid, timesats	1 150

7. Privat grenseavtale	
For inntil 2 punkter eller 100 m grenselengde	4 650
For hvert nytt punkt eller påbegynt 100 m grenselengde	3 400
Billigste alternativ for rekvirent velges.	

8. Matrikkelføring av saker fra andre offentlige etater	
Matrikkelføring av saker fra andre offentlige etater utføres etter medgått tid	
Timesats	1 200

9. Timepriser	
Gebyr som ikke kan fastsettes etter foranstående satser beregnes etter medgått tid	
Timepris kontorarbeid	1 200
Timepris feltarbeid	1 450

10. Ekspedisjonsgebyr	
Tilrettelegging, herunder erklæringer for tinglysing av saker fra private som ikke innebærer ordinær oppmålingsforretning (eks. «kontorforretning»)	3 400

11. Urimelig gebyr
Dersom gebyret åpenbart er klart urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn, og det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan rådmannen etter eget initiativ fastsette et passende gebyr. Fullmaktshaver kan under samme forutsetninger og med bakgrunn i grunngitt søknad fra den som har fått krav om betaling av gebyr, fastsette et redusert gebyr.

12. Betalingsbestemmelser

- Billigste alternativ for rekvirent skal velges i saker der gebyret kan beregnes etter flere ulike punkter i regulativet.
- Gebyr skal betales til kommunekassa/kemneren etter regningsoppgave fra oppmålings-myndigheten. Betalingen skjer etter regulativet og de satser som gjelder på det tidspunkt fullstendig rekvisisjon er poststemplet inn i administrasjonen.
- Betalingen kan kreves før forretningen berammes, eller annet arbeid er igangsatt. Gebyrsatsene inkluderer hjelpemannskaper, bil- og evt. båtgodtgjørelse, adm. utgifter, merkemateriell og arbeidet med merking av grenser i marka.
- Tinglysingsgebyr og eventuell dokumentavgift kommer i tillegg.
- Merverdiavgift beregnes ikke ved innkreving av gebyrene, jfr. Skattedirektørens rundskriv av 6. mars 1970 til skatteinspektørene.

13. Forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken

Gjør rekvirenten under sakens gang forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken, opprettholdes likevel gebyret.

14. Saker som ikke blir fullført

Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, må avvises, ikke lar seg matrikkelføre eller av andre grunner ikke kan fullføres.	% sats av ordinært gebyr
Arbeid ikke igangsatt	0
Arbeid igangsatt, men oppmålingsforretning ikke avholdt	40
Saken kan ikke matrikuleres	80
Saken er matrikulert	100

15. Statlige gebyrsatser (fastsatt av statlige myndigheter) *Tatt med for oversiktens skyld*

Matrikkelbrev inntil 10 sider	175
Matrikkelbrev over 10 sider	350
Sammenslåing av eksisterende matrikkelenheter	0
Tinglysingsgebyr, elektronisk innsending	540
Tinglysingsgebyr, papirbasert innsending	585
Dokumentavgift (kun for intern føring)	0

1.4 Gebyr for behandling etter Eierseksjonsloven

1. Gebyr for behandling etter eierseksjonsloven	
Gebyr pr. søknad:	
Behandling av søknad om seksjonering	7 700
Behandling av søknad om reseksjonering	10 000
Tillegg pr. befaring seksjonering / reseksjonering	2 250
Sammenslåing av seksjoner	0
Oppløsning av eierseksjonssameie	3400
Kontorforretning på uteareal til eierseksjon	4650

2. Gebyr for saker som ikke blir fullført	
Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den blir fullført, må avvises, eller av andre grunner ikke kan fullføres. Faktureres etter medgått tid.	
Timesats	1 200

3. Betalingsbestemmelser	
- Dersom uteareal skal seksjoneres, vil det måtte avholdes en oppmålingsforretning. Gebyrer for denne vil da komme som tillegg i samsvar med satsene nevnt i pkt. 1.4 under "*Gebyrregulativ for arbeider etter Matrikkelloven*" ovenfor. - Dersom saken behandles kun etter eierseksjonsloven vil det påløpe gebyr for utarbeidelse av Matrikkelbrev, i samsvar med pkt. 14 ovenfor. - I tillegg betales det tinglysingsgebyr etter gjeldende sats. Slikt gebyr betales ikke ved avslag på søknad. - Dersom kommunen oversitter fristene, reduseres seksjoneringsgebyret med 25 % av det totale gebyret, for hver påbegynte uke tidsfristen oversittes.	

1.5 Kultur og idrett

For idrettsanleggene gjelder dette fra 1.8.2019, for publikumsbading og øvrige lokaler fra 1.1.2020.

Porsgrunn kommune praktiserer gratis leie for barn og unge under 20 år.

Innenbys lag/organisasjoner og grunnskole

Idrettsanlegg	Trening hverdager	Trening helg	Arrangement hverdag/helg
Kjølnesbadet 1/1 sv.hall 1 bane	Gratis / 330,- Gratis / 35,-	Gratis / 660,- Gratis / 70,-	660,-
Porsgrunn Arena (dobbelthall)	Gratis / 330,-	Gratis / 660,-	660,-
1/1 idrettshall 1/1 svømmehall 1/1 fotball-/utendørsbane	Gratis / 165,-	Gratis / 330,-	330,-
½ idrettshall, Minibane	Gratis / 85,-	Gratis / 170,-	170,-
Bryting/boksing/skyting Garderobe	Gratis / 35,-	Gratis / 70,-	70,-
Kjølnes stadion	Gratis / 330,-	Gratis / 450,-	450,-

Utenbys lag/organisasjoner

Idrettsanlegg	Trening hverdager	Trening helg	Arrangement hverdag/helg
Kjølnesbadet 1/1 sv.hall 1 bane	Gratis / 660,- Gratis / 70,-	Gratis / 1320,- Gratis / 140,-	1320,-
Porsgrunn Arena (dobbelthall)	Gratis / 660,-	Gratis / 1320,-	1320,-
1/1 idrettshall 1/1 svømmehall 1/1 fotball-/utendørsbane	330,-	660,-	660,-
½ idrettshall, Minibane	170,-	340,-	340,-
Bryting/boksing/skyting Garderobe	70,-	140,-	140,-
Kjølnes stadion	1100,-	1300,-	1300,-

Private leietakere

Alle dager og tider, trening + arrangement	
Kjølnesbadet 1/1 sv.hall	1320,-
Porsgrunn Arena (dobbelthall)	1320,-
1/1 idrettshall + 1/1 bane	660,-
½ idrettshall + Minibane	340,-
Bryting/boksing/skyting - garderobe	140,-
Kjølnes stadion	1300,-

Merk:

- Leieprisene er pr time.
- Ved skolebruk utover grunnskolen – som innenbys leie over 20 år.
- Pris ved utleie til kommersiell virksomhet vurderes i hvert enkelt tilfelle. Det fastsettes enten en fastpris med utgangspunkt i pris for private, eller en skjønnsmessig, administrativ vurdering.
- Bruk av bord, stoler og sceneelementer er inkl. i hall-leien, men må bookes inn ved leiebestilling.
- Ved utleie utover ordinær åpningstid, vurderes tilleggsleie for dekning av ekstrautgifter.
- Leieprisen for Kjølnes Stadion er inkl. bruk av elektronisk tidtakeranlegg samt øvrig spesialutstyr for friidrett. Redusert dagspris kan avtales ved enklere bruk av anlegget.
- Frist for leietaker for avbestilling av booking er fastsatt til 8 dager før.
- Frist for virksomhet for kultur for endring av booking ifm. kamper/arrangementer, er fastsatt til 8 dager før.

Utleie av Eidangerhallen – Samfunnshus

Leieobjekter	Innenbys	Utenbys	Private
Leie av enkeltrom u anretning	245,-	380,-	745,-
Leie av enkeltrom m anretning	380,-	530,-	1035,-
Samfunnssal uten anretning	510,-	745,-	1470,-
Samfunnssal med anretning	775,-	1120,-	2675,-

- Pris for kommersielle leietakere vurderes i hvert enkelt tilfelle.
- Alle priser gjelder dag/kveldsleie.
- Ved utleie utover ordinær arbeidstid, vurderes tilleggsleie for dekning av ekstrautgifter.

BILLETTPRISER SVØMMEHALL

Barn, studenter, honnør enkeltbillett	55,-
Barn, studenter, honnør, klippekort (10 klipp)	320,-
Barn, studenter, honnør årskort*	1660,-
Voksen, enkeltbillett	100,-
Voksen, klippekort (10 klipp)	625,-
Voksen, årskort*	3 150,-
Familie, årskort*	3 900,-
Vannaerobic enkeltbillett	155,-
Vannaerobic, klippekort (10 klipp)	885,-
Tilleggsbillett vannaerobic (ved bruk av voksenklippekort)	65,-

***For årskort gjelder perioden fra dato kortet er stemplet og ett år fram i tid**

PRISER PÅ UTLEIE AV ANDRE KOMMUNALE KULTURARENAER

Lokale	Leietakere/type bruk	Leiesats
Brevik kino - salen	Forestilling	2 900,-
	Øvelse	1 000,-
Brevik kino – møterom	Faste brukere	0,-
	Øvrige foreninger	360,-
Stridsklev fritidssenter	Hele senteret	950,-
Lundedalen fritidssenter	Hele senteret	900,-
Meierigården Ungdomshus	Møterom	180,-
	Storesalen	1 000,-
Mule Varde	Foreninger i Forum for natur og friluftsliv i Telemark	0,-
	Øvrige foreninger	500,-
	Bedrifter	500,-

Meierigården Ungdomshus / Stridsklev Fritidssenter / Lundedalen Fritidssenter
Senterlederne kan vurdere fritak for leie for faste brukere som bidrar vesentlig til driften av sentrene. Senterlederne gis mulighet til å fastsette leiepris på enkelte arrangement ut fra arrangementets karakter og størrelse, innenfor de rammer som er gitt.

BIBLIOTEK – PURREGEBYR
Låneren er ansvarlig for alt som lånes på låntakers lånekort. Tapt eller ødelagt materiale må erstattes. Bøker og annet materiale må leveres tilbake innen lånetidens utløp. Ved overskridelse av lånetiden betales gebyr etter følgende satser.

Purring	Voksne	Barn
1. purring	65,-	0,-
2. purring	85,-	30,-
3. purring	115,-	55,-

Dersom det lånte materiellet ikke blir levert til tross for 3 purringer, vil det bli sent ut erstatningskrav, og ved manglende betaling vil låneretten bli inndratt.

BIBLIOTEK – UTLEIE AV MØTEROM

Lokale	Leiepris
Lite møterom – 2. etasje	180,-
Stort møterom – 2. etasje	360,-
«Hjørnet» - møterom 1. etasje	500,-
«Allmenningen» - stort hovedrom ut mot parken – 1.etasje	945.-

SANSEAVDELINGEN (i Kjølnesparken)

Grupper/uteleierom	Leiesats
Opplæring i bruk av sanseavdelingen	275,-
Leie pr time:	
Familie, enkeltpersoner – alle rom	170,-
Grupper – alle rom	275,-

KULTURSKOLEN

Elevavgift pr år kr 3.280,-

Kr 1.640,- pr semester/halvår, faktura sendes i februar og oktober.

Det gis inntektsbasert elevavgift etter følgende bestemmelser:

For dagsaktuell inntekt mellom 3G og 5G*.

Elevavgift kr. 1.650 pr år kr. 825,-. pr semester/halvår.

For dagsaktuell inntekt under 3G*.

Elevavgift kr. 1.150 pr år kr. 575,- pr semester/halvår.

**G = Folketrygdens grunnbeløp (tilsvarer kr. 99.858 i 2019).*

Søskenmoderasjon = 30 %

En elev kan ha flere elevplasser dvs. gå på flere tilbud i kulturskolen, men må da betale fullt ut for disse.

Eksempel

Barn nr. 1	1. elevplass	Betaler full avgift
Barn nr. 1	2. elevplass	Betaler full avgift
Barn nr. 2, 3, 4…	1. elevplass	Gis 30 % søskenmoderasjon
Barn nr. 2, 3, 4…	2. elevplass	Betaler full avgift

Tilpassinger:

Dans. Det gis 50 % moderasjon for deltagelse i klassisk ballett for de som har opplæring i flere danseparti.
Musikk. Etter tre år i instrument-/sangopplæring og etter anbefaling fra lærer, kan instrument-/sangelever kjøpe en ½ elevplass ekstra slik at de får 30 minutt individuell undervisning pr uke mot normalt 20 minutt. For dette betaler de ½ elevavgift ekstra. Det gis også mulighet for å kjøpe dobbel elevplass mot å betale dobbel avgift. Kjøp av dobbel elevplass forutsetter imidlertid at det ikke er venteliste på gjeldende instrument og tildeles kun for ett skoleår om gangen. Deltagere som får elevplass i samspill/band betaler ½ elevavgift i for dette i tillegg til ordinær elevavgift for instrumentundervisning. Dersom noen deltar i samspill/band uten å ta instrumentundervisning, må de betale full avgift for samspill/band.

Deltagere som får elevplass i fordypningstilbudet betaler 1 ½ elevavgift.

1.6 Andre gebyrer/brukerbetalinger

SAMFERDSEL

	2019	2020
Gebyr for parkeringsskive	24,-	25,-
Langtidsparkeringsavgift, pr time, maks kr 70 pr døgn	14,-	14,-
Korttidsparkering pr time etter 2 timer	25,-	26,-
Ansattparkering pr måned	550,-	560,-
Gebyr for gravesøknad	1 850,-	1 900,-

Feste av grav	2019	2020
Festeavgift pr grav pr år	275,-	275,-

Gebyr for startlån	2019	2020
Gebyr for etablering av startlån	1 500,-	1 500,-

Skolefritidsordningen – brukerbetaling pr mnd.	F.o.m. 01.08.2018	2020
100 % plass	2 700,-	2 800,-
80 % plass	2 360,-	2 440,-
60 % plass	1 820,-	1 880,-
50 % plass	1 550,-	1 600,-

Barnehage - brukerbetaling pr mnd.	1.1.2019	1.8.2019	1.1. 2020
Ordinær brukerbetaling	2 910.-	3 040,-	3 135,-

Regjeringen foreslår at maksprisen øker 3 135,- kr pr måned fra 1. januar 2020.

Nasjonal ordning for reduksjon i foreldrebetalingen

Hvis maksprisen er høyere enn 6 prosent av den samlede inntekten til husholdningen, skal du ha en redusert pris. Ordningen går ut på at ingen skal betale mer enn 6 prosent av inntekten sin til barnehagen. I 2019 gjelder derfor denne ordningen for husholdninger med en samlet inntekt som er lavere enn 557 330 kroner per år. Dette gjelder både kommunale og private barnehager. Kommunen har ansvaret, men foresatte må søke.

Regjeringen foreslår den samme ordningen for 1. og 2. klassinger i SFO, prisen skal ikke være høyere enn 6% av husstandens inntekt.

Gratis kjernetid for 2-, 3-, 4- og 5-åringer

Alle 2-,3-, 4- og 5-åringer, og barn med utsatt skolestart, som bor i husholdninger med lav inntekt, har rett til å få 20 timer gratis oppholdstid i barnehage per uke. Gratis kjernetid ble også innført for 2-åringer fra 1.8.2019. Inntektsgrensen er foreslått til 574 750 for 2020.

Klokkerholmen	2019	2020
Leirskolen pr uke – elever fra Porsgrunn	2 300,-	2 400,-
Leirskolen pr uke – elever fra andre kommuner	2 400,-	2 500,-
Feriekolonien pr uke	850,-	900,-
Sommerskoleuke	1 000,-	1 000,-
Leie av Klokkerholmen pr døgn	-	7 000,-
Leie av Klokkerholmen for en helg	-	20 000,-

M/S Dikkon:

kr. 5000,- ekskursjon egen kommune. Inntil 30 personer. Kr 50,- pr. person utover dette. 5500,- for ekskursjon andre kommuner. Leiepris: 3400,- pr. time inkl. mva.

Trygghetsalarmer og annen trygghetsteknologi'	2019	2020*
Gebyr – trygghetsalarm – pr måned	324,-	334,-
Alarmknapp, erstatning dekkes av bruker		190,-

*) Prisene kan bli noe justert, ved endringer i gjeldende pris i rammeavtaler.

Betalingssatser for måltider formidlet av hjemmetjenesten	2019	2020
Middag pr. porsjon	Justeres i henhold til prisene fra leverandør, p.t. Scheen matservice*)	Justeres i henhold til prisene fra leverandør, p.t. Scheen matservice*)
Grøt pr. porsjon		
Dessert pr. porsjon		
Diettmat		

*) Priser for mat finnes på Scheen matservice Skien kommunes internettsider.

Betalingssatser for opphold i institusjon	2019	2020
For dagopphold på institusjon pr. dag inntil 60 døgn	80,-	90,-
For korttidsopphold på institusjon pr. døgn inntil 60 dager*	160,-	170,-
Opphold trygghetsavdelingen, Mule, pr. døgn	231,-	240,-

*) For korttidsopphold over 60 døgn beregnes betalingssatser ut fra inntekt og personlige økonomiske forhold. Avlastningsopphold er vederlagsfritt.
Satsene for 2020 blir justert etter statens satser, noe som kommunen ikke har informasjon om nå.

Hjemmetjenester – Abonnementer	2020
Inntil kr 199 716 (inntil 2G) vil følge statens satser	210,-
Kr 199 716 – 299 574 (2-3G)	1 286,-
Kr 299 575 – 399 432 (3-4 G)	1 929,-
Kr 399 433 – 499 290 (4-5G)	2 571,-
499 291 og mer (over 5G)	3 214,-
Timepris med beregning basert på forskrift kr. 398,- (beløp fra 1.tertialrapport 2019). Med lønnsjustering/personalkostnader er beløpet for lavt og det foreslås en økning på 7%	425,-

Abonnementssatsene er justert med bakgrunn i Grunnbeløpet pr.01.05.19 og NAV sin omregningsfaktor. Abonnementssatsene økes ikke, da Porsgrunn kommune ligger på et noe høyere nivå enn sammenligningskommune og det er ønske om å harmoniser. Satsene kan bli noe justert som følge av endring i grunnbeløpet. Dette har kommunen ikke informasjon om nå.

Nytt:

Hjelpemiddelformidling	2019	2020
Utkjøring av hjelpemidler	-	150,-

Porsgrunn legetjenester*	2019	2020
Ekspedisjonsgebyr (Kun ved fakturering)	59,-	59,-
Enkel pasientkontakt (frem til frikortgrensa)	63,-	56,-

* Gebyrer hos fastleger er ikke fastsatt lokalt, men regulert i statlig normaltariff

Familiehelsetjenester	2019	2020
Veiledningsgebyr ved konsultasjon (Barn under 12 år, gratis)	155,-	160,-
Resept	105,-	110,-
Utskrift av nye vaksinasjonskort	55,-	55,-
Ekspedisjonsgebyr (Kun ved fakturering)	65,-	65,-
Foreldreforberedende kurs	500,-	515,-

Saturnveien barne- og ungdomssenter	2019	2020
Deltakelse på Stim (støttekontaktgrupper) pr. halvår	500,-	550,-

NAV	2019	2020
Mistet minibankkort – utstedelse av nytt	100,-	100,-

INTERKOMMUNAL TOLKETJENESTE	2019	2020
Pris pr. tolketime	650,-	650,-

Egenandel kommunal fysioterapi
Følger takster fremforhandlet mellom KS og Fysioterapiforbundet.

Vedlegg 3 Økonomiske rammer for virksomhetene

	Regnskap	Budsjett		Økonomiplan		
Beløp i 1000	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Formannskapet						
105-Politisk styring og kontroll	2 678	4 304	13 669	15 269	13 669	15 269
119-Rådmannens ledergruppe	25 781	28 203	30 571	30 571	29 571	29 571
120-HR-avdelingen	32 943	33 220	34 952	34 952	34 952	34 952
121-Økonomiavdelingen	23 502	24 280	21 943	21 843	21 843	21 843
123-Serviceavdelingen	43 533	42 367	29 138	28 538	28 538	28 537
124-IKT-avdelingen	17 035	18 182	18 601	19 301	19 301	19 301
701-Forbedringsmål - formannskapet	0	0	376	376	376	376
Sum Formannskapet	**145 472**	**150 555**	**149 250**	**150 850**	**148 250**	**149 849**
Barn, unge og kultur						
164-Kultur	42 968	43 920	45 723	44 854	43 245	43 245
200-Felles - oppvekst	6 352	13 990	18 852	32 124	29 766	29 766
217-Kommunal innsats i private barnehager	168 762	173 785	175 530	175 530	175 530	175 530
226-Pedagogisk-psykologiske tjenester (PPT)	25 945	27 092	26 770	26 520	26 270	26 270
229-Borge skole	41 734	39 580	41 508	39 660	39 660	39 660
230-Brattås skole	14 060	13 504	13 743	12 977	12 977	12 977
231-Brevik oppvekstsenter	20 688	21 625	22 031	21 522	21 522	21 522
232-Grønli skole	19 791	19 395	22 365	20 180	20 180	20 180
233-Heistad skolene	58 499	57 001	58 411	55 271	55 271	55 271
235-Klevstrand skole	14 056	14 905	14 840	14 036	14 036	14 036
237-Myrene skole	20 599	21 085	21 969	21 189	21 189	21 189
240-Stridsklev skole	30 854	30 570	30 601	29 594	29 594	29 594
241-Langangen og Tveten skoler	24 463	21 739	23 017	21 292	21 292	21 292
242-Vestsiden skole	33 217	32 559	32 266	31 718	31 718	31 718
244-Kjølnes ungdomsskole	21 327	20 365	21 438	20 447	20 447	20 447
245-Stridsklev ungdomsskole	13 775	13 652	15 148	13 350	13 350	13 350
246-Tveten ungdomsskole	21 286	21 210	23 353	21 506	21 506	21 506
250-Porsgrunn kommunale kulturskole	10 186	10 146	9 806	9 556	9 556	9 556
251-Porsgrunn voksenopplæringssenter	22 201	15 445	15 857	14 357	14 357	14 357
252-Klokkerholmen m.m.	2 551	2 592	2 588	2 588	2 588	2 588
260-Barnehagene på Brattås og Heistad	11 795	12 028	12 178	12 108	12 108	12 108
261-Barnehagene på Flåtten og Stridsklev	14 719	14 428	14 714	14 714	14 714	14 714
262-Barnehagene i sentrum øst	16 268	15 198	15 530	15 530	15 530	15 530
263-Barnehagene i sentrum vest	20 831	21 442	21 688	21 688	21 688	21 688
280-Barnevern	72 687	69 920	67 541	65 291	65 291	65 291
Sum Barn, unge og kultur	**749 614**	**747 174**	**767 466**	**757 600**	**753 383**	**753 383**
Helse og omsorg						
129-Tjenestekontoret	10 061	10 512	10 599	10 599	10 599	10 599
300-Felles - helse og omsorg	-60 439	17 861	-49 455	-48 855	-48 855	-48 855
301-Familiehelsetjenester	25 118	26 889	28 572	29 066	29 066	29 066
304-Interkommunale samarbeid	0	0	-93	-93	-93	-93
306-Psykisk helsetjeneste og rusomsorg	70 286	64 945	77 032	77 697	78 497	78 497
307-NAV Porsgrunn	109 716	103 461	101 221	101 421	101 421	101 421
311-St.Hansåsen lokalmedisinske senter	73 573	66 945	75 566	75 544	75 544	75 544
312-Doktorløkka og Vestsiden sykehjem	77 560	74 131	80 419	80 387	80 387	80 387
314-Brevik sykehjem	45 472	42 739	48 161	48 145	48 145	48 145
315-Mule sykehjem	45 236	46 049	48 051	48 023	48 023	48 023
322-Miljøarbeidertjenesten	188 062	156 746	202 388	202 388	202 388	202 388
325-Helse, mestring og rehabiliteringstjenester	120 868	112 938	125 938	123 743	123 743	123 743
327-Hjemmetjenesten Øst-Vest	67 187	61 717	73 327	73 254	73 254	73 254
328-Hjemmetjenesten Sentrum	59 417	60 897	62 357	62 293	62 293	62 293
329-Hjemmetjenesten Nystrand	57 781	56 984	60 997	60 922	60 922	60 922
Sum Helse og omsorg	**889 898**	**902 815**	**945 080**	**944 535**	**945 335**	**945 335**

	Regnskap	Budsjett		Økonomiplan		
Beløp i 1000	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Miljø og byutvikling						
603-Brann- og feiervesen	37 356	37 066	39 091	38 115	37 115	36 115
606-Kommunalteknikk	49 787	49 125	50 367	49 087	49 687	50 287
626-Bygg- og eiendomsdrift	126 527	133 281	146 543	147 737	148 919	152 013
666-Byutvikling	16 117	18 473	19 474	18 881	18 881	18 611
704-Forbedringsmål - Miljø og byutvikling	0	0	-123	-123	-123	-123
Sum Miljø og byutvikling	**229 787**	**237 945**	**255 353**	**253 698**	**254 480**	**256 904**
Kirker og trossamfunn						
400-Kirker og trossamfunn	21 592	22 291	22 466	22 466	22 466	22 466
Sum Kirker og trossamfunn	**21 592**	**22 291**	**22 466**	**22 466**	**22 466**	**22 466**
Ikke fordelte utgifter/inntekter						
700-Ikke fordelte utgifter/inntekter	-39 558	-4 481	-5 900	-28 488	-46 301	-59 301
Sum Ikke fordelte utgifter/inntekter	**-39 558**	**-4 481**	**-5 900**	**-28 488**	**-46 301**	**-59 301**
Sum	**1 996 805**	**2 056 299**	**2 133 715**	**2 100 661**	**2 077 613**	**2 068 635**

Porsgrunn Kommune

Postboks 128,
3901 Porsgrunn

Tlf: 35 54 70 00
e-post: postmottak@porsgrunn.kommune.no
www.porsgrunn.kommune.no